

KOPIA TILL:
UITR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1
POL 2 (ÖLANDER)
RÄTTSCH
R 2

ÅTGÄRD:

P 2 EU^I

G. G.
✓

INKOM UD 1992-02-03

AMBASSADEN MOSKVA

1992-02-03

92-02-³4

UD STOCKHOLM

(Pol) (R) Eng. HP 1 ER
P 2 EU^I

FOER POLCH, POL 1, POL 2 (ÖELANDER) OCH R 2

RE SAMTAL MED RYSKE INRIKESMINISTERN

FORTS

RE SAMTAL MED RYSKE INRIKESMINISTERN

P R I M O. JAG FICK DEN 30 JANUARI ETT SAMTAL MED NYE RYSKE INRIKESMINISTERN JERIN - EN, SOM DET TYCKTES, JORDNAERA OCH INTE OSYMPATISK MAN SOM GJORT HELA SIN KARRIAER INOM INRIKESMINISTERIET (MVD) OCH SENAST VARIT VICEMINISTER I SOVJETISKA MVD. MAGNUSSON OCH LYRVALL MEDFOELJDE FRAAN AMBASSADEN.

S E C U N D O. JERIN INLEDDE MED EN ALIMAEN EXPOSE OEVER SITUATIONEN I LANDET OCH INOM DET EGNA ANSVARSOMRAADET. MINISTERN KONSTATERADE ATT DET EFTER EN DEL ORGANISATORISKA OMVAELVNINGAR NU STOD KLART ATT RYSKA MVD SKULLE BLI KVAR SOM SJAELVSTAENDIG ORGANISATION, SOM MED SINA RESURSER UNDER EN OEVERGAANGSPERIOD OCKSAA VAR BERETT ATT BISTAA ANDRA FD SOVJETREPUBLIKER ATT BYGGA UPP SINA INRIKESMINISTERIER. DET KUNDE OCKSAA BLI FRAAGA OM ATT FOERSE DET NYA RYSKA SAEKERHETSMINISTERIET MED KADRER.

BROTTLIGHETEN I RYSSLAND UTVECKLADES OROVAECKKANDE SNABBT AEVEN OM DET VAR LAANGT TILL AMERIKANSKA SIFFROR. FRAEMST OEKADE INBROTT OCH OEVERFALL SOM EN FOELJD AV DET SVAARA EKONOMISKA LAEGET. DET FANNS EMELLERTID, ENLIGT INRIKESMINISTERN, INGA TENDENSER TILL UTBRETT FOLKLIGT MISSNOEJE OEVERGAAENDE I OROLIGHETER, AEVEN OM "VISSA KRAFTER" SOM VAR NEGATIVT INSTAELDA TILL REGERINGENS REFORMER FOERSOEKTE DESTABILISERA SITUATIONEN.

T E R T I O. VAD GAELDE DE BILATERALA FRAAGORNA FOERKLARADE INRIKESMINISTERN ATT "ALLT SKULLE GOERAS" FOER ATT FINNA TOTAL KLARHET I RAOUL WALLENBERG-AERENDET OCH ATT MAN INOM MVD SAAG MED AKTIVNING PAA DE SVENSKA ANSTRAENGNINGARNA. INOM MVD HADE ARKIVARBETET FORTSATT AEVEN OM DET BLIVIT ETT KORT AVBROTT I PERSONKONTAKTERNA MED DEN SVENSKA SIDAN OCH NYA INSTRUKTIONER HADE SAENTS TILL MVD'S LOKALAVDELNINGAR I LANDET, SOM KUNDE HA INFORMATION OM BL A RW'S MEDFAANGAR. MINISTERN OEVERLAEMNADE DET RESULTAT FRAAN EN INVENTERING OEVER FAANGAR SOM KUNNAT HAFT MED AERENDET ATT GOERA. CHEFEN FOER MVD'S SAERSKILDA ARKIV, HERR KOROTEJEV, DELTOG I MOETET OCH PRESENTERADES SOM MVD'S KONTAKIMAN.

Q U A R T O. JAG TOG DAEREFTER UPP FRAAGAN OM SAMARBETE ROERANDE BEKAEMPNING AV TERRORISM, VAPEN- OCH NARKOTIKASMUGGLING MM OCH FRAMHOELL ATT DET FRAAN SVENSK SIDA FANNS ETT POSITIVT INTRESSE, OCH ATT DET VAR VIKTIGARE MED KONKRET SAMARBETE AEN NAAGRA SKRIFTLIGA AVTAL. DET AATERSTOD DOCK ATT STUDERA VILKA KONKRETA FRAGOR SOM SKULLE

FORTS

BLI FOEREMAAL FOER SAMARBETE OCH ATT DETTA GIVEIVIS OCKSAA
AVGJORDES AV ANSVARSFOERDELNINGEN PAA RYSK SIDA.

2

INRIKESMINISTERN PEKADE PAA ATT MVD SVARADE FOER
BROTTSBEKAEMPNING I VID BEMAERKELSE, BRANDSKYDDET OCH
FAENGELSESYSTEMET, MEN ATT OCKSAA AAKLAGARAEMBITET OCH
JUSTITTIEMINISTERIET LIKSOM, FRAMFOER ALLT
SAEKERHETSTJAEENSTEN (NU I FORM AV RYSKA
SAEKERHETSMINISTERIET MBRF) OCKSAA VAR INVOLVERADE I
ARBETET. MBRF SYSSLADE SAERSKILT MED BEKAEMPNING AV POLITISK
TERRORISM OCH "STATSFOERBYTELSE", SOM SPIONAGE, SABOTAGE
OCH FOSTERLANDSFOERRAEDERI".

INRIKESMINISTERN BETONADE ATT MVD HADE SPECIELLT INTRESSE AV
INTERNATIONELLA KONTAKTER VAD GAELDE EKONOMISKA BROTT
(SKATTEBROTT, BEDRAEGERIER, "TVAETNING" AV PENGAR FRAAN
NARKOTIKABROTT MM), VILKA VAR HELT NYA OMRAADEN FOER RYSKT
VIDKOMMANDE.

VIDARE VAR DEN OMVITTNAT GODA SVENSKA POLISUTBILDNINGEN AV
INTRESSE FOER RYSSARNA. KANSKE FANNS MOEJLIGHET TILL
STUDIEBESOEK OCH NAERMARE INFORMATION OM
FORTBILDNINGSPROGRAM OSV. KADERGENOMSTROEMNINGEN VAR
ALLTFOER HOEG INOM RYSKA MVD.

OCKSAA MIGRATIONSFRAAGORNA KUNDE BLI FOEREMAAL FOER
SAERSKILT SAMARBETE. DESSUTOM FANNS FRAAN RYSK SIDA BEHOV AV
ATT AKTUALISERA FRAAGAN OM RAETTSHJAEELPSAVTAL.

BETRAEFFANDE AVTALSREGLERING ANSAAG INRIKESMINISTERN ATT
NAAGON FORM AV SKRIFTLIG SAMARBETSOEVERENSKOMMELSE SKULLE
DISCIPLINERA DEN EGNA APPARATEN, AEVEN OM GIVETVIS DET
KONKRETA EXPERTUTBYTET VAR DET VIKTIGA. SAMARBETSAVTAL HADE
REDAN UNDERTECKNATS MED [REDACTED] SKULLE INOM
KORT SKRIVAS MED [REDACTED] FOERHANDLINGAR PAAGICK MED
[REDACTED] ALLA TIDIGARE SOVJETISKA AVTAL HONORERADES AV RYSKA
MVD.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA

ALH

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

INKOM UD 1992-02-03

AMBASSADEN MOSKVA

1992-02-03

UD STOCKHOLM

FOER POL 1. ER 14

RE WALLEMBERG

92-02-³~~4~~

P 2 Su'

Uppmaningen földe
92-05-19/He

(Pol)

RE WALLENBERG

VI TYCKER MYCKET VÄL ATT MAN KAN TA FASTA PÅ LUNDVIKS
UPPSLAG BETR STASIARKIVEN, SÄRSKILT OM VI KAN LÄGGA UT ETT
FORSKNINGSUPPDRAG OCH SLIPPER UTFÖRA DET SJÄLVA.
ÖVERHUVUDTAGET TORDE DET VARA LÄMPLIGT ATT FÖRSÖKA GÅ
IGENOM ALLA ARKIV SOM KAN VARA AV INTRESSE N U, SÅ ATT
INTE ÄRENDET DRAS UT PÅ I ALL OÄNDLIGHET.

ETT ANNAT UPPSLAG VORE DE TYSKA ARKIV SOM AMERIKANERNA LÄDE
BESLAG PÅ VID ANDRA VÄRLDSKRIGETS SLUT. HAR DE GÅTT
IGENOM? KAN VÄL OCKSÅ UPPDRAS ÅT NÅGON FRISTÅENDE
FORSKARE, OM DET INTE REDAN GJÖRTS.

BERNER

PIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1
SB

ÅTGÄRD:

Överlämnat
UTRIKESDE

92-03-05

Original

1 Er

2 Er

R 72 R

INKOM UD 1992-03-05

MBASSADEN MOSKVA

1992-03-05

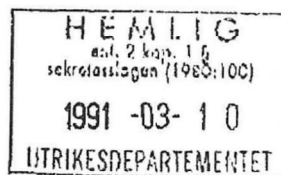
UD STOCKHOLM

FOER KABS, POL 1, SB (HAFSTROEM)

RE SAMTAL MED RYSKE SÄKERHETSMINISTERN

Pol 1

FORTS

PROMEMORIA

AMBASSADEN I.....

HAR.....

MEDDELAT FÖLJANDE:

Svar
UTRIKES

RE SAMTAL MED RYSKE SÄKERHETSMINISTERN

P R I M O

JAG FICK IDAG MÖTE MED NYE RYSKE SÄKERHETSMINISTERN BARANNIKOV. MINISTERN, SOM FLANKERADES AV SIN STAELLFÖRETRÄDARE GALUSJKO, PRESSCHEF, ARKIVCHEF M FL MEDARBETARE, TOG EMOT I TJÄNSTERUMMET I LUBJANKA OCH GJORDE ETT RÄTT SYMPATISKT OCH BESLUTSAMT INTRYCK, OM ÄN MED VISS "SOVJETISK" FÄLLENHET FÖR ÖNOEDIG MÅNGÖRDIGHET. FRÅN AMBASSADEN MEDFÖLJDE MAGNUSSON OCH LYRVALL.

HUVUDSAKLIGEN AVHANDLADES DEN FORTSÄTTA UTREDNINGEN I WALLENBERG-ÄRENDET, MEN OCKSÅ ÖVRIGT POLISÄRT SAMARBETE BEROERDES, LIKSOM SITUATIONEN I RYSSLAND I ALLMÄNHET.

S E C U N D O

JAG TOG FÖRST UPP DET POLISÄRT SAMARBETET VAD GÄLLDE TERRORISTBEKÄMPNING, NARKOTIKA, VAPENSMUGGLING OCH KÄRNSÄKERHET, VILKET, SOM TIDIGARE RAPPORTERATS, HUVUDSAKLIGEN SORTERAR UNDER BARANNIKOV'S SÄKERHETSMINISTERIUM. MINISTERN BEKRAFTADE INTRESSET AV KONTAKTER MED SVENSKA SIDAN PÅ DETTA OMRADE OCH SADE ATT HAN IGAAR TAGIT EMOT PRIMAKOV OCH BETT DENNE EFTER SITT SVERIGEBESÖK FÖR MEDLA VAD B'S SVENSKA KOLLEGA HAFT ATT SÄGA. SJÄLV HADE BARANNIKOV BL Å BESÖKT [REDACTED] FÖR DISKUSSIONEN OM TERRORISTBEKÄMPNING OCH SAMARBETE PÅ ÖVRIGA ÖVANNÄMND Å OMRADET. INTE MINST VÅR DET VIKTIGT ATT HÅ UPPSYN ÖVER MIGRATIONSSSTÖMMARNA, SOM MEDFÖRDE BRÖTTLIGA ELEMENT. HAN UTVECKLADE VÄLTALIGT BEHOVET AV INTERNATIONELLT SAMARBETE SÄRSKILT SOM MAN EJ KUNDE UTSLUTA DET VÄLDIGA RYSSLAND KUNDE KOMMA RYMMA BASER FÖR DYLIK ILLEGAL AKTIVITET.

T E R T I O

VAD GÄLLDE RW-ÄRENDET INLEDDE JAG MED EN KORT GENOMGÅNG OCH POSITIV VÅRDERING AV DET ARBETE SOM DEN GEMENSAMMA ARBETSGRUPPEN OCH INTE MINST DEN RYSKA SIDAN UTFÖRT. JAG BETONADE DEN HISTORISKA BETYDELSEN AV UTREDNINGEN, SOM NU FÖRHOPPNINGSVIS KUNDE FORTSÄTTA OCH, SÅ SNART SOM MÖJLIGT, AVSLUTAS. JAG FRAMHÖLL ATT DET GIVETVIS VÅR DEN RYSKA SIDAN SÅK ATT ÅVGÖRA SAMMANSÄTTNINGEN AV SIN GRUPP, MEN ATT VI INTE KUNDE ÖVERVÅRDERA DEN INSÅT SOM TIDIGARE RYSKA DELTAGARE GJORT.

FORTS

BEHOVET AV FORTSATT INTERVJUER OCH ARKIVARBETE, MED
MEDVERKAN AV INTERNATIONELLA KOMMISSIONENS EXPERTER LYFTES
FRAM.

2

BARANNIKOV SLOG GENAST FAST ATT OEPPENHETEN I RW-AERENDET
FRAAN SAEKERHETSMINISTERIET SKULLE VARA TOTAL. HAN HADE
LAEST IN EN TJUGOSIDIG PROMEMORIA, SOM MEDARBETARNA
SAMMANSTAELLT OM AERENDET OCH UTSETT SIN ASSISTENT LYSKOV
ATT SVARA FOER SAMORDNINGEN AV MINISTERIETS INSATSER.
AMBASSADOERENS ORD OM ATT "INGEN STEN SKULLE LAEMNAS OVAEND"
OEVERENSSTAEMDE HELT MED HANS EGEN UPPFATTNING.

VAD GAELDE KOPELANSKIJ MAASTE ARBETET DEFINITIVT FORTSAETTA
OCH DETSAMMA GAELDE ARKIVGENOMGAANGEN. FOER NAERVARANDE
GJORDES EN TOTALINVENTERING AV ARKIVEN FOER ATT AVGOERA VAD
SOM SKULLE OEVERLAEMNAS TILL SAMVAELDESSTATERNA,
STATSARKIVET OSV.

UTREDNINGEN SKULLE FOERAS INFORMELLT, I "ARBETSAIMOSFAER",
UTAN STORA MOETEN, MEN SJAEKV VAR BARANNIKOV GIVETVIS
TILLGAENGLIG OM PROBLEM SKULLE UPSTA. HAN HADE F OE NYLIGEN
DISKUTERAT RW-AERENDET MED ARZJANNIKOV, SJACHRAJ OCH
PRIMAKOV. KANSKE KUNDE OCKSAA DEN SISTNAEMNDES
UNDERRAETTELTJAEENST BIDRAGA MED NAAGOT.

Q U A R T O

SLUTLIGEN BEROERDES SITUATIONEN I RYSSLAND I SIN HELHET.
MINISTERNS ANALYS VAR HAER OEVERSIKTLIG OCH GICK UT PAA ATT
DET NU INTE VAR TID FOER MOETEN OCH DEMONSTRATIONER UTAN
HAART, PRAKTISKT ARBETE FOER ATT GENOMFOERA REFORMERNA.
MISSNOEJESDEMONSTRATIONERNA ARRANGERADES AV EN "LITEN KLICK"
SOM INTE TAENKTE PAA FOLKETS BAESTA, UTAN SINA EGNA
FOERLORADE POSITIONER. UPPSLUTNINGEN VID MOETENA BLEV F OE
MINDRE FOER VARJE GAANG. TANKEN PAA EN FOLKKONGRESS DEN 17
MARS VAR "ABSURD". FOERRA FOLKKONGRESSEN HADE JU UPPLOEST
HOEGSTA SOVJET.

INOM REGERINGEN OCH HOS PRESIDENTEN VAR KAMPLUSTEN MYCKET
GOD OCH RYSSLAND SKULLE TA SIG UR KRISEN. MYCKET TID HADE
DOCK GAATT FOERLORAD OCH DAERFOER VAR REFORMERNA NU
CHOCKARTADE FOER MAANGA. MEN RYSSEN VAR TAALMODIG OCH SKULLE
KLARA AEVEN DETTA, MENADE SAEKERHETSMINISTERNA.

BERNER

AMB MOSKVA

EZ

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska
Enhet

Datum

Handläggare

☐ FAX ☐ RAPPORT ☐ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☒ PM ☐ ÖVR

Godkännes

Ort/Datum/Nr eller namn

Angående

☒ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

	Bil	utan bil	jämte samt bil	jämte bil nr	jämte bil där så angivits	jämte bil där så angivits	Bil
☐ Konungen							☐ Utrikespol institutet
☐ Drottningen							☐ Svenska FN-förbundet
☐ Regeringen	21 ex						☐ Östekonomiska byrån
☐ Statsministern							☐ Bankföreningen
☐ Statsrådsberedningen							☐ Exportr
☐ Chef Fö							☐ Industriförb
☐ Chef I							☐ Röda Korset
☐ Statsrådet							☐ Rädda Barnen
☐ Statsrådet							☐ RPS / EKBERG
☐ Riksdagens talman							☐ RPS/säk avd
☐ Utrnämnd/Uttrusk/Europa-							☐ SIDA
rådsdel	59 ex						☐ BITS
☐ Utrikesnämnden	19 ex						☐ SAREC
☐ Utrikesutsk	41 ex						☐ IMPOD
☐ Europarådsdel	12 ex						☐ IVA
☐ Utrikesutsk kanslich							☐ STU
☐ Försvarsutsk kanslich							☐ Invandrarverket
☐ Riksdagsledamot							☐ I-sekr Naturvårdsverk
							☐ Svenska institutet
							☐ Nordiska Afrikainst
							☐ Latinamerikainst

	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil
☐ Norden	4 ex	☒ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik		
☐ Större beskickningar FN-representationen	9 ex	☒ Bonn	☐ Moskva	☐ Peking	☒ Washington		
		☒ London	☐ Paris	☐ Tokyo	☐ FN-repr		
		☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Wien	☐ OECD-del	
☐ Övriga Väst Europa och Canada	20 ex	☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Bryssel-del	☐ UNESCO-del	
		☐ Berlin Gk	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Genève-del	☐ Strasbourg-del	
☐ Övriga Öst- och Central-Europa	9 ex	☐ Bern	☐ Heliga Stolen	☐ Rom	☒ Neder-del Geneve	☒ ESK-del Wien	
		☐ Belgrad	☒ Bukarest	☐ Prag	☐ Sofia	☐ Warszawa	
☐ Nordafrika	5 ex	☐ Budapest	☒ Leningrad Gk	☐ Riga Ak	☐ Tallinn Ak		
		☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tripoli	☐ Tunis	
☐ Mellanöstern	9 ex	☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	☐ Muscat	☐ Tel Aviv	
		☐ Amman	☐ Beirut	☐ Kuwait	☐ Riyadh		
☐ Övriga Asien, Australien och Nya Zeeland	18 ex	☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang	☐ Teheran
		☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Jakarta	☐ New Delhi	☐ Seoul	☐ Vientiane
☐ Övriga Afrika	15 ex	☐ Colombo	☐ Hongkong Gk	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom	☐ Singapore	☐ Wellington
		☐ Abidjan	☐ Gaborone	☐ Lagos	☐ Maputo	☐ Kapstaden	
☐ Latinamerika	12 ex	☐ Addis Abeba	☐ Harare	☐ Luanda	☐ Maseru	☐ Pretoria	
		☐ Dar-es-Salaam	☐ Kinshasa	☐ Lusaka	☐ Nairobi	☐ Windhoek	
☐ Vissa lönade konsulat	17 ex	☐ Bogotá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima	☐ Mexico	☐ Quito
		☐ Brasilia	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua	☐ Montevideo	☐ Santiago
		☐ Barcelona	☐ Hamburg	☐ Los Angeles	☐ Montreal	☐ Rio de Janeiro	☐ Toronto
		☐ Chicago	☐ Istanbul	☐ Mariehamn	☐ München	☐ Sydney	☐ Vancouver
		☐ Frankfurt	☐ Jeddah	☐ Milano	☐ New York Gk	☐ Szczecin	

	Bil	Bil	Bil	Bil	Bil
☐ Utrikesministern		☐ KSA	☐ Rapportsekretariatet	☐ Statssekr int U-samarb	
☐ Kabinetssekr		☐ Inspektören	☐ Chef Protokollet	☐ Deps bist min kansli	
☒ Kansliråd UM: kansli		☐ Chef B-avd	☒ Chef Rättsavd	☐ Chef U	
☐ Eriksson Engb		☐ Amb nedrustning	☐ Folkrettsrådgivaren	☐ Expeditionschefen	
☐ Deps UM: kansli Söder		☐ Amb MR	☐ Chef R	☐ Chef A:	
☐ Deps UM: kansli Sjöberg		☐ Amb NGO	☐ Utrikeshandelsministern	☐ Chef Press o Inf.enh	
☐ Inf sekr UM: kansli		☐ Amb ESK/Pol 6 Norberg	☐ Statssekr UDH	☐ Chef Pressbyrån	
☐ Sakk UM: kansli Stenarv		☐ Amb terrorism/narkotika	☐ Chefsförhandlare UDH	☐ Chef Inf-byrån	
☐ Chef Pol avd		☐ Dep råd säkpol	☐ Dinkelspiel	☐ Chef Inf-byrån	
☐ Bitr Chef Pol avd		☐ Minister Pol 1 Wahlbäck	☐ Chef UDH	☐ Chef Inf-byrån	
☐ Chef Pol 1-7		☒ Kansliråd Pol 1 Starråker	☐ Chef ISEK	☐ Chef Inf-byrån	
☐ Chef Pol		☐ Deps Pol/adm GAT	☐ Chef ÖSEK	☐ Chef Inf-byrån	
☐ KMI			☐ Biståndsmästern	☐ Chef Inf-byrån	

Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	sign	Distribuerad den	sign	Ätg postexp	datum	sign
27	2	920311	C4					

Avsändningsort

UD/Pol 1 dr Hallqvist, eh

Ärende

Granskning av Smoltsov-intyget

Datum

1992-02-05

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk Moskva

Text

Ett svenskt TV-program "Svar direkt" önskar låta en grafolog titta på Smoltsov-intyget och ber att få se på det jämförelsematerial som SKL i Linköping har fått, eller delar av materialet.

Tacksam ni snarast hör med MID eller den ryska forskningsanstalt om hinder föreligger från rysk sida lämna ut jämförelsematerial.

CABINET

Ifylles av telegramexpeditören

SIMONE LUCKI

Avocat

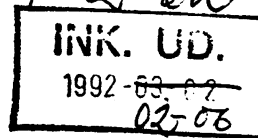
Bureau de Bruxelles

B-1050 BRUXELLES, LE 27 01 92
RUE DAUTZENBERG 50 - BTE 3
TEL (02) 640 10 03 D
Fax (02) 647 21 30

P 2 Eu¹

Unq

P 40 A
P 2 Eu¹ ca

Ensemble, pour information;

*2 - Monsieur le Conseiller
Staffan Olberg*

avec les compliments de nouvelles

[Signature]

par fax 6416620

M Hallqvist

UD / Pol 1

*Överlämnas av
Sveriges Ambassad i*

Brüssel

B-1050 BRUXELLES, LE 20 janvier 1992
RUE DAUTZENBERG 50 - BTE 3
TEL. (02) 640 10 03 D
FAX (02) 647 21 30

Simone LUCKI

Avocat

Rue Dautzenberg, 50 (Bte 3)
B-1050 BRUXELLES
Tél. 640 10 03 F. 647 21 30

Par fax 015 209485 et par courrier

Monsieur le Cardinal,

Vous qui avez déjà, par le passé, pris conscience de l'importance
des actes sans précédent de Monsieur Raoul WALLENBERG,
souhaitez-vous signer la lettre ci-annexée ?

Avec ma profonde appréciation de votre soutien, mes meilleurs vœux
et mes sentiments les plus respectueux

Simone LUCKI
Avocat

Président du Comité Belge pour Raoul WALLENBERG
Secrétaire Général de la Commission Internationale
d'Enquête sur le sort de Raoul WALLENBERG.

Monsieur Jodocus Donnee
Archevêque de Malines-Bruxelles

Oru 27.1.92

+ Jérôme de Dure

P.S. Ont déjà signé :
Monsieur Ernest Krings, Reblen
Dupon, Pierre Hornel, Robert Hennion, Georges
Schneek, Robert Jégou, Jean Jol, Jean Bodem
Georges Lion, Jacques-Samuel Jange, Marc Willems
Harrel Hoesghem, Pierre Verbeke, Willy de Clercq
Jacques De Jure, S. Verbeke, Ch. J. Jégou, etc.
J'attends les signatures réunies par Monsieur Jodocus
et d'autres.
+ le Cardinal signe + Philippe Roberts-Jones
+ Marie De Groene + J. J. - Albert de Smet ?

Bru

BRUXELLES, le 21 janvier 1992

Monsieur le Professeur Francis SEJERSTED
President of the Norwegian Nobel Committee
Drammensveien 19
N- 0255 OSLO 2
NORVEGE

Monsieur le Président,

Nous avons l'honneur de vous demander de retenir
la candidature de Monsieur Raoul WALLENBERG pour le prix Nobel
d'honneur de la Paix 1992.

Il est, en effet, capital, à nos yeux, pour la qualité
de la société que nous bâtissons, que le monde sache -
et la jeunesse surtout - quelles montagnes un homme peut
soulever - même seul et désarmé - pour répondre à l'appel
de sa conscience, en faveur de ses frères en humanité.

Plus urgent nous paraît encore, d'obtenir que,
sans plus de délai, Monsieur Raoul WALLENBERG soit autorisé
à rentrer chez lui.

C'est la première des nécessités, parce que,
aujourd'hui, Monsieur WALLENBERG a 79 ans.

./.

2.

Il n'en avait que 32 lorsque, en juillet 1944, venant de Stockholm, il arriva à Budapest, mandaté par le Roi Gustav V en personne et par le gouvernement suédois pour sauver de la mort les derniers restes de la communauté juive de Hongrie, dont 476.000 membres avaient déjà péri, gazés dans les camps de la mort.

Appuyé par les membres de la légation royale de Suède à Budapest, WALLENBERG dut alors, quotidiennement affronter Eichmann en personne, sa horde de S.S. et les Croix-Fléchées hongroises chargées d'assurer le rassemblement des déportés.

Doté d'un courage hors pair, d'une présence physique impressionnante et servi par une intelligence à la mesure de sa mission, WALLENBERG créa d'abord, pour contrer les projets d'Eichmann, résolu à mener jusqu'au bout la solution finale, des passeports de protection.

Ces sauf-conduits, distribués en très grand nombre, permirent, sous prétexte d'appartenance suédoise, - même éloignée - de soustraire à la déportation des milliers de Juifs.

Ensuite, multipliant les démarches et au mépris de tout risque, il s'attacha à menacer les gouvernants fascistes de la Hongrie, déjà conscients de la fin imminente des hostilités. Par là encore, il obtint des résultats et sauva quelques milliers de vies.

En octobre 1944 pourtant, lorsque les Croix-Fléchées prirent le pouvoir, la menace pesant sur les derniers Juifs de la capitale - les seuls survivants de tout le pays - s'intensifia.

WALLENBERG obtint alors la création d'un ghetto dit "international" où, dans des maisons acquises par des Etats neutres, 33.000 Juifs trouvèrent asile.

Jusqu'en novembre 1944, date à laquelle, à court de trains, Eichmann organisa plusieurs marches forcées - les marches de la mort - vers la frontière autrichienne.

Des milliers d'hommes, de femmes et d'enfants prirent la route en plein hiver.

Nombre d'entre eux moururent en chemin. Suivant les colonnes, WALLENBERG, encore lui, s'employa à approvisionner les déportés et réussit même à arracher des centaines de personnes à leurs gardiens en soudoyant ces derniers..

Auparavant, son aplomb lui avait déjà permis, également au moyen des passeports de protection, d'arracher de wagons prêts à partir, des centaines de déportés destinés à Auschwitz.

./.

3.

Si l'on compte les personnes, nombreuses, qu'il sauva deux, voire trois fois, on peut estimer à quelque 100.000 les hommes, femmes et enfants qui, abandonnés de toutes les instances, politiques, religieuses et même humanitaires, telle la Croix Rouge, doivent la vie à la conviction d'un seul homme, d'exception, il est vrai.

On le sait: le 17 janvier 1945 - il y a de cela 47 ans - Raoul WALLENBERG prit la route de Debrecen pour s'entretenir avec l'Etat-Major de l'armée soviétique.

Là se perd sa trace.

On l'a donné pour mort, en 1947, à la Lubianka, mais nulle preuve n'est jamais venue étayer cette assertion.

Au contraire même: périodiquement, depuis lors, des témoins ont rapporté l'avoir croisé en divers lieux de relégation et, tout récemment encore.

Certes, nous le savons, la politique a des raisons qui, parfois, ignorent la saine raison.

Mais, dût-il s'agir de raison d'Etat, nous ne saurions en imaginer de telles qui, à la justice la plus lumineuse exigent d'opposer l'injustice la plus aveugle.

En tout cas, nous nous y refusons en formulant le vœu qu'en ces temps où, partout, on s'attache à balayer les vestiges d'un passé peu honorable, des hommes se livrent, soucieux de transparence vraie et s'emploient à réparer une des erreurs les plus consternantes de l'après-guerre.

C'est en se fondant sur cet espoir, que le Parlement Européen a, le 17 mai 1990, à Strasbourg, adopté à l'unanimité, dans les urgences, une résolution appelant à la libération de Monsieur WALLENBERG.

Plus récemment, le Bureau de l'Assemblée Parlementaire du Conseil de l'Europe a accueilli, en priorité, une nouvelle proposition de résolution appelant l'attention sur l'urgence que revêt désormais la solution du cas WALLENBERG.

En avril 1991, le rapport du sénateur français Monsieur PONTILLON, a été unanimement adopté par la Commission des Questions Juridiques et des Droits de l'Homme du Conseil de l'Europe; un communiqué de presse subséquent invitait la direction soviétique à libérer Monsieur WALLENBERG.

./.

4.

Il est tenu, en effet, pour certain - de l'aveu même des autorités soviétiques d'alors - que, suite à un déplorable concours de circonstances politiques et militaires, dès 1945, Monsieur WALLENBERG s'est retrouvé, contre sa volonté en territoire soviétique et a été incarcéré dans les prisons de Russie.

Enfin, le 25 novembre dernier, au Palais de l'Europe à Strasbourg, l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe adoptait une résolution invitant les autorités soviétiques, dans le cadre des relations nouvelles qui se sont instaurées avec elles, à lui rendre la liberté et demandait que le sort des ressortissants d'autres pays, arbitrairement détenus, encore aujourd'hui, en Union Soviétique, sans que l'on sache ce qu'il est advenu d'eux, soit associé à celui de Monsieur Raoul WALLENBERG.

L'attribution d'un prix spécial NOBEL aurait pour effet de faire reconnaître, universellement, l'importance de l'action du diplomate et, sans doute même, de lui permettre de recouvrer l'entière liberté de ses mouvements et de ses choix, générant, par voie de conséquence, l'élargissement de nombreux autres reclus, restés prisonniers du système du Goulag.

Nous prenons la liberté de solliciter un prix spécial d'honneur, non assorti d'avantages financiers et exclusivement centré sur l'appréciation des mérites exceptionnels du candidat.

Assurés que votre Institut ne restera pas insensible à toutes ces considérations, nous vous prions, Monsieur le Président, d'agréer l'assurance de notre considération la plus distinguée.

Avsändningsort

Kabinettssekreteraren, mk
Besök på Holocaust-muséet

1992-02-07

Avd

Grupp

Org

SP

1

S/USA

P

2

Eu

Adress

Ambassaden
WASHINGTON

Text

... Från kabinettssekreteraren. Re besök Holocaust-muséet.

Har tagit del av Ert telegram till Hafström i rubricerade ämne. Jag har även talat med Nina Lagergren, som säger att hon och familjen sedan länge är i förbindelse med muséet om att skänka memorabilia beträffande Raoul Wallenberg.

Tydligen skall särskilt RW-rum inrättas på muséet.

Mot den bakgrunden är det knappast aktuellt att överlämna någon gåva i anslutning till statsministerns besök.

Däremot besöker jag gärna muséet på den tid som finns avsedd i programmet för onsdagen. Möjligen blir vi några stycken som åker över till muséet. Besöket där sker naturligtvis low-key.

Cabinet

Delges:

✓ Deprådet Hafström, SB

Kållan av telegramexpeditören

KOPIA TILL:
UIR MIN
KABS

ÅTGÄRD:
Kabs/mk

INKOM UD 1992-02-07

AMBASSADEN WASHINGTON 1992-02-07

UD STOCKHOLM

ENDAST FOER KABS

RE BESOEK PAA HOLOCAUST-MUSEET

FORTS

RE BESOEK PAA HOLOCAUST-MUSEET

P R I M 0: JAG SER TVAA SKAEL FOER ATT GOERA EN GEST GENTEMOT HOLOCAUST-MUSEET I SAMBAND MED STATSMINISTERNES BESOEK:

1. VI SAENDER SIGNALEN ATT RAOUL WALLENBERG AER EN LIKA STOR HJAELTE OCH PERSONLIGHET I SVERIGE SOM I USA OCH ATT VI PRIORITERAR DET HAN STAAR FOER, NAEMLIGEN AVSTAANDSTAGANDE FRAAN ANTISEMITISM, RASISM OCH FRAEMLINGSHAT. KANSKE ETT BUDSKAP SOM SVENSKA JOURNALISTER OCKSAA SKULLE HA INTRESSE AV?
2. JUDARNA I USA, OCH DAERMED ISRAEL, KOMMER ATT UPPFATTA EN DYLIK GEST SOM EN SIGNAL FRAAN DEN NYA REGERINGEN ATT DEN OENSKAR BAETTRE OCH NAERMARE RELATIONER AEN VAD SOM TIDIGARE VAR FALLET.

JAG SER EGENLIGEN BARA ETT SKAEL FOER MUSEET ATT VARA INTRESSERAT, NAEMLIGEN PR.

NAER DESSA FAKTORER VAEGS SAMMAN KOMMER JAG FRAM TILL, "WITH ALL DUE RESPECT", ATT ETT LOW KEY BESOEK AV EN KABS KANSKE INTE AER EN RIKTIG FULLTAEFF. MUSEET AER AENNU INTE FAERDIGT SOM DU VET. ETT BESOEK KRAEVER DAERFOER VISSA FOERBEREDELSE OCH INSATSER FRAAN MUSEETS PERSONAL, NAAGOT SOM MAN SAEKERT KOMMER ATT VARA BEREDD ATT GORA, MEN OM BESOEKET SKALL VARA LOW KEY, VAD AER UTBYTET FOER MUSEETS DEL? JAG AER OCKSAA TVEKSAM TILL OM DET MATERIAL MAN HAR FINNS TILLAGENLIGT SAA ATT DET GAAR ATT TITTA PAA. VILKON SIGNAL SAENDER VI GENOM ATT DU AAKER DIT, MEN INTE STATS-MINISTERN? GER DET INTE INTRYCKET ATT DET HAER AER AV ANDRANGSPRIORITET? SKALL MAN SAENDA DEN SIGNALEN?

SLUTSATS: JAG UNDRAR OM DET INTE BOER VARA STATSMINISTERN SJAELV, MED ELLER UTAN GAAVA, SOM SKALL BESOEKA MUSEET. DET FINNS JU UTRYMME TORS DAG EFTERMIDDAG GENOM DE PROGRAMJUSTERINGAR SOM VI FAATT GOERA. ALTERNATIVET AER ATT SKJUTA PAA ALLTIDHOA TILL DESS ATT MUSEET HAR OEPPNATS OCH DU KOMMER HIT PAA EGET BESOEK. ALTERNATIV TILL EN WALLENBERGGAAVA KUNDE VARA NAAGCT FRAAN BERNADOTTEAKTIONEN. EN AV DE VITA BUSSARNA ?

S E C U N D 0: SKULLE DU KUNNA TAENKA DIG ATT HA "DEBRIEFING" MED DE NORDISKA AMBASSADOERERNA? NORMALT GOERS DETTA AV STATSMINISTERN, MEN MED TANKE PAA HANS SPAECKADE PROGRAM TROR JAG INGA "HARD FEELINGS" SKULLE UPPSTAA OM DU

FORTS

T E R T I O: JAG NAEMNDE FOER JONAS ATT PROTOKOLLET OENSKAR
LISTAN OEVER DE MAX 8 SOM KOMMER ATT INGAA I VITA
HUSET-DELEGATIONEN. SOM DU FOERSTAAR SKULLE JAG GAERNA BLI
INKLUDERAD, AEVEN OM OCKSAA ANDERS THUNBORG KAN DELTA.
SKAELET AER NATURLIGIVIS ATT DET VORE INTRESSANT, DET VILL
JAG INTE FOERNEKA, MEN VIKTIGARE ATT TVAA AV MINA VITA
HUSET-KONTAKTER, EUROPACHEFEN DAVID GOMPERT OCH
NORDEUROPAANSVARIGE JANE HOLL TORDE KOMMA ATT DELTA. SOM DU
VAEL VET SAENDER SAAVAEI NAERVARO SOM FRAANVARO DIPLOMATISKA
SIGNALER.

PETERSSON

1992-02-06

HP 1

Kanslirådet Martin Hallqvist

Pol 1

Hallqvist 920211

ex t

Wallenberg-föreningen

Guy von Dardel, Genève

37/001

INKOM UD		
1992-02-10		
Avd.	Gr.	Nr.
P	2	Eu'

(Pol)

Raoul Wallenberg

Hbr Lundik-Hallqvist 92-01-21

(1 bil)

Broder,

M
Till komplettering av tidigare handbrev vill jag meddela att vid en ceremoni igår i Marzahn i Östberlin omdöptes en gata till Raoul-Wallenberg-Strasse. Tal hölls bl.a. av senator Heckelmann, i Berlinsenaten ansvarig för "inrikes"-frågor, dvs. administration, polis och säkerhet, i närvaro av ett hundratal personer, som trotsade kyla och blåst för att bevista evenemanget. Därefter öppnades i rådhuset i Marzahn den utställning som tidigare visats i rådhuset i Schöneberg. Det upplystes att den sannolikt också kommer att visas i Potsdam.

Beslutet om omdöpning av den tidigare Bruno-Leuschner-Strasse (uppkallad efter en ledande DDR-politiker) togs enhälligt i distriktsfullmäktigeförsamlingen i Marzahn, något som eljest inte är vanligt då det gäller omdöpning av gator i Östberlin.

./.

Ett tidningsklipp bifogas.

Hjärtliga hälsningar

Jan Lundvik

Jan Lundvik

Lundvik
Hallygust 920206

BERLINER KURIER AM MORGEN

1992-02-05

Neuer Straßenname erinnert an den Lebensretter Wallenberg

Prominente Gäste unterm neuen Straßenschild: Zur feierlichen Umbenennung der Bruno-Leuschnerin Raoul-Wallenberg-Straße (Marzahn) kamen gestern Schwedens Generalkonsul Jan Lundvik, Wallenberg-Freund Carl-Gustaf Swingel, der Vorsitzende des Zentralrats der Juden, Heinz Galinski, Bezirksbürgermeister Andreas Röhl, Wallenberg-Freundin Margoa Stern und Innensenator Dieter Heckelmann (v. li.). Gemeinsam würdigten sie den schwedischen Diplomaten Wallenberg, der 1944/45 Tausenden ungarischen Juden das Leben rettete.

Foto: Cordes

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

INKOM UD 1992-02-11

AMBASSADEN MOSKVA

1992-02-11

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLQUIST) . FRAAN MAGNUSSON

RE WALLENBERG

INK UTR KST	
GJND	
92 -02- 12	
AND	GP
P	2
Eu'	

(Pol)

12/2

in Dastel

h. 9 ex

an

my

FORTS

RE WALLENBERG

VID EN MIDDAG AMBASSADOEREN I FREDAGS HADE FOER BAKATIN OCH DENNES MEDARBETARE NIKONOV DISKUTERADES BL A FOERSTAAS WALLENBERGAERENDET. DET FRAMGICK ATT BAKATIN NU AER ARBETSLOES OCH ATT NIKONOV MED STOR SANNOLIKHET OCKSAA SPARKAS FRAAN KGB (NU MBRF), EFTERSOM HAN VARIT SAA NAERA FOERBUNDEN MED SIN CHEF. HAN HADE LAEMNAT OEVER ALLA RW-PAPPER TILL VICE ARKIVCHEFEN VINOGRADOV.

VI HAR AENNU INTE FAATT NAAGON TID FOER BEGAERT MOETE MED MBRF-CHEFEN BARANNIKOV MEN VI VET ATT DENNE BEGAERT ALLA FAKTA I MAALET SAA MAN FOERBEREDER SIG Vael. BAKATIN TRODDE BARANNIKOV SKULLE VARA FULLT BEREDD MEDVERKA TILL ATT RW-AERENDET DREVS VIDARE. ALLA AER ENIGA OM ATT BARANNIKOVs KLARSIGNAL BEHOEVS FOER DET FORTSATTI ARBETET.

NIKONOV UPPGAV ATT ARKIVARBETET PAAGAATT I VISS OMFATTNING HELA TIDEN SEDAN I BOERJAN AV DECEMBER MEN ATT INGET NYTT MATERIAL AV INTRESSE PAATRAEFFATS. I INRIKESMINISTERIETS ARKIV SKULLE MAN BLI FAERDIG OM UNGEFAER EN MAANAD.

NYCKELVITTTNET KOPELJANSKIJ HADE LAATTI MEDDELA ATT HAN INTE VORE BEREDD SAEGA NAAGOT MERA MEN DET VORE TAENKBART ATT VISSA ANDRA FORTFARANDE HADE NAAGOT VEARDEFULLT ATT BERAETTA.

TACKSAM VON DARDEL INFORMERAS.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA

CF

P2 Ent

KOPIA TILL:
UVRMIN
KABS

ÅTGÄRD:

INKOM UD 1992-02-11

AMBASSADEN MOSKVA

1992-02-11

UD STOCKHOLM

ENDAST FOER KABSEK

RE SAMTAL MED F KGB-CHEFEN BAKATIN

Kabinettssekreteraren/mk
1992-02-12
Delges:
Statsministern
Utrikesministern
Polchefen
Chefen pol 1
Ds Hartelius, pol 1
Gd Börjesson, SÄPO

exp. 12.2.92/mk

0915

93-02-05	92-02-11
UP	1
P	2
	Er
	Enr

FORTS

Uu

RE SAMTAL MED F KGB-CHEFEN BAKATIN ✓

JAG VILL NAEMNA ATT NAER JAG HADE FOERRE KGB-CHEFEN BAKATIN
HEMMA PAA MIDDAG HAEROMKVAELLEN (EN FAMILLE) SADE HAN BL A
TVAA SAKER AV INTRESSE.

1. DET MESTA AV VAD KGB GJORDE (OCH NU GOER I ANDRA FORMER)
AER FULLSTAENDIGT VAERDELOEST SAERSKILT DET I UTLANDET.
STRUKTURERNA AER DOCK MYCKET STARKA.

2. WALLENBERG - OCH DAA BOER PAAPEKAS BAKATIN VAR DEN SOM
EFTER VAART MOETE HAEROM OEPPNADE VAEGEN TILL TOTAL
OEPPENHET - DOG NATURLIGTVIS 1947. EXAKT HUR DET GICK TILL
BLIR NOG SVAART KLARLAEGGA. MEN AER INTE AKTIVITETEN I DENNA
FRAAGA NU VAESENTILIGEN EXPLOATERING FOER EGNA SYFTEN AV
NAAGRA GRUPPER OCH PERSONER, FRAAGADE B. NOG HELT
UPPRIKTIGT. (JAG HAENVISADE TILL ATT ARBETSGRUPPEN SKULLE
BLI FAERDIG GANSKA SNART OCH DAA FRAAGAN KANSKE SLUTLIGT
AVGJORD.)

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA

CF

Avsändningsort

Pol 1/Hallqvist/mjn

Ärende

Datum

1992-02-11

Dnr

Avd

Grupp

M&I

B R Å D S K A N D E

Adress

Ambassaden Moskva

Text

För Magnusson från Hallqvist

Bör statsministern vid sitt besök i Washington anhålla om förnyat amerikanskt stöd i Wallenberg-ärendet?

Alternativt vad bör han svara om frågan ställs från amerikansk sida?

Tacksam svar om möjligt inför föredragning Rosenbad
onsdag f m kl 11.00.

CABINET

Ifylles av telegramexpeditören

KOPIA TILL:

ÅTGÄRD:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

INKOM UD 1992-02-12

AMBASSADEN MOSKVA

1992-02-12

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLQUIST)

OM EDEL BART

RE WALLENBERG

92 -02- 12
+3

Orig

JP 1 g/usa
P 2 Eu'

CU

aa 17

RE WALLENBERG

VI ANSER INTE ATT HAN F N BEHOEVER ANHAALLA OM FOERNYAT
AMERIKANSKT STOED. OM FRAAGAN STAELLS FRAAN AMERIKANSK SIDA
KAN HAN SVARA ATT VI ALLTID VAERDESAETTER OM MAN VID MOETEN
MED RYSKA LEDARE UNDERSTRYKER AEVEN DET AMERIKANSKA
INTRESSET AV ATT KLARHET SNART NAAS ROERANDE RAOUL
WALLENBERG OCH ATT ALLA NOEDVAENDIGA ANSTRAENGNINGAR
HAERFOER VIDTAS.

BERNER

AMBASASDERN MOSKVA

CF

ARKIVEXEMPLAR

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)
Handläggare: Martin Hallqvist

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1992-02-12 45/89		P 2	Fu I

(Handwritten: Pol)

Ex till:

Kabsekr

Polch

Martin Hallqvist

Amb Moskva

Professor

Guy von Dardel

c/o Delegationen GENEVE

Material om Raoul Wallenberg

Broder,

Rikspolisstyrelsens översättare har haft vänligheten att hjälpa oss översätta och sammanfatta material som RW-arbetsgruppen erhållit från sovjetisk sida, främst den 5 december. Jag sänder det härmed för Din kännedom.

*Kopior av följande
förteckning finns i bil. bok.*

Martin Hallqvist

Likalydande brev till:

F landshövdingen Carl Persson
F kabinettsssekreteraren Arne S Lundberg
F kabinettsssekreteraren Leif Leifland
Docenten Rolf Björnerstedt
Raoul Wallenberg-föreningen

avg. 9004 920212 / Hye

Ifylles av postexp

Avsänt med

☒ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

920212

(Handwritten signature)

1992-02-04

KOMMENTARER TILL ÖVERSÄTTNINGEN

Materialet har översatts och bearbetats i enlighet med de uppdelningar som gjorts från ryskt håll.

De flesta dokumenten har sammanfattats. I de fall där fullständig översättning gjorts har så angivits.

I det ryska originalet förekommer rikligt med förkortningar, främst av olika myndighetsbeteckningar.

För att inte komplicera den löpande läsningen av materialet har vi valt att använda en del av dessa förkortningar. Första gången förkortningen förekommer i texten har dess fullständiga betydelse angivits inom parentes.

Diarienummer och liknande noteringar har som regel ej medtagits i översättningen.

Stockholm som ovan

Översättarna, Rikspolisstyrelsen

F Ö R T E C K N I N G

över kopierade dokument som överlämnats
till den svenska sidan vid kommissio-
nens möte den 5 december 1991

1. **1945-01-23**
Sammanställning över arresteringar som gjorts av kontraspionaget "Smersj" vid andra ukrainska fronten.
2. **1945-02-06**
Notering angående LANGFELDER ur registreringsjournal över fångars ankomst till Inre fängelset.
3. **1945-02-08**
Notering angående WALLENBERG ur registreringsjournal över kallelse till förhör av Inre fängelsets fångar.
4. **1945-02-09**
Notering angående LANGFELDER ur registreringsjournal över kallelse till förhör av Inre fängelsets fångar.
5. **1945-03-20**
Kopia på kvitto nr 265 från Lefortovo-fängelset med bifogad förteckning över LANGFELDERS tillhörigheter. På dokumentets baksida finns en anteckning: "Sakerna har mottagits till-
fullo 47.07.23 Underskrift".
6. **1945-04-27**
Notering angående arresterad nr 7 ur registreringsjournal över kallelse till förhör av Inre fängelsets fångar.
7. **1945-04-28**
Notering angående WALLENBERG ur registreringsjournal över kallelse till förhör av Inre fängelsets fångar.
8. **1947-03-02**
Rekonstruering av handskriven notering ur alfabetisk journal över mottagande och återlämnande av Inre fängelsets fångars tillhörigheter (under bokstaven "V").
9. **1947-05-26**
Vittnesmål av G G GROSSHEIM, densamme som H V TOMSEN, tjänsteman på den diplomatiska legationen i Budapest (fortsättning s. 57-66 enligt svensk begäran).
10. **1947-07-22**
Notering angående LANGFELDER ur registreringsjournal över kallelse till förhör av Lefortovofängelsets fångar.
11. **1947-07-23**
Rekonstruering av handskriven notering i alfabetisk journal över mottagande och återlämnande av Inre fängelsets fångars tillhörigheter (under bokstaven "L").

12. 1990-06-19

Brev från avdelningen för arkiverad information vid MVDs (sovjetiska inrikesministeriet) centrala informationskontor om resultat från granskning av uppgifter angående WALLENBERG.

13. 1990-06-27

Brev nr 10/A-222 av den 16 juni 1990 från KGBs centralarkiv till statens centrala särskilda arkiv vid ministerrådets centrala arkivförvaltning innehållande resultat efter granskning av dokumentation angående WALLENBERG.

14. 1990-07-31

Brev från TSGAOR (centralt statligt arkiv) om resultat från granskning av uppgifter om WALLENBERG.

15. 1991-12-02

Information nr 2208 angående WALLENBERG från psykiatriska kliniken vid sjukhus nr 1 (uppkallat efter P P KASJTJENKO).

16. 1991-12-03

Information angående WALLENBERG från vetenskapliga forskningsinstitutet för allmän- och rättspsykiatri (uppkallat efter V P SERBSKIJ).

1. Sammanställning över arresteringar

Sammanställningen innehåller uppgifter om antal arresteringar under perioden 1-20 januari 1945 uppdelat på nationalitet och funktion samt uppgifter om beslagtagna vapen, sprängämnen och teknisk utrustning. Dessutom meddelas att man under denna period arresterat fem personer från ungerska underrättelseorgan och tre representanter från den diplomatiska kåren. Två av dessa diplomater, varav en av svensk nationalitet, tjänstgjorde på den svenska ambassaden i Budapest.

Handlingen har undertecknats av major PETROV-SKIJ, chefsassistent vid kontraspionaget "Smersjs" andra avdelning, andra ukrainska fronten.

2-7, Noteringar angående WALLENBERG och LANGFELDER i 10 olika journaler

All information framkommer i förteckningen.

8,11 Rekonstruering av överstruken text

KGBs tekniska avdelning har här försökt rekonstruera överstrykningar i Inre fängelsets journal över mottagande och återlämnande av fångars tillhörigheter.

I punkt 11 framkommer att "alla saker överlämnats direkt enligt kamrat FINOGENOVs anvisning 47-07-24 Underskrift".

9. Sammandrag av förhör med norrmannen TOMSEN den 26 maj 1947

Henrik TOMSEN (f 1907) arbetade augusti-december 1944 på svenska ambassaden i Budapest där han ansvarade för en avdelning med uppgift att företräda sovjetiska intressen.

(Här saknas 7 sidor i förhørsprotokollet).

TOMSEN fick 1942 i egenskap av rysk tysk med norskt medborgarskap (med hjälp av en viss BATISFALVA) tillstånd att som kommissionär ägna sig åt handel, vilket gav honom rätt att vistas permanent i Ungern. Han fungerade som inköpare åt några utländska företag. Detta var en mycket lönsam verksamhet.

I samband med att tyska trupper i mars 1944 intog Budapest och började arresterar anställda vid inrikesministeriet och polisen upphörde handeln med utländska företag och hans verksamhet stoppades. Staden utsattes också för sovjetiska luftangrepp.

TOMSEN fruktade på sin flykt från Tyskland repressalier och vände sig därför till svenska ambassaden. Han var rädd att ta kontakt med det norska konsulatet eftersom det vid denna tid företräddes av representanter för QUISLINGs regering.

TOMSEN hamnade först hos WALLENBERG som var attaché i humanitära frågor och speciellt ägnade sig åt att hjälpa judar. Han hänvisades dock vidare till ANGER, förstesekreterare på ambassaden. TOMSEN kände till att ambassaden behövde en ryskspråkig medarbetare och erbjöd ANGER sina tjänster. Som ambassadanställd skulle han ju få diplomatisk immunitet.

Han började arbeta på ambassaden i maj-juni 1944, först med skrivjobb och sedan som ansvarig för avdelningen som företrädde sovjetiska intressen (där han för övrigt var ensam). Vid den här tiden fanns på ambassaden speciella avdelningar som representerade Holland, Danmark, Argentina, Iran, Belgien och Sovjetunionen. Attaché BERG ledde arbetet vid samtliga avdelningar. Svenska ambassaden började bevaka sovjetiska intressen när den sovjetiska ambassaden lämnade Budapest.

Arbetsuppgifterna bestod av att lämna ut intyg som visade att de sovjetiska medborgarna stod under svenska ambassadens beskydd samt ge materiell hjälp och förvara värdesaker, dokument och egendom.

TOMSONs praktiska funktion var att tala med personer som vände sig till avdelningen och sedan rapportera till BERG som i sin tur informerade DANIELSSON. Under denna period kom endast ca 20-25 personer, varav hälften fick avslag, det var alltså ingen hård belastning. TOMSEN känner inte till hur många sovjetiska medborgare som fanns i Budapest eftersom man från ambassadens sida inte bedrev någon registreringsverksamhet.

På uppfordran erinrar sig sedan TOMSEN några av de sovjetiska medborgarna han kommit i kontakt med.

Förhørsledaren påpekar att TOMSEN tidigare uppgett att svenska ambassaden i Budapest tagit fascister och antisovjetiska element under sitt beskydd och utfärdat upp till 5 000 svenska pass och lejdebrev till sådana personer.

TOMSEN hävdar då att den humanitära avdelningen som WALLENBERG förestod visserligen hade utfärdat ca 5 000 dokument men det rörde sig inte om svenska pass utan lejdebrev på ungerska som man gav till judar. Lejdebreven, som undertecknades av DANIELSSON, gällde bara för den tid som tyskarna ockuperade Ungern. Tyskarna utövade tillsammans med ungerska myndigheter repressalier mot judar. Därför gav man ut arbetsintyg till flera personer av judisk härkomst som vistades i humanitära avdelningens utrymmen. TOMSEN hade inget med detta att göra.

Han bekräftar sina tidigare uppgifter att ambassaden gett skydd åt fascister och ger några exempel på detta. Han berättar också att det förekommit att judar som fått lejdebrev, sålt dem vidare för 2 000 pengö och mer, men detta skedde utan ambassadens vetskap.

TOMSEN känner inte till några fall där medarbetare vid ambassaden mutats till att utfärda handlingar.

På attaché BERGs uppdrag gjorde TOMSEN översättningar från svenska till ryska. Det gällde framför allt lejdebrev som svenska medborgare ville ha utställda på ryska med anledning av röda arméns framryckningar. Han skrev också i ambassadens namn anslag på ryska som markerade att viss egendom tillhörde svenska medborgare och stod under svenska ambassadens diplomatiska skydd.

TOMSEN förnekar att han på attaché BERGs uppdrag skulle ha inhämtat information om röda arméns styrka och Sovjetunionens politiska och ekonomiska situation vid sina samtal med sovjetiska medborgare som vänt sig till hans avdelning. Han ställde enbart frågor som behövdes för att fylla i en blankett, om födelseort, senaste arbetsplats och hur personerna hamnat i Ungern. Dessa uppgifter var nödvändiga för att lösa medborgarskapsfrågor.

Vidare ombeds han redogöra för sin kontakt med SUDAKOV på engelska konsulatet i Riga 1929. TOMSEN har tidigare berättat att SUDAKOV försökt värva honom till den engelska underrättelsetjänsten men han hävdar nu att han vid tidigare förhör (i januari och april 1945) inte talat sanning.

12- Brev från KGBs centrala arkiv den 16 juni 1990
16

Den 16 juni 1990 skickade KGBs centrala arkiv ut en förfrågan till olika statliga arkiv och psykiatriska kliniker (se förteckning), där man ber dem undersöka om de i sina arkiv har uppgifter som rör WALLENBERG. Brevet har undertecknats av VINOGRADOV, som är arkivets biträdande chef.

Samtliga adressater meddelar att man inte har några uppgifter om WALLENBERG.

1991-10-31

Ambassadens Översättning

LISTA

Över kopior på dokument, överlämnade till den svenska sidan vid kommissionens möte den 30 oktober 1991

1. Förteckning, med följbrev, över adresser till diplomatiska representationer i Budapest. 22 januari 1945.
2. Återställd notering rörande Langfelder ur registreringsjournalen över kallelse till förhör av Lefortovofängelsets fångar. 10 april 1945.
3. Återställd notering rörande R.G. Wallenberg ur registreringsjournalen över fångars ankomst till Lefortovofängelset (Wallenberg kom från Inre fängelset). 29 maj 1945.
4. Återställd notering rörande Langfelder ur registreringsjournalen över kallelse till förhör av Lefortovofängelsets fångar. 15 augusti 1945.
5. Återställd notering rörande Langfelder ur registreringsjournalen över kallelse till förhör av Lefortovofängelsets fångar. 15 december 1945.
6. Återställd notering rörande Langfelder ur registreringsjournalen över kallelse till förhör av Lefortovofängelsets fångar. 3 juli 1946.
7. Återställd notering rörande R.G. Wallenberg ur registreringsjournalen över kallelse till förhör av Lefortovofängelsets fångar. 17 juli 1946.
8. Återställd notering rörande Langfelder ur registreringsjournalen över kallelse till förhör av Lefortovofängelsets fångar. 17 juli 1946.
9. Återställd notering rörande R.G. Wallenberg ur registreringsjournalen över kallelse till förhör av Lefortovofängelsets fångar. 30 augusti 1946.
10. Återställd notering rörande R.G. Wallenberg ur registreringsjournalen över fångars avresa från Lefortovofängelset (Wallenberg skulle föras till Inre fängelset). 26 februari 1947.

11. Återställd notering rörande R.G. Wallenberg ur registreringsjournalen över fångars avresa från Lefortovofängelset (Wallenberg fördes till Inre fängelset). 1 mars 1947.

12. Notering rörande R.G. Wallenberg ur registreringsjournalen över kallelse till förhör av Inre fängelsets fångar. 11 mars 1947.

13. Notering rörande Wallenberg i Sovjetunionens MGBs sekreteriats diarium över avgående handlingar. 17 juli 1947.

14. Notering i registreringsjournalen över händelser i Inre fängelset. Juli 1947.

15. Återställd notering rörande W. Langfelder ur registreringsjournalen över fångars avresa från Lefortovofängelset (Langfelder fördes till Inre fängelset). 23 juli 1947.

16. Brev från Donskajakrematoriet rörande kremering av Wallenberg och Langfelder. 22 maj 1991.

1. Förteckning över adresser till diplomatiska representationer i Budapest den 22 januari 1945

Materialet är adresserat till överstelöjtnant RYNDIN, chef för den operativa gruppen vid kontraspionaget "Smersj", andra ukrainska fronten för "operativ användning". Avsändare är generallöjtnant KOROLEV och major PETROVSKIJ, chef respektive chefsassistent vid kontraspionaget "Smersj", andra ukrainska fronten.

- 2-11, Rekonstruering av överstruken text
15

Här visas rekonstrueringar av noteringar som gjorts i olika journaler (se förteckning) rörande WALLENBERG och LANGFELDER.

12. Notering angående WALLENBERG i registreringsjournal den 11 mars 1947

Se förteckning.

13. Notering i MGBs sekretariats diarium över avgående handlingar den 17 juli 1947

Handlingar som rör "ärendet över den svenske medborgaren WALLENBERG" har avsänts den 17 juli 1947 till MOLOTOV.

14. Anteckningar i journal över händelser i Inre fängelset i juli 1947

Här rapporteras att det mellan den 1-18 juli varit lugnt, förutom en incident där en person försökt begå självmord. Likaså har allt varit lugnt mellan den 18-31 juli. Ingen-ting står nämnt om WALLENBERG.

16. Brev från Donskajakrematoriet till KGBs centrala arkiv den 22 maj 1991

Brevet är riktat till VINOGRADOV, bitr chef vid KGBs centrala arkiv. Med anledning av den förfrågan angående WALLENBERG och LANGFELDER som arkivet skickat ut meddelas att man inte förfogar över några uppgifter som rör kremering av WALLENBERG och LANGFELDER.

F Ö R T E C K N I N G

Kopior av resolutioner från kommunistpartiets centralkommittés (CKs) Politbyrå och Presidium överlämnade till den svenska sidan i Stockholm den 5 december 1991

1. **1952-04-12**
Resolution från CKs Politbyrå - Om svar på den svenska regeringens not i frågan om den svenske medborgaren WALLENBERG.
2. **1952-07-29**
Resolution från CKs Politbyrå - Om svar på not från svenskar-
na av den 23 maj 1952 om WALLENBERG.
3. **1956-03-01**
Resolution från CKs Presidium - Utkast till anvisning till
den sovjetiske ambassadören i Sverige angående WALLENBERG.
4. **1956-04-03**
Resolution från CKs Presidium - Om svar till den svenska re-
geringen i frågan WALLENBERG.
5. **1956-05-03**
Resolution från CKs Presidium - Om svar till den svenska re-
geringen i frågan WALLENBERG.
6. **1957-02-02**
Resolution från CKs Presidium - Utkast till svar till den
svenska regeringen i frågan om den svenske diplomaten WALLEN-
BERG.
7. **1957-02-05**
Resolution från CKs Presidium - Svarsutkast till den svenska
regeringen i frågan om den svenske diplomaten WALLENBERG.
8. **1957-04-04**
Resolution från CKs Presidium - Utkast till not till den
svenska ambassaden i Moskva angående svenske medborgaren
WALLENBERG.
9. **1958-05-13**
Resolution från CKs Presidium - Förslag till uttalande till
den svenske ambassadören i Moskva i samband med brevet från
WALLENBERGs mor.
10. **1959-02-27**
Resolution från CKs Presidium - Om svar på not från den
svenska ambassaden av den 9 februari 1959 med anledning av
WALLENBERG.

11. 1959-06-22
Resolution från CKs Presidium - Förslag till muntligt uttalande till den svenske ambassadören i Sovjetunionen i frågan WALLENBERG.
12. 1964-06-10
Resolution från CKs Presidium - Om svar på not från den svenska ambassaden av den 9 februari 1959 med anledning av WALLENBERG.
13. 1965-05-07
Resolution från CKs Presidium - Om svar på brev från den svenske statsministern ERLANDER i frågan om WALLENBERG.
14. 1979-01-23
Resolution från CKs Politbyrå - Om svar till den svenska regeringen i ärendet WALLENBERG.
15. 1979-09-18
Resolution från CKs Politbyrå - Om svar till den svenske statsministern O ULLSTEN i ärendet WALLENBERG.
16. 1986-07-24
Resolution från CKs Politbyrå - Om svar på den svenske statsministern CARLSSONS förfrågan angående WALLENBERG.

1. Resolution från CKs Politbyrå av den 12 april 1952

Utdrag ur protokoll nr 87 från Politbyråns sammanträde den 12 april 1952 till MOLOTOV och VYSJINSKIJ.

MOLOTOV och VYSJINSKIJ ombeds godkänna bifogat utkast till not från sovjetiska ambassaden i Sverige till svenska utrikesdepartementet.

Ambassaden vill med anledning av noten från UD av den 11 februari 1952 meddela att vederbörliga sovjetiska myndigheter inte förfogar över fler uppgifter om Raoul WALLENBERGs öde förutom vad som redan meddelats i VYSJINSKIJs brev till SOHLMAN den 18 augusti 1947.

2. Resolution från CKs Politbyrå av den 29 juli 1952

Utdrag ur protokoll nr 88 från Politbyråns sammanträde den 29 juli 1952 till MOLOTOV och VYSJINSKIJ.

MOLOTOV och VYSJINSKIJ ombeds godkänna MIDs (Utrikesministeriet) förslag att inte svara på svenskarnas not om WALLENBERG från den 23 maj samma år. Om svenskarna skulle komma med en ny förfrågan skall man meddela dem muntligt att svar givits i denna fråga i MIDs not från den 16 april 1952 och att det inte finns något att tillägga.

3. Resolution från CKs Presidium av den 1 mars 1956

Utdrag ur protokoll nr 2 från Presidiets sammanträde den 1 mars 1956.

MOLOTOV ombeds godkänna bifogat utkast till den sovjetiska ambassadören i Sverige.

Ambassadören skall vid kommande möte med UNDÉN hänvisa till deras samtal om WALLENBERG i slutet av 1955 och säga att man från sovjetisk sida inte har något att tillägga utöver det uttömmande och slutgiltiga meddelandet angående WALLENBERG som ledare för den sovjetiska regeringen gett företrädare för den svenska regeringen.

4. Resolution från CKs Presidium av den 3 april 1956

Utdrag ur protokoll nr 9 från Presidiets sammanträde den 3 april 1956 till MOLOTOV, SEROV och DUDOROV angående svar till den svenska regeringen i frågan om WALLENBERG.

1) MID (MOLOTOV) får i uppdrag att innan ERLANDER lämnar Moskva (4 april) muntligt meddela Sveriges inrikesminister HEDLUND att den sovjetiska regeringen i frågan om WALLENBERG inte har något att tillägga till de uttalanden man tidigare gjort samt till MIDs not från den 19 mars detta år. Inte desto mindre har man med anledning av statsminister ERLANDERS hänvändelse gett vederbörliga sovjetiska myndigheter i uppdrag att noggrannt granska det material rörande WALLENBERG som den svenska sidan presenterat. Svenska regeringen kommer att informeras om resultatet av granskningen.

2) KGB (SEROV) och inrikesministeriet (DUDOROV) får i uppdrag att under en tvåveckorsperiod granska det material i ärendet WALLENBERG som erhållits från den svenska statsministern ERLANDER och tillsammans med MID presentera sina förslag på svar till den svenska regeringen för CK.

5. Resolution från CKs Presidium av den 3 maj 1956

Utdrag ur protokoll nr 13 från Presidiets sammanträde den 3 maj 1956.

MOLOTOV och SEROV ombeds godkänna bifogade förslag rörande den svenska diplomaten R WALLENBERGs öde.

MID och KGB skall uppvisa sina slutgiltiga förslag senast i mitten av oktober detta år.

1) Muntligt meddelande från den sovjetiske ambassadören till den svenske utrikesministern UNDÉN (i början av maj).

De sovjetiska myndigheter som uppdragit att granska det material som den svenska sidan överlämnat under statsminister ERLANDERS besök i Moskva vill via MID göra en förfrågan hos vederbörliga svenska myndigheter efter komplet-

terande material om WALLENBERG. I synnerhet är man intresserad av mer information om SCHOERE som, enligt Gustaf RICHTERS vittnesmål, tycks ha delat rum med WALLENBERG. Dessutom önskar man mer ingående uppgifter om WALLENBERGs signalement, fotografier och annat material som den svenska sidan förfogar över och som skulle hjälpa till att bringa klarhet i frågan om WALLENBERGs öde.

2) Muntligt meddelande från den sovjetiske ambassadören till den svenske utrikesministern UNDÉN (i juli).

Hänvisning till att den sovjetiska regeringen har uppdragit åt vederbörliga sovjetiska myndigheter att noggrannt granska det material som överlämnats från svensk sida och som rör omständigheter kring WALLENBERGs försvinnande. Man bedriver en allsidig granskning av materialet och frågar ut personer som kan ha att göra med omständigheter som nämns samt vidtar andra åtgärder.

De vederbörliga sovjetiska myndigheterna hoppas inom en snar framtid kunna informera den svenska regeringen om resultaten.

6. Resolution från CKs Presidium av den 2 februari 1957 om svar till Sveriges regering i frågan om WALLENBERG

Utdrag ur protokoll nr 72 från Presidiets sammanträde den 2 februari 1957.

Det förslag till promemoria som presenterats av MID och KGB i frågan om den svenske diplomaten WALLENBERG skall godkännas för överlämnande till svenska ambassaden i Moskva. BULGANIN, MOLOTOV, SJEPLIN och SEROV skall slutgiltigt redigera promemorian.

7. Resolution från CKs presidium av den 5 februari 1957

Utdrag ur protokoll nr 72 från Presidiets sammanträde den 5 februari 1957 till BULGANIN, SJEPILOV, GROMYKO och SEROV.

BULGANIN, SJEPILOV, GROMYKO och SEROV ombeds godkänna bifogad text till promemoria i frågan om WALLENBERG för överlämnande till svenska ambassaden i Moskva.

PROMEMORIA (översatt in extenso)

I samband med en förfrågan från den svenska regeringen uppdrog den sovjetiska regeringen åt kompetenta sovjetiska myndigheter att granska och kontrollera det material angående Raoul WALLENBERG som erhållits från den svenska sidan under sovjetisk-svenska förhandlingar i Moskva i mars-april samt i maj 1956.

Under arbetets gång har man gått igenom arkiv för register över fångar och undersökningsärenden för att hitta uppgifter om WALLENBERG. Man har också frågat ut många personer som kan ha haft något att göra med de omständigheter som nämns i materialet som erhållits från den svenska sidan.

Dessa åtgärder har emellertid inte resulterat i några uppgifter om att WALLENBERG skulle befinna sig i Sovjetunionen. Ingen av de utfrågade kände till någon person vid namn WALLENBERG. I samband med detta har vederbörliga sovjetiska myndigheter blad för blad granskat arkivhandlingar från några fängelsers samtliga hjälptjänster. Till följd av detta fann man i Lubjankafängelsets sjukvårdsarkiv ett dokument som kan relateras till WALLENBERG. Det är en handskriven rapport från fängelsets sjukvårdschef A L SMOLTSOV till ABAKUMOV, den förre chefen för säkerhetstjänsten. Rapporten har följande innehåll: "Jag meddelar härmed att, den av Er kände, fången WALLENBERG inatt plötsligt avled i sin cell, förmodligen till följd av en hjärtinfarkt. Med anledning av Er order om personlig övervakning av WALLENBERG, ber jag om anvisningar angående vem som skall utföra obduktionen för att fastställa dödsorsak. Den 17 juli 1947 SMOLTSOV, chef för fängelsets sjukvårdsavdelning överste inom sjukvårdstjänsten"

Till denna rapport har SMOLTSOV bifogat en anteckning: "Rapporterat personligen till ministern. Order om att kroppen skall kremas utan obduktion. Den 17 juli SMOLTSOV".

Några andra dokumenterade uppgifter eller vittnesmål har inte kunnat upptäckas. Den omnämnde SMOLTSOV avled den 7 maj 1953. Baserat på ovanstående uppgifter måste man dra slutsatsen att WALLENBERG dog i juli 1947.

WALLENBERG var tydligen en av de personer som anhölls i de sovjetiska truppernas krigsområde. I samband med detta kan man utan tvivel räkna med att det fortsatta kvarhållandet av WALLENBERG och den felaktiga information som under en rad år givits av tidigare ledare för säkerhetsorgan vid MID är ett resultat av ABAKUMOVs brottsliga verksamhet. Som bekant har ABAKUMOV dömts och arkubuserats, enligt en dom av Högsta domstolen, för att ha utfört allvarliga brott mot sovjetiska lagar och på alla sätt strävat efter att tillfoga Sovjetunionen skada.

Den sovjetiska regeringen beklagar uppriktigt det inträffande och uttrycker sitt djupaste deltagande till Sveriges regering och till WALLENBERGs släktingar.

8. Resolution från CKs Presidium av den 4 april 1957

Utdrag ur protokoll nr 86 från Presidiets sammanträde den 4 april 1957 till GROMYKO.

GROMYKO ombeds godkänna bifogat utkast till not till svenska ambassaden i Moskva.

MID vill meddela att man i sin promemoria av den 6 februari samma år lagt fram alla uppgifter som framkommit i den noggranna utredning som gjorts. Regeringen förfogar inte över några kompletterande uppgifter.

9. Resolution från CKs Presidium av den 13 maj 1958

Utdrag ur protokoll nr 153 från Presidiets sammanträde den 13 maj 1958 till GROMYKO.

GROMYKO ombeds godkänna bifogad text till muntligt uttalande till den svenske ambassadören SOHLMAN i Moskva med anledning av WALLENBERGs mors brev till CHRUSJTJEV.

Hänvisning till promemorian från den 6 februari 1957 (se punkt 7) där man presenterat resultatet av utredningen och uttryckt sitt deltagande.

CHRUSJTJEV har nu emellertid fått mottaga ett brev från WALLENBERGs mor Maj VON DARDEL där hon på nytt frågar efter sonens öde. Man vill med anledning av detta be svenska myndigheter att informera henne om innehållet i promemorian.

10. Resolution från CKs Presidium av den 27 februari 1959

Utkast från protokoll nr 207 från Presidiets sammanträde den 27 februari 1959 till GROMYKO och SJELEPIN.

GROMYKO och SJELEPIN ombeds godkänna bifogat utkast till svarsnot till den svenska ambassaden i Moskva.

Ambassaden har i en not av den 9 februari meddelat att vittnen uppgett att WALLENBERG efter 1947 skall ha befunnit sig i fängelse i Vladimir. Den svenska regeringen önskar att dessa uppgifter skall undersökas.

MID vill med anledning av detta meddela att alla uppgifter om WALLENBERG presenterats i en promemoria av den 6 februari 1957. Enligt dessa uppgifter avled WALLENBERG 1947. Upprepad efterforskning som gjorts enligt begäran från svenska regeringen har inte gett någon ny information i denna fråga och uppgifter som gör gällande att WALLENBERG skulle ha vistats i fängelse i Vladimir kan inte bekräftas.

11. Resolution från CKs Presidium av den 22 juni 1959

Utdrag ur protokoll nr 224 från Presidiets sammanträde den 22 juni 1959 till GROMYKO och STEPANOV.

GROMYKO och STEPANOV ombeds godkänna bifogad text till muntligt uttalande till Sveriges ambassadör angående WALLENBERG-ärendet.

Med anledning av att det i svensk press på nytt dykt upp en artikel där vittnen säger sig ha sett WALLENBERG i Sovjetunionen efter 1947 ser sig MID nödgad att meddela följande.

Hänvisning till promemorian av den 6 februari 1957 där man till följd av en noggrann utredning fastställt att WALLENBERG dog 1947. De vittnesmål som gör gällande att han funnits i Sovjetunionen efter 1947 och som svenska tidningar hänvisar till är inget annat än påhitt.

MID ber att detta vidarebefordras till WALLENBERGs mor eftersom hon vänt sig till CHRUSJTJEV med en förfrågan om sonen.

Dessutom vill man från sovjetisk sida uttrycka en förhoppning att svenska sidan intar en position som inte tillåter att "vissa element" utnyttjar denna fråga för att försämma de sovjetisk-svenska förbindelserna.

12. Resolution från CKs Presidium av den 10 juni 1964

Utdrag ur protokoll nr 148 från Presidiets sammanträde den 10 juni 1964 till CHRUSJTJEV, BREZJNEV, KOSYGIN, GROMYKO och STEPANOV.

CHRUSJTJEV, BREZJNEV, KOSYGIN, GROMYKO och STEPANOV ombeds godkänna bifogad text till muntligt uttalande till Sveriges ambassadör angående WALLENBERG-ärendet. Detta med anledning av ambassadörens uttalande den 26 maj.

Hänvisning till promemorian av den 6 februari 1957 där omständigheterna kring WALLENBERGs död 1947 redovisats. Det finns inga kompletterande uppgifter som skulle kunna tillföra något nytt i denna fråga. Uttalanden om att WALLENBERG skulle varit vid liv efter 1947 har antingen grundats på missförstånd eller avspeglar vissa bestämda kretsars strävan att komplicera förbindelserna mellan Sovjetunionen och Sverige.

WALLENBERG har inte och kan inte ha funnits vare sig på någon medicinsk inrättning, fånganstalt eller någon annanstans efter 1947.

Den sovjetiska sidan hyser inga tvivel om att WALLENBERG dog den 17 juli 1947 i Lubjankafängelset i Moskva och man ser ingen anledning att vidare ägna sig åt denna fråga. Att återvända till en diskussion om detta beklagliga faktum från det förflutna kan bara tillfoga skada på de sovjetisk-svenska förbindelserna.

13. Resolution från CKs Presidium av den 7 maj 1965

Utdrag ur protokoll nr 201 från Presidiets sammanträde den 7 maj 1965 till BREZJJEV, KOSYGIN, GROMYKO, KUZNETSOV och SEMITJASINYJ angående svar på ERLANDERS brev om WALLENBERG.

MID får i uppdrag att tillsammans med KGB ordna ett möte mellan den svenske ambassadören och A L MJASNIKOV innan svar överlämnas till ERLANDER.

Sovjetunionens ambassadör skall på regeringens uppdrag besöka statsminister ERLANDER och meddela att man med anledning av ERLANDERS brev till KOSYGIN den 11 februari ännu en gång granskat de dokument som hänförs till WALLENBERG-ärendet. Återigen hänvisas till promemorian av den 6 februari 1957 (se punkt 7). Den sovjetiska regeringen har där lagt fram alla fakta och det finns inte några nya uppgifter om WALLENBERGS öde. Han dog i juli 1947.

ERLANDER hänvisar till ett uttalande som professor MJASNIKOV gjort i samtal med fru SVARTZ. Detta grundar sig på ett missförstånd. Professor MJASNIKOV tillbakavisar bestämt de uttalanden som tillskrivs honom.

Den sovjetiska regeringen förmodar att kretsar som är intresserade av att skapa komplikationer i förbindelserna mellan länderna försöker spela på omständigheterna och sprider ut fabler om WALLENBERGS öde. Man hoppas att den svenska regeringen kommer att anstränga sig för att få ett slut på dessa spekulationer som är inriktade på att fördunkla de sovjetisk-svenska relationerna.

Ambassaden skall telegrafera när uppdraget är utfört.

14. Resolution från CKs Politbyrå av den 23 januari 1979

Utdrag ur protokoll nr 201 från Presidiets sammanträde den 7 maj 1965 till BREZJNEV, KOSYGIN, ANDROPOV, GROMYKO, SUSLOV, PONOMAREV och SMIR-

TJUKOV. Bifogat utkast till promemoria för överlämnande till svenska utrikesdepartementet skall godkännas.

PROMEMORIA (översatt in extenso)

Sovjetunionens regering meddelade redan 1957 officiellt den svenska regeringen att en noggrann och uttömmande undersökning visat att WALLENBERG dog i juli 1947.

En upprepad granskning av de dokument som rör detta ärende gjordes på begäran av den svenska regeringen 1965 och bekräftade att det inte finns och inte kan finnas något nytt i frågan om WALLENBERGs öde.

Denna slutsats har också i alla avseenden bekräftats genom kontroll av de uppgifter som den svenska regeringen refererar till i sin förfrågan av den 3 januari detta år. Påståenden om att WALLENBERG skulle ha befunnit sig i Sovjetunionen åtminstone fram till 1975 motsvarar inte verkliga förhållanden.

15. Resolution från CKs Politbyrå av den 18 september 1979

Utdrag ur protokoll nr 168 från Politbyråns sammanträde den 18 september 1979 till BREZJNEV, KOSYGIN, ANDROPOV, GROMYKO, SUSLOV, PONOMAREV, ZAMJATIN och SMIRTJUKOV, vilka ombeds godkänna bifogat utkast till den sovjetiska ambassadören i Stockholm.

Ambassadören skall besöka statsminister ULLSTEN med anledning av hans brev till ministerrådets ordförande KOSYGIN den 22 augusti detta år.

Den sovjetiska regeringen har på svensk begäran vid olika tidpunkter granskat det material som rör ärendet WALLENBERG och lagt fram fakta redan 1957. Trots att man från sovjetiskt håll varit övertygade om att WALLENBERG dog i juli 1947 har man förhållit sig med tillbörlig aktning till svenska förfrågningar och undersökt alla uppgifter som man från svensk sida hänvisat till. De vittnesmål som svenska regeringen och statsministern refererar till i brev från den 3 januari och 22 augusti detta år, vilka gör gällande att WALLENBERG skulle befunnit sig

i Sovjetunionen efter 1947, motsvarar inte verkliga förhållanden.

Den sovjetiska regeringen anser att frågan är slutbehandlad och beklagar att den svenska regeringen fäster vikt vid påhitt och spekulationer och finner det möjligt att tvivla på den sovjetiska sidans uppriktighet.

Ett ömsesidigt förtroende mellan regeringar och folk är en nödvändig förutsättning för vidareutveckling av sovjetisk-svensk grannsämja, vilket i lika hög grad intresserar båda länderna.

Ambassaden ombeds telegrafera när uppdraget är utfört.

16. Resolution från CKs Politbyrå av den 24 juli 1986

Utdrag ur protokoll nr 22 från Politbyråns sammanträde den 24 juli 1986 till GORBATJEV, RYZJKOV, TJEBRIKOV, SJEVARDNADZE, DOBRYNIN och SMIRTJUKOV. De ombeds godkänna bifogad text till den sovjetiska ambassadören i Stockholm.

Ambassadören skall besöka statsminister KARLSSON och meddela att med anledning av KARLSSONs samtal med ministerrådets ordförande RYZJKOV har en kompletterande granskning av materialet som rör WALLENBERG genomförts. Denna granskning visar att, som tidigare redovisats 1957, 1965 och 1979, WALLENBERG avled i juli 1947 i Lubjankafängelset till följd av en hjärtinfarkt. Den sovjetiska sidan anser frågan avslutad.

Ambassaden ombeds telegrafera när uppdraget är utfört.

F Ö R T E C K N I N G

fotokopierade dokument från Sovjet-
unionens utrikespolitiska arkiv (AVP)
om Raoul Wallenberg och
Vilmos Langfelder

1. 1946-02-03
Brev från K V NOVIKOV, medlem av NKIDs (Folkkommissariatet för utrikesärenden) kollegium, till V K ABAKUMOV, chef för kontraspionaget "Smersj".
2. 1946-03-20
Brev från K V NOVIKOV till V K ABAKUMOV.
3. 1946-07-17
Brev från S A LOZOVSKIJ, vice folkkommissarie för utrikesärenden, till V V TJERNYSJEV, vice inrikesminister.
4. 1947-04-02
Redogörelse från M S VETROV, biträdande chef för 5:e europeiska avdelningen, till A J VYSJINSKIJ, vice utrikesminister.
5. 1947-05-14
Redogörelse från A J VYSJINSKIJ till V M MOLOTOV.
6. 1947-07-07
Brev från A J VYSJINSKIJ, vice utrikesminister, till V S ABAKUMOV, minister för den sovjetiska statens säkerhet.
7. 1947-07-22
Brev från V S ABAKUMOV till A J VYSJINSKIJ.
8. 1947-08-09
Redogörelse från A J VYSJINSKIJ till folkkommissarien V M MOLOTOV.
9. 1947-08
Utkast till not från vice utrikesminister J A MALIK till R SOHLMAN, Sveriges sändebud i Sovjetunionen.
10. 1947-08-18
Personlig not från A J VYSJINSKIJ till R SOHLMAN.
11. 1952-03-03
Brev från S IGNATJEV, MGB (Ministeriet för Sovjetunionens säkerhet), till A A GROMYKO, vice utrikesminister.
12. 1952-03-13
Tjänstebrev till 5:e europeiska avdelningen samt information från det ungerska åklagarämbetet, erhållna av Sovjets ambassad i Ungern, angående uppgifter om R WALLENBERG.

13. 1952-05-23
Anteckningar från samtal mellan K K RODIONOV, Sovjets ambassadör i Sverige, och den svenske utrikesministern UNDÉN.
14. 1952-06-05
Sammanställning över "ärendet WALLENBERG" iordningställt av 5:e europeiska avdelningen.
15. 1954-10-13
Brev från A A GROMYKO, vice utrikesminister, till I A SEROV, KGBs ordförande.
16. 1954-10-03
Brev från I A SEROV till A A GROMYKO.
17. 1956-02-29
Utkast till skrivelse till CK (kommunistpartiets centralkommitté) med kladd.
18. 1956-03-31
Följebrev från V M MOLOTOV till CK tillhörande översättningar av vittnesmål om R WALLENBERG.
19. 1956-03-30
Presentation av material angående R WALLENBERG som erhållits av V M MOLOTOV från Sveriges inrikesminister HEDLUND.
- 20.. 1956-04-02
Skrivelse från V M MOLOTOV till CK samt utkast till resolution från CK.
21. 1956-04-13
Brev från M G GRIBANOV, chef för skandinaviska avdelningen vid MID (Sovjetunionens utrikesministerium) till KGB.
22. 1956-04-16
Redogörelse från M G GRIBANOV till V M MOLOTOV.
23. 1956-04-28
Skrivelse med bilagor och utkast från V M MOLOTOV och I A SEROV till CK.
24. 1956-12-30
Redogörelse från I I TUGARINOV, ställföreträdande chef för informationskommittén vid MID till A A GROMYKO.
25. 1957-01-12--14
Skrivelse med bifogad promemoria angående R WALLENBERG från Sovjetunionens utrikesminister D T SJEPILOV och I A SEROV till CK.
26. 1957-02-27
Redogörelse från K K RODIONOV, chef för skandinaviska avdelningen till utrikesminister GROMYKO.

27. 1957-03-15

Skrivelse från A A GROMYKO till CK.

28. 1959-02-17

Brev från utrikesminister V A ZORIN till A N SJELEPIN, ordförande för KGB, samt bifogat PM-utkast till CK.

29. 1959-06-18

Skrivelse från V V KUZNETSOV, vice utrikesminister, till CK.

Om V LANGFELDER

30. 1957-05-07

Följebrev från sovjetiska ambassaden i Ungern samt information som erhållits av Ungerns utrikesministerium angående fastställandet av V Langfelders vistelseort.

31. 1957-05-17

Brev från K F LUNEV, ordförande för KGB, till K ZAMTJEVSKIJ, medlem av MIDs kollegium, angående V LANGFELDER.

32. 1957-09-17

Anvisning från MID till J V ANDROPOV, Sovjetunionens ambassadör i Ungern, angående V LANGFELDERS öde.

1. Brev från NOVIKOV, NKID, till ABAKUMOV, "Smersj" av den 3 februari 1946

NOVIKOV bifogar 3 foton på WALLENBERG, erhållna av svenska legationen. Han ber vidare ABAKUMOV svara på en förfrågan av den 28 november 1945 rörande material om WALLENBERG.

2. Brev från NOVIKOV till ABAKUMOV av den 20 mars 1946

Svenska legationen har meddelat att WALLENBERG den 17 januari 1946 setts i en bil tillsammans med sex sovjetiska militärer, däribland major Dmitrij DEMTJENKO och två meniga soldater från Tasjkent. Då svenska legationen fortsätter att fråga om WALLENBERG ber NOVIKOV återigen ABAKUMOV att påskynda svaret om eventuellt material rörande WALLENBERG.

3. Brev från LOZOVSKIJ, NKID, till TJERNYSJEV, MVD, av den 17 juli 1946

LOZOVSKIJ vänder sig till TJERNYSJEV med en förfrågan om denne förfogar över någon information om WALLENBERG eller hans chaufför.

LOZOVSKIJ meddelar att svenska legationen vänt sig till dem med en förfrågan om WALLENBERG. Svenskarna stödjer sig på uppgifter om att WALLENBERG den 17 januari 1946 setts i en bil i staden Pest tillsammans med sovjetiska soldater. Enligt uppgifter från en rumän skall WALLENBERG och hans chaufför också ha setts på en av uppsamlingsplatserna för fångar i Moskva. En tysk skall även ha sett dem i Vutyrskijs fängelset.

4. Redogörelse från VETROV, 5:e europeiska avdelningen, till VYSJINSKIJ, MID, av den 2 april 1947

VETROV redogör för turerna i WALLENBERG-frågan. Han hänvisar till de upprepade förfrågningarna från den svenska legationen. Inget svar har dock lämnats till legationen eftersom MID (Utrikesministeriet), MGB (Ministeriet för statens säkerhet) samt MVD (Inrikesministeriet) meddelat att de ej förfogar över någon information.

Från ABAKUMOV på kontraspionaget "Smersj" har man inte erhållit något svar alls. VETROV hänvisar också till de olika samtal som den svenska sidan haft med den sovjetiska parten, däribland BARCK-HOLSTs möte med SYSOJEV den 12 december 1946 och med LOZOVSKIJ den 13 december 1946.

Den 30 januari 1947 besökte HÄGGLÖF NOVIKOV och tog då återigen upp frågan om WALLENBERG. NOVIKOV svarade att man inte kan utesluta möjligheten att han flytt från Budapest eller omkommit under ett flyganfall.

NOVIKOV blev i februari samma år (1947) muntligen meddelad av FEDOTOV på MGB att WALLENBERG då befann sig i MGBs förvar. FEDOTOV lovade att meddela MOLOTOV om anledningarna till att WALLENBERG anhållits och dessutom lägga fram förslag på vidare åtgärder i denna fråga. FEDOTOV meddelade dock vidare att frågan ännu inte rapporterats men att den redan var förberedd.

5. Förfrågan från VYSJINSKIJ till MOLOTOV av den 19 maj 1947

VYSJINSKIJ refererar till svenskarnas olika samtal och skriftliga noter angående WALLENBERG. Med tanke på svenskarnas envishet har de (utrikesministeriet) upprepade gånger under åren 1945-46 frågat "Smersj" och senare MGB om WALLENBERGs öde och vistelseort. Som svar har man först i februari detta år (1947) fått ett meddelande från FEDOTOV att WALLENBERG befinner sig i MGBs förvar och att FEDOTOV personligen skulle meddela MOLOTOV om detta. Eftersom inget hänt i ärendet sedan dess ber VYSJINSKIJ MOLOTOV att ålägga ABAKUMOV att presentera information samt komma med ett förslag till avveckling av frågan.

På brevet från VYSJINSKIJ finns en begäran om rapportering adresserat till ABAKUMOV, signerat av MOLOTOV den 18 maj 1947.

6. Brev från VYSJINSKIJ till ABAKUMOV den 7 juli 1947

VYSJINSKIJ vänder sig till ABAKUMOV och meddelar att Sovjets ambassadör i Washington fått en förfrågan från USAs handelsminister angående

WALLENBERGs öde. Sedan refererar han kort till den Moskva-situerade svenska legationens begäran om skydd för WALLENBERG i Budapest i januari 1945.

VYSJINSKIJ ställer nu en rad frågor till ABAKUMOV om var WALLENBERG befann sig när de sovjetiska myndigheterna tog honom under sitt beskydd, om det på platsen pågick någon strid eller bombanfall, vart han senare flyttades, om han träffade någon från den svenska legationen i Wien eller några andra utlänningar.

7. Brev från VYSJINSKIJ till ABAKUMOV den 22 juli 1947

VYSJINSKIJ ber ABAKUMOV påskynda svaret på VYSJINSKIJs senaste brev (se punkt 6).

En anteckning på brevet säger att svar lämnats av ABAKUMOV den 17 juli 1947 i form av ett personligt brev till MOLOTOV. Signatur oläslig.

8. Redogörelse från VYSJINSKIJ till MOLOTOV den 9 augusti 1947

VYSJINSKIJ hänvisar till samtal mellan SOHLMAN om MALIK den 16 juni 1947 då MALIK på förfrågan meddelat att WALLENBERG-frågan är helt ny för honom om att han behöver tid att sätta sig in i ärendet innan han kan lämna svar. VYSJINSKIJ anser att man bör använda sig av det här samtalet i sitt svar angående WALLENBERG.

9. Utkast till not av vice utrikesminister MALIK till SOHLMAN i augusti 1947

MALIK hänvisar till sitt samtal med SOHLMAN den 12 juni 1947 och lämnar svar på dennes fråga om WALLENBERG. MALIKs undersökningar har visat att WALLENBERG ej finns i Sovjet och att han är okänd för dem. Han meddelar dock, enligt indirekta uppgifter från en sovjetisk befälhavare den 14 januari 1945, att WALLENBERG påträffats i Budapest. Uppgifterna har ej kunnat styrkas då denne befälhavare ej stod att återfinna. Då de sovjetiska myndigheterna länge sysslat med denna fråga utan att röna någon framgång kan man bara förutsätta att WALLENBERG dött i strid i Budapest eller tillfångatagits av fascisterna.

10. Not från VYSJINSKIJ till SOHLMAN den 18 augusti 1947

MALIKs utkast (se punkt 9) undertecknat av VYSJINSKIJ.

Kopior till: STALIN, MOLOTOV, BERIJA, ZJDANOV, MALENKOV, MIKOJAN, VOZNESENSKIJ, ABAKUMOV, GUSEV, MALIK, NOVIKOV, 5:e europeiska avdelningen

11. Brev från IGNATJEV, MGB, till vice utrikesminister GROMYKO den 3 mars 1952

IGNATJEV anser inte att svaret från den 18 augusti 1947 i den personliga noten från VYSJINSKIJ (se punkt 10) bör ändras.

12. Information som erhållits av Sovjets ambassad i Ungern från det ungerska åklagarämbetet, samt följebrev till 5:e europeiska avdelningen den 13 mars 1952

Intyget, från den 29 januari 1952, vilket undertecknats av den ungerske statsåklagaren Egri LASZLO, innehåller olika vittnesuppgifter om WALLENBERG, vilka uppdagats i samband med en brottmålsprocess mot bl a Szandor BOKOR 1948.

Olika vittnen, däribland Karoj MÜLLER, berättar om de ungerska fascisternas inställning till WALLENBERG och till den svenska legationen i Budapest. 2 personer vittnar om hur de miss-handlats av fascisterna p g a deras samröre med legationen. MÜLLER berättar hur Desji Dregan MIKLOSZ uttalat en dödsdom över WALLENBERG den 13 januari 1947 samtidigt som han delade ut ett fotografi på densamme till sina medarbetare. MIKLOSZ, som nekade till det ovanstående, dömdes den 19 oktober 1948 av Budapests folkdomstol till döden för krigsförbrytelse.

MÜLLER berättade att han, då han släpptes den 15 januari 1945, omedelbart begav sig till Charmintsadgatan där han i källaren till kreditbanken mötte WALLENBERG och berättade för honom om det överhängande hotet. Denne svarade då att det fortfarande fanns många arresterade i Buda och att han inte var rädd. Han hade ett skyddsbrev från Szalasiregeringen. Efter detta begav sig WALLENBERG tillsammans med sin chaufför till Buda, men meddelade att han på eftermiddagen skulle återvända till legationen. Detta var sista gången hans sågs.

I brevet från LASZLO påpekas också att ett internationellt råd för folkrätt (NOT) erkänt det rättmätiga i MIKLOSZ' straff.

13. Anteckningar från samtal mellan ambassadör RODIONOV och UNDÉN den 23 maj 1952

Anteckningarna från RODIONOVs agenda innehåller en beskrivning av samtalet med UNDÉN och de ämnen som diskuterats. RODIONOV berättar att han erhållit en not angående WALLENBERG som svar på den senaste noten från sovjetiska ambassaden. Han citerar vidare UNDÉNs muntliga tillägg till noten angående den risk för försämrade relationer länderna emellan som föreligger om inte WALLENBERG-frågan löses på ett tillfredsställande sätt.

Även RODIONOV tog upp några frågor som det redogörs för. Första frågan gäller den svenska polisens provokation av ambassadmedarbetaren KONOBEJEV. Andra frågan rör den svenska pressens förtalningskampanj av den sovjetiska ambassaden och dess enskilda medarbetare.

Han redogör också för UNDÉNs svar. Den svenska noten som skall vara belagd finns ej med.

Anteckningarna är gjorda i 5 exemplar varav det första gick till VYSJINSKIJ.

14. Genomgång av "ärendet WALLENBERG" i ordningställd av 5:e europeiska avdelningen den 5 juni 1952

Genomgång av korrespondens, noter, möten, svenska riksdagsinterpellationer, tidningsartiklar etc t o m den 26 maj 1952.

15. Brev från utrikesminister GROMYKO till KGBs ordförande SEROV den 13 oktober 1954

I samband med iordningställandet av en redogörelse till CK i ärendet WALLENBERG ber GROMYKO SEROV informera MID när och under vilka omständigheter WALLENBERG avled.

16. Brev från SEROV TILL GROMYKO den 3 november 1954

SEROV svarar på GROMYKOs förfrågan (punkt 15) och meddelar att det inte finns något att tillägga till MGBs brev från den 3 mars 1952 (punkt 11).

**17. Skrivelse till CK samt förslag till anvisningar
åt RODIONOV inklusive utkast**

MOLOTOV föreslår CK att ge stockholmsambassadören i uppdrag att, under sitt nästa möte med UNDÉN, meddela denne att man inte kan tillägga något mer än man redan kommit med i WALLENBERG-undersökningarna. Anledningen till detta är att man på så vis vill undvika frågor i ärendet under ERLANDERS visit i Moskva.

Förslag till anvisningar som ska sanktioneras av Centralkommittén bifogas.

18. Följebrev till översatta vittnesmål från MOLOTOV till CK den 31 mars 1956

MOLOTOV översänder det översatta materialet som överlämnades till honom av HEDLUND den 30 mars 1956.

Förslag från MID kommer att presenteras den 2 april.

Bilagat: 19 handlingar (finns ej med).

19. Sammanfattning av vittnesmål angående WALLENBERG, vilka erhållits av MOLOTOV från HEDLUND den 30 mars 1956

Materialet är sammanfattat av GRIBANOV, chef för MIDs skandinaviska avdelning den 31 mars 1956 och troligtvis riktat till MOLOTOV som läst det den 1 april 1956 och sedan vidarebefordrat det till medlemmarna i CKs Presidium.

I genomgången nämns namnen på de flesta vittnena jämte en kort beskrivning av plats, tid och omständigheterna kring dessas möten med WALLENBERG eller hans chaufför.

På slutet påpekas att dessa vittnesmål inte tillfört något konkret i frågan.

20. Skrivelse från MOLOTOV till CK samt utkast till resolution från CK den 2 april 1956

Efter en kort genomgång av bakgrunden till ärendet påpekar MOLOTOV att den svenska regeringen, trots svar om att WALLENBERG inte befinner sig i Sovjet, fortsätter att upprepa sin

förfrågan. Han refererar till ERLANDERS och HEDLUNDS påpekande att de svensk-sovjetiska relationerna kan komma att försämrats om denna fråga ej kan lösas eftersom WALLENBERG tillhör en inflytelserik familj. Man pekar också på det förestående valet.

Ambassaden i Stockholm har meddelat vikten av att ERLANDER kan visa regeringen och högerkretsarna att han, under sin vistelse i Moskva, vidtagit alla möjliga åtgärder i ärendet.

Utgående från detta föreslår MID en resolution som CK ombeds granska.

I utkastet till resolutionen från CK ombeds MOLOTOV muntligen meddela HEDLUND (före ERLANDERS avresa från Moskva den 4 april) att inget för tillfället kan tillföras de tidigare uppgifterna från den sovjetiska sidan. Med anledning av ERLANDERS hänvändelse har man dock lämnat över det svenska materialet till vederbörliga myndigheter för granskning. Resultaten av detta kommer att meddelas.

Som punkt 2 i utkastet föreslås att det överlämnade materialet skall lämnas till SEROV på KGB samt till DUDOROV på MVD (inrikesministeriet) för att under en period av 2 veckor undersökas. Förslag till svar till den svenska regeringen skall sedan lämnas av dessa myndigheter tillsammans med MID till CK.

21. Brev från GRIBANOV, MIDs skandinaviska avdelning, till KGB den 13 april 1956 (översatt in extenso)

"Till MID har inkommit ett brev från I S^v SJIRJAGIN, bosatt i Vvedenino i Charkovområdet. Brevet innehåller vissa uppgifter om den svenska diplomaten R WALLENBERG.

Det är inte uteslutet att SJIRJAGIN, i en uppriktig önskan att hjälpa till i efterforskningarna av WALLENBERG, kommer att berätta om innehållet i sitt brev för andra personer och till slut, kan detta komma att nå den svenska ambassaden.

Anser inte Ni det vara lämpligt att, genom de kanaler Ni har, på ett försiktigt sätt råda

SJIRJAGIN att inte sprida ut de uppgifter han känner till om WALLENBERG bland sina släktingar och bekanta.

Bil. Brev om ett blad (ej hemligt) endast adressen" (ej bilagt).

22. Redogörelse från GRIBANOV till MOLOTOV den 16 april 1956

Enligt en resolution från CK av den 3 april 1956 har MVD och KGB fått i uppgift att under två veckor undersöka det material som överlämnats av HEDLUND samt att tillsammans med MID komma med ett förslag till svar åt svenskarna (se punkt 20).

SEROV på KGB har meddelat att han har ett förslag klart och han frågar, via GRUBANOV, om MOLOTOV kan ta emot honom för en personlig redogörelse.

En handskriven anteckning på pappret säger att "frågan är löst" samt en oläslig signatur och datumet den 12 maj.

23. Skrivelse från MOLOTOV och SEROV till CK inklusive bilagor samt resolution från CK den 28 april 1956

SEROV och MOLOTOV refererar i sin skrivelse, slutgiltigt daterad den 28 april 1956, till de vittnesmål om WALLENBERG som den svenska sidan överlämnat till den sovjetiska.

De påpekar att Sveriges regeringen förfogar över bevis att WALLENBERG blev arresterad av sovjetiska myndigheter i Budapest och att han sedan hållits fängslad i Moskva. Dessa vittnesmål, säger man, sammanfaller i mycket med de faktiska förhållandena vad gäller arresteringen och fängelsetiden.

Med tanke på vikten av att reglera WALLENBERG-frågan med svenskarna, samt att dessa inte upphör med sina undersökningar, vore det lämpligt att informera svenska regeringen om WALLENBERGs öde. Detta bör dock inte göras omgående. Man bör ta i beaktande att det i september kommer att hållas val i Sverige och att det är taktiskt lämpligare att dra ut på undersökningarna

och sedan, 2-3 månader efter valet, lämna slutgiltigt svar (detta tillägg om valet finns ej med i utkastet till skrivelsen).

I samband med detta bör man genom ambassaden i Stockholm, be den svenska sidan om material, i synnerhet preciseringar av vissa vittnesmål samt fotografier av WALLENBERG. En sådan förfrågan skulle bevisa att de sovjetiska myndigheterna verkligen gör en grundlig undersökning av materialet (bil 1, att genomföras i början av maj).

Efter detta steg bör man, ungefär i juli, ge ambassaden i Stockholm i uppdrag att meddela svenskarna om den grundliga undersökning som pågår och att den svenska regeringen kommer att informeras om resultaten (bil 2).

Till slut ska man, 2-3 månader efter valet, lämna det slutgiltiga resultatet (bil 3).

I bilaga 3 meddelas följande: I januari 1945 anhölls WALLENBERG i Budapest och fördes sedan, enligt ABAKUMOVs order, till Moskva där han olagligt arresterades utan regeringsorganens vetskap. WALLENBERG anklagades av ABAKUMOV för spionage för tyskarnas räkning mot Sovjet och dess allierade. Efter genomgång av den f d kontraspionagekommendantens arkiv visade det sig att WALLENBERG hållits fängslad i Lefortovofängelset under särskilda förhållanden och med personal som ej kände till hans namn. Allt på ABAKUMOVs personliga order.

WALLENBERG dog i juli 1947 på fängelsesjukhuset och hans kropp kremerades.

Med avsikt att undvika ansvaret för WALLENBERGs olagliga kvarhållande vitog ABAKUMOV åtgärder för att förintä de dokumenterade bevisen. Därav misslyckandet att klara upp WALLENBERG-frågan. ABAKUMOV lät således meddela att WALLENBERG ej fanns i landet, detta för att skada Sovjetunionen.

Som straff för sina allvarliga brott mot den sovjetiska staten arkebuserades ABAKUMOV enligt dom från SSSRs Högsta domstol.

Den sovjetiska regeringen uttrycker sina kondoleanser till den svenska regeringen liksom till WALLENBERGs familj.

En resolution från CK beslutar att godtaga MO-LOTOVs och SEROVs förslag samt att ålägga MID respektive KGB att presentera sina slutliga förslag inte senare än första hälften av april samma år.

24. Brev från TUGARINOV, chef för MIDs informationskomitté, till GROMYKO den 30 december 1956

TUGARINOV redogör för det hårda klimat gentemot Sovjet som råder i Sverige f n. Något liknande har inte upplevts sedan det sovjetisk-finska kriget 1939-40. Den svenska regeringen har också meddelat att man vill ha ett svar angående WALLENBERG även om han inte längre finns i livet. Dessutom har man på senaste tiden i regeringskretsar diskuterat möjligheten att publicera den "vita boken".

TUGARINOV föreslår med hänsyn till det ovanstående att det knappast är möjligt att undvika ett svar utan att allvarligt skada de sovjetisk-svenska relationerna.

Frågan uppstår då om det är lämpligt att fortsätta dra ut på svaret. Som ytterligare skäl anförs att händelserna i Ungern bidragit till en vidare försämring av relationerna, vilka i och för sig mycket troligt kan komma att förbättras igen inom 2-3 månader. Ledare i Sverige, däribland ERLANDER, UNDÉN och NILSSON, har själva sagt att de goda svensk-sovjetiska relationerna, åtminstone till slutet av 1957, kommer att återupprättas.

I samband med detta, skriver TUGARINOV att det vore olyckligt att släppa svaret om några månader, alltså när en förbättring redan inletts. Detta skulle då leda till en förnyad försämring. Om ett svar istället lämnas inom en nära framtid så kommer det visserligen att leda till en hel del uppståndelse, men inte till någon ytterligare försämring. Svaret skulle undanröja "WALLENBERG-hindret" och bl a ge möjlighet för sovjetiska ledares resa till Sverige. Ännu ett argument för ett snabbt svar är att ambassadör RODIONOVs efterträdare kommer att mötas av sto-

ra svårigheter om frågan inte är löst innan hans ankomst till Sverige.

25. Förslag till svar av utrikesminister SJEPILOV och SEROV inklusive följebrev till CK. Resolution med godkännande från CK den 12-14 januari 1957

I skrivelsen säger SJEPILOV och SEROV att de, enligt CKs resolution från den 3 maj 1956, presenterar ett förslag till svar till Sveriges regering angående WALLENBERG. De ber om granskning av förslaget.

Förslaget säger att de sovjetiska myndigheterna noga kontrollerat det material som erhållits av den svenska sidan i mars-april samt maj 1956. Man har bl a undersökt arkiven i Lefortovo- och Ljubjankafängelset samt fängelset i Vladmimir. Utfrågningar av personer med anknytning till fallet har också genomförts. Resultatet var negativt.

Vid noggranna genomgångar av specialarkiv påträffades dock, i Ljubjankafängelsets sjukvårdsarkiv, ett dokument med anknytning till WALLENBERG. Det är en handskriven rapport daterad den 17 juli 1947, adresserad till ABAKUMOV från A L SMOLTSOV, chef för sjukvårdsavdelningen. Innehållet är följande:

"Jag meddelar härmed att, den av Er kände, fången WALLENBERG, inatt plötsligt avled i sin cell, förmodligen till följd av en hjärtinfarkt. Med anledning av Er order om personlig övervakning av WALLENBERG, ber jag om anvisningar angående vem som skall utföra obduktionen för att fastställa dödsorsaken." På rapporten har SMOLTSOV samma dag för hand skrivit:

"Rapporterat personligen till ministern. Order om att kroppen skall kremeras utan obduktion."

Någon mer information har ej påträffats och ovan nämnda SMOLTSOV dog den 7 maj 1953. Således drar man slutsatsen att WALLENBERG dog i juli 1947.

Fängslandet av WALLENBERG och den felaktiga informationen under en rad år var ett verk av

ABAKUMOV, som för sina svåra brott avrättats enligt en dom från Högsta domstolen. Den sovjetiska regeringen framför sina beklaganden.

En resolution från CK befäster förslaget för överlämnande till den svenska ambassaden i Moskva.

26. Förfrågan från RODIONOV, skandinaviska avdelningen till GROMYKO den 27 februari 1957

Förfrågan gäller en not som SOHLMAN överlämnat till ZACHAROV innehållande en önskan att det till svenska UD skall överlämnas nytt material rörande WALLENBERG om detta skulle påträffas. ZACHAROV meddelade SOHLMAN att inget nytt finns förutom det som presenterades den 6 februari.

RODIONOV ber om tillstånd att lämna den svenska noten obesvarad, framförallt som uppståndelsen i den svenska pressen avtagit.

En anteckning på brevet säger att man trots allt bör lämna svenskarna ett svar.

27. Skrivelse till CK från GROMYKO den 15 mars 1957

GROMYKO föreslår ett svar på SOHLMANs not (se punkt 26). I detta svar ska sägas att inget mer finns att lägga till det sovjetiska svaret från den 6 februari. Ett förslag om att CK ska godkänna MIDs förslag till svarsnot (finns ej med) är bifogat.

28. Brev från ZORIN, vice utrikesminister, till KGBchefen SJELEPIN den 17 februari 1959

ZORIN skickar över en kopia på den svenska noten från den 9 februari 1957 samt en skrivelse till CK angående ett svar till svenskarna. Om SJELEPIN är överens om innehållet i skrivelsen ombeds han skriva under. Skrivelsen till CK redogör för svenskarnas not från den 9 februari 1959 angående nya vittnesmål om WALLENBERG. MID och KGB anser det lämpligt att i svaret meddela att sovjets svar från den 6 februari 1957 innehåller alla fakta i frågan och att den förnyade undersökning som genomförts på svenskarnas begäran ej styrker de nya vittnesmålen.

Ett förslag till svarsnot till den svenska ambassaden är bifogat liksom ett förslag till godkännande från CK.

29. Skrivelse från KUZNETSOV, vice utrikesminister, till CK den 18 juni 1959

I samband med den svenska sidans återupptagna förfrågningar om WALLENBERG med stöd av nya vittnen som sägs ha sett honom i Sovjet efter 1947, anser MID det lämpligt att påminna den svenska sidan om att WALLENBERGs död är fullt fastlagd enligt de dokument som omnämnts i noten från den 6 februari 1957. Man bör meddela detta muntligt.

Meddelandet kommer i hög grad att hindra svenskarnas fortsatta hänvändelser angående WALLENBERG.

Ett förslag till godkännande från CK bifogas.

30. Information från ungerska UD erhållen av den sovjetiska ambassaden i Ungern samt ett följebrev till ZAMTJEVSKIJ, europeiska avdelningen vid MID

Från ungersk sida har man i utländsk press läst om ärendet WALLENBERG och då fått veta att LANGFELDER också hållits fängslad i Sovjet.

LANGFELDERs släktingar i Ungern väntar oroligt på nyheter om honom.

I följebrevet till MID ber ambassadören i Ungern att få bli informerad om resultatet för att kunna meddela ungerska UD.

31. Brev från KGBs vice ordförande LUNEV till ZAMTJEVSKIJ, MID, den 17 maj 1957

I samband med ungerska UDs förfrågan om LANGFELDER föreslår LUNEV att man svarar i enlighet med de uppgifter man lämnat till svenskarna. LANGFELDER dog den 2 mars 1948 i fångenskap men man har inte hittat något material om honom i arkiven, därför är det omöjligt att fastställa omständigheterna kring hans vistelse i Sovjet.

Man kan förutse att dokumenten rörande LANGFELDER förstörts på order av MGBs förra ledning, eftersom de hade samband med WALLENBERG.

32. Instruktioner till ANDROPOV, ambassadör i
Ungern från MID den 17 september 1957

Instruktioner enligt punkt 31. Man instruerar också ambassadören att uttala en farhåga att om svenskarna håller kontakten med LANGFELDERS familj så kan informationen om hans öde användas för en ny antisovjetisk förtalningskampanj i Sverige.

F Ö R T E C K N I N G N R 1

över arkiverade dokument som
överlämnats till den svenska
sidan i Stockholm den 5 de-
cember 1991

1. 1946-12-13
Möte med det svenska legationsrådet Barck-Holst (ur
S LOZOVSKIJs agenda) med bilaga.
2. 1952-03-18
A VYSJINSKIJs brev till J V STALIN med bilaga.
3. 1952-06-10
A VYSJINSKIJs brev till J V STALIN med bilaga.
4. 1953-02-12
Möte med Sveriges ambassadör SOHLMAN och ambassadrådet
Euler-CHELPIN (ur VYSJINSKIJs agenda).
5. 1955-03-05
Uppteckning av samtal mellan N BULGANIN och ambassadör
SOHLMAN.
6. 1956-03-09
Not från Sveriges utrikesminister UNDÉN överlämnad till
RODIONOV, Sovjetunionens ambassadör.
7. 1956-03-19
Svarsbrev från MID (Sovjetunionens utrikesministerium)
till Sveriges ambassad i Moskva.
8. 1956-03-22
Redogörelse från MID (av M GRIBANOV) om förre svenske
diplomaten WALLENBERG.
9. 1956-03-29
Ur MIDs anteckningar inför överläggningarna med Sveriges
statsminister ERLANDER under dennes vistelse i Moskva.
10. 1956-03-30
Anteckningar från samtal med Sveriges inrikesminister
HEDLUND (ur V MOLOTOVs agenda).
11. 1956-03-31
V MOLOTOVs skrivelse till CK (kommunistpartiets central-
kommitté) med bifogade översättningar av dokument rörande
WALLENBERG-ärendet, vilka överlämnats av Sveriges inri-
kesminister HEDLUND den 30 mars 1956.
12. 1956-04-03
Möte med Sveriges inrikesminister HEDLUND (ur V MOLOTOVs
agenda).

13. **1957-02-07**
Noteringar från samtal med Sveriges ambassadör SOHLMAN
den 6 februari 1957 (ur A A GROMYKOs agenda) med bilaga.
14. **1957-02-19**
Noteringar från samtal med Sveriges ambassadör SOHLMAN
den 19 februari 1957 (ur A ZACHAROVs agenda) med bilaga.
15. **1958-05-04**
A GROMYKOs skrivelse till CK med bilaga.
16. **1959-02-21**
A GROMYKOs och A SJELEPINs skrivelse till CK med bilaga.
17. **1961-02-25** 660/GS
Nedteckning av N CHRUSJTJEVs samtal med Sveriges ambassa-
dör SOHLMAN, med bilaga.
18. **1964-05-27**
Noteringar från samtal med Sveriges ambassadör JARRING
den 26 maj 1964 (ur A KOVALEVs agenda).
19. **1964-06-07**
A GROMYKOs skrivelse till CK med bilaga.
20. **1965-04-29**
V KUZNETSOVs skrivelse till CK med bilaga.
21. **1965-05-12**
Anteckningar från samtal mellan professor A L MJASNIKOV,
rektorn för Terapiinstitutet vid SSSRs akademi för medi-
cinsk vetenskap och Sveriges ambassadör JARRING den 11
maj 1965.
22. **1965-05-29**
Sidor ur MIDs rapport om "Sveriges utrikespolitik och
sovjet-svenska relationer" rörande WALLENBERG.
23. **1965-06-01**
A GROMYKOs skrivelse till CK med bifogade sidor ur MIDs
anvisningar inför samtal med Sveriges statsminister
ERLANDER.
24. **1965-06-21**
Noteringar från samtal med Sveriges ambassadör JARRING
den 19 juni 1965 (ur B BONDARs agenda).
25. **1965-07-10**
Anteckningar från samtal mellan professor A MJASNIKOV,
rektor för Terapiinstitutet vid den sovjetiska akademien
för medicinsk vetenskap och den svenska professorn
SVARTZ den 6 juni 1965.

26. 1979-01-22

V MALTSEVs skrivelse till CK.

27. 1979-09-07

A GROMYKOs skrivelse till CK.

**1. Ur S A LAZOVSKIJs agenda den 13 december 1946
Möte med det svenska legationsrådet BARCK-
HOLST**

BARCK-HOLST hänvisade till ambassadör SÖDERBLOMs möte den 15 juni med STALIN. SÖDERBLOM hade tagit upp WALLENBERG-frågan.

Generalissimus STALIN hade svarat SÖDERBLOM att han skulle ge i uppdrag att utreda denna fråga. Ännu den 13 december hade den svenska legationen inte fått något svar. WALLENBERGs familj belägrade UD, pressen blandade sig redan i ärendet och eventuellt tas det upp i riksdagen.

BARCK-HOLST vände sig till LOZOVSKIJ dels eftersom DEKANOZOV inte haft tid att ta emot honom, och dels för att LOZOVSKIJ sysslar med svensk press och själv kan se den kampanj som börjat föras i Sverige. LOZOVSKIJ påpekade att han inte längre arbetade på MID men skulle framföra vad BARCK-HOLST sagt. Två dokument som BARCK-HOLST överlämnade är bilagda.

Bil 1. Skrivelse från ambassaden i Moskva daterad den 12 december 1943 där det hänvisas till att SÖDERBLOM den 16 januari 1945 fått besked av vice utrikesminister DEKANOZOV, att sovjetiska trupper i Budapest tagit WALLENBERG i förvar och att man sedan inte fått någon information om WALLENBERG trots många påstötningar från den svenska legationen. Det hänvisas till SÖDERBLOMs möte med STALIN och dennes löfte den 15 juni 1946 och att det gått nästan två år sedan WALLENBERG försvann. Den svenska allmänheten har uppmärksammat WALLENBERG-frågan och den kommer att tas upp i riksdagen. Den svenska regeringen väntar sig nu ett konkret svar där det anges vad utredningarna, som de sovjetiska myndigheterna vid ett flertal tillfällen lovat att genomföra, gett för resultat.

Bil 2 är en översättning av ett svar på en interpellation angående WALLENBERG, ställd i den svenska riksdagen, ej daterad, ej underskriven, men med den innebörden att svenska regeringen gör allt för att reda ut vad som hänt med WALLENBERG.

2. Brev från VYSJINSKIJ till STALIN (översatt in extenso)

Till kamrat J V STALIN

Det svenska sändebudet i Moskva har i ett brev den 31 december 1944 till NKID bett den sovjetiska armén hjälpa medarbetarna vid den svenska beskickningen i Budapest under striderna i staden.

DEKANOZOV meddelade den 16 januari 1945 i en personlig not till det svenska sändebudet att enligt ett meddelande från Budapest påträffades sekreteraren vid den svenska beskickningen Raoul WALLENBERG i den del av staden som tagits av sovjetiska trupper. Och "att åtgärder vidtagits av den sovjetiska krigsmakten för att skydda herr WALLENBERG och hans tillhörigheter".

Fr o m den 24 april 1945 har svenskarna flera gånger vänt sig till MID och den sovjetiska legationen i Sverige med skriftliga och muntliga förfrågningar angående WALLENBERGs öde och vistelseort. Dessutom har svenska reaktionära kretsar startat en utbredd antisovjetisk kampanj med anledning av WALLENBERG-utredningen och dragit med sig några amerikanska personligheter (Henry WALLACE, Albert EINSTEIN m fl).

VYSJINSKIJ skickade en personlig not den 18 augusti 1945 till det svenska sändebudet i Moskva som svar på en förfrågan angående WALLENBERG. I noten meddelades att "som resultat av en noggrann granskning har det fastslagits att WALLENBERG inte finns i Sovjetunionen och att vi inte känner till honom". Man uttalade också en förmodan att "WALLENBERG dött under striderna i Budapest eller tagits av Szalasi-anhängare".

I ett domslut den 14 oktober 1948 av en Folkdomstol i Budapest rörande fascistledaren Deszi Dregan MIKLOSZ sades att hr WALLENBERG "försvunnit" den 15 januari 1945 och "tydligen mördats i ett bakhåll av Szalasi-anhängare".

Trots ovan nämnda not från kamrat VYSJINSKIJ och Budapestdomstolens uttalande, vilket svenskarna känner till och på sin tid kommenterades

i svensk press, har den svenska regeringen igen tagit upp frågan om att WALLENBERG ska återvända från Sovjetunionen tillbaka till Sverige under hänvisning till att de skulle ha material som bekräftar att WALLENBERG befinner sig i Sovjetunionen.

I den ovannämnda noten understryker den svenska regeringen att "den lägger stor vikt vid denna fråga, vars lyckliga upplösning på ett värdefullt sätt skulle stärka de goda förbindelserna mellan Sovjetunionen och Sverige".

MGB anser det inte vara ändamålsenligt att vi ändrar vårt ställningstagande i denna fråga, vilket framlagts av kamrat VYSJINSKIJ i en personlig not den 18 augusti 1947.

MID stöder denna uppfattning och anser att vi absolut bör skicka en not med motsvarande innehåll som svar till den svenska regeringens senaste förfrågan angående WALLENBERG.

Svarsutkast bifogas

VYSJINSKIJ

18 mars 1952

Kopior av brevet är utskickade till MOLOTOV, MALENKOV, BERIJA, MIKOJAN, KAGANOVITJ, BULGANIN, CHRUSJTJEV.

Bil 1. Utkast till CKs beslut

Bil 2. Utkast till not till Sveriges regering i WALLENBERG-frågan. Den sovjetiska ambassaden meddelar att inget nytt framkommit och hänvisar till noten av den 18 augusti 1947.

3. VYSJINSKIJs brev till STALIN den 10 juni 1952

VYSJINSKIJ skriver att utrikesminister UNDÉN lämnat en not till sovjetiska ambassadören i Sverige RODIONOV den 23 maj 1952. Samma not överlämnades den 26 maj 1952 av ambassadör SOHLMAN till ZORIN.

Noten rör WALLENBERG som sägs ska ha sysslat med att rädda judar i Ungern undan de dåvarande myndigheterna och försvann i januari 1945.

Svenskarna har oupphörligen ställt frågor ang WALLENBERG sedan den 31 december 1944, skriver VYSJINSKIJ och upprepar att frågan gett upphov till en antisovjetisk kampanj i Sverige och att WALLACE och EINSTEIN medverkar i kampanjen. WALLENBERG-ärendet har dessutom tagits upp flera gånger i Sveriges riksdag.

Eftersom svenskarna fått svar redan den 18 augusti 1945 och sedan den 16 april 1952 på sin förfrågan angående WALLENBERG från den 11 februari 1952, så tycker inte VYSJINSKIJ att man behöver svara på den här senaste noten från svenskarna. Kommer det flera förfrågningar angående WALLENBERG från svenskarna skall man svara muntligt att det inte finns något nytt att tillägga.

Bil 1. CKs beslut att ej svara på svenska noten av 23 maj och att man ska svara muntligt på framtida förfrågningar från svenskarna angående WALLENBERG.

Bil 2. Översättning av not från UD daterad Stockholm den 11 februari 1952.

Bil 3. Kopia av not som SOHLMAN överlämnat till ZORIN den 26 maj 1952 underskriven i Stockholm den 23 maj 1952.

Bil 4. JERMOSJINS svar till statssekreterare LUNDBERG vid UD daterad den 16 april 1952.

Bil 5. VYSJINSKIJs brev till SOHLMAN den 18 augusti 1947.

4. Ur VYSJINSKIJs dagbok. Möte med SOHLMAN och VON EULER-CHELPIN den 12 februari 1952

Under mötet tar SOHLMAN upp WALLENBERGs försvinnande och undrar om de sovjetiska myndigheterna är beredda att granska de nya uppgifter som Sveriges regering fått från utländska källor.

VYSJINSKIJ svarar att han inte förstår varför SOHLMAN ställer dessa frågor och att svenskarna fått ett uttömmande svar redan i augusti 1947 och sedan i april 1952. VYSJINSKIJ säger att vi bryr oss inte om uppgifter som svenskarna fått utomlands ifrån. Vi vet själva bäst vad som

händer här hos oss i Sovjetunionen. VYSJINSKIJ säger till SOHLMAN att den enda avsikten med att framställa sådana frågor är att man söker störa förhållandet mellan Sverige och Sovjetunionen. SOHLMAN försäkrade att det inte var svenska regeringens avsikt, medan VYSJINSKIJ vidhöll att han inte kunde se något annat bakomliggande skäl.

Mötet pågick 20 minuter. ALEKSANDROV från 5:e avdelningen tolkade.

5. Samtal mellan BULGANIN och SOHLMAN den 5 mars 1955

BULGANIN och SOHLMAN talar om de goda svensk-sovjetiska förbindelserna och sedan tar SOHLMAN upp WALLENBERG som försvann i Ungern 1945 och enligt svenska uppgifter ska befinna sig i Sovjetunionen. SOHLMAN sade att han var övertygad om att om WALLENBERG hittades skulle han genast skickas tillbaka till Sverige. SOHLMAN påpekade att det skulle förbättra det svensk-sovjetiska förhållandet oerhört om man fann WALLENBERG.

BULGANIN svarade att han inte hade något att tillägga till de svar svenskarna fått tidigare. SOHLMAN nöjde sig med detta svar och talade sedan om Sveriges neutralitet, konstnärligt utbyte m m.

Samtalet pågick 18 minuter och skrevs ner av ALEKSANDROV.

6. Not från UNDÉN till ambassadör RODIONOV den 9 mars 1956

Angående den vikt svenska regeringen lägger vid WALLENBERG-frågans lösning

7. Kopia av svarsbrev från MID till Sveriges ambassad i Moskva. Överlämnat av GRIBANOV till chargé d'affaires PETRI den 19 mars 1956

Det fastslås att WALLENBERG ej finns i Sovjet.

Vittnesbörd från krigsförbrytare att WALLENBERG skulle finnas i Sovjet har inte verklighetsbakgrund.

8. Om den f d svenska diplomaten WALLENBERG, rapport skriven av GRIBANOV, chef för MIDs skandinaviska avdelning, den 22 mars 1956

GRIBANOV redogör för WALLENBERGs familjebakgrund, hans tjänst i Budapest och att svenskar-
na fått besked från NKID att WALLENBERG tagits
under beskydd av de sovjetiska trupperna i Bu-
dapest. När svenskarna ville ha hem honom fick
de besked av de sovjetiska myndigheterna att
han inte var i Sovjetunionen utan troligen dött
i Budapest.

Svenskarna har ändå vid flera tillfällen velat
ha besked om WALLENBERG och affären har blivit
ett politiskt slagträ i Sverige. Det sovjetiska
kommunistpartiets centralkommitté uppdrog den 1
mars 1956 åt den sovjetiske ambassadören i Sve-
rige att meddela UNDÉN att det inte finns något
att tillägga till de uttömmande svar de redan
fått i WALLENBERG-frågan från den sovjetiska
regeringen.

Den 19 mars i år överlämnade MID en not där
svar gavs angående WALLENBERG till svenska am-
bassaden.

9. Utskick till medlemmarna i partipresidiet den 29 mars 1956

PM inför överläggningar med statsminister ER-
LANDER under dennes vistelse i Moskva.

I punkt 7 redogörs för att ERLANDER flera
gångar tagit upp WALLENBERGs försvinnande och
påstått att han ska finnas i Sovjet. Det sägs
att ERLANDERS närstående sagt till sovjetisk
ambassadpersonal i Sverige att han aldrig skul-
le tagit upp denna fråga i Moskva om han inte
tvingats till det för att de borgerliga par-
tierna inte skulle kunna utnyttja WALLENBERG-
affären till sin fördel i höstens val genom att
framhålla hur inaktiv regeringen varit i denna
fråga.

I en not till den svenska regeringen meddelade
MID den 19 mars 1956 att man efter upprepade
svenska förfrågningar gjort noggranna efter-
forskningar och kommit fram till att WALLENBERG
inte fanns i Sovjetunionen. De frigivna krigs-
förbrytarnas vittnesmål om att WALLENBERG finns

i Sovjetunionen kan man alltså inte sätta tilltro till. I noten framhölls att detta var ett uttömmande och slutgiltigt svar på att WALLENBERG ej finns i Sovjetunionen.

10. Utskick till medlemmarna i partipresidiet den 31 mars 1956. Ur MOLOTOVs agende den 30 mars 1956. Noteringar från samtal med inrikesminister HEDLUND.

Närvarande vid samtalet var från sovjetisk sida SEMENOV och RODIONOV och från svensk sida JARRING och 2:e sekreteraren vid UD LORENTZON.

HEDLUND framförde, att visserligen trodde han på alla uppgifter ang WALLENBERG som Sovjetunionen framlagt, men å andra sidan var landet så stort att någon detalj kunde undgått landets ledning. Något sådant kunde t o m hända i ett sådant litet land som Sverige. Nu hade den svenska regeringen fått nya fakta i ärendet och ville framlägga dem för den sovjetiska regeringen.

Man var uppenbarligen helt enig om att WALLENBERG togs under beskydd under krigets slut, men nu hade det kommit fram uppgifter till den svenska regeringen att WALLENBERG befann sig i ett fängelse i Moskva 1945.

En tysk, RICHTER, som under krigets slutskede var attaché vid tyska legationen i Bukarest, har under ed vittnat om att WALLENBERG förts över till Lubjankafängelset den 17 januari 1945, och befanns sig där i cell nr 123. RICHTER gav ett så detaljerat vittnesmål, att det inte kunde finnas några tvivel om att det var just WALLENBERG det handlade om. Dessutom fanns det ca 20 vittnesmål om att WALLENBERG förts från Lubjankafängelset till Lefortovofängelset och där placerats i cell nr 203. Det första vittnet som nämnt detta var en tysk, ZUPPRIAN, som vid krigsslutet var chef för ett tyskt vetenskapligt institut, som var underordnat den tyska legationen i Bukarest.

ZUPPRIAN satt från den 21 september 1944 till ca 20 april 1945 i Lefortovofängelsets cell nr 151. Han liksom andra vittnen upprätthöll förbindelse med WALLENBERG och hans kamrater i cell nr 203.

Materialet som svenskarna överlämnade vid detta tillfälle rörde perioden 1945-47 och hade överlämnats till svenskarna sommaren och hösten 1955. MOLOTOV undrar om svenskarna lämnat över detta material tidigare. Nej, detta var nytt material. Materialet var av stor omfattning och på franska och tyska, vilket enligt MOLOTOV ju tog lång tid att få översatt. HEDLUND undrade emellertid om det var möjligt att de kunde träffas igen medan delegationen var i Moskva. MOLOTOV lovade att det skulle ordnas ett möte till innan delegationen avreste.

ALEKSANDROV har översatt och nedtecknat samtalet.

11. MOLOTOVs rapport till CK med 19 bilagor, vilka överlämnats av HEDLUND till MOLOTOV den 30 mars 1956

MOLOTOV har skrivit till för hand att MIDs förslag kommer att presenteras den 2 april.

Bil 1. Gustav RICHTERS vittnesmål översatt från tyska. 5 sidor.

Bil 2. Vittnesmål av Ernst HUBER. Översatt från tyska. 5 sidor.

Bil 3. Vittnesmål av Erhard HILLE. Översatt från tyska. 6 sidor.

Bil 4. Vittnesmål av Horst KITCHMAN. Översatt från tyska. 3 sidor.

Bil 5. Vittnesmål av Gotthold STARKE. Översatt från tyska.

Bil 6. Vittnesmål av Bernhard RENSINGHOFF. Översatt från tyska. 3 sidor.

Bil 7. Vittnesmål från Karl ZUPPRIAN, översatt från tyska. 2 sidor.

Bil 8. Vittnesmål av Claudio DE MOR. Översättning från franska. 2 sidor samt intyg från Notarius Publicus i Köln. Översatt från tyska.

Bil 9. Vittnesmål av Claudio DE MOR. Översatt från franska samt intyg översatt från tyska. 2 sidor.

Bil 10. Vittnesmål av Billi BERGEMAN. Översatt från tyska. 2 sidor.

Bil 11. Vittnesmål av Ernst WALLENSTEIN. Översatt från tyska. 3 sidor.

Bil 12. Vittnesmål av Heinz-Helmut VON HINKEL-DEV. Översatt från tyska. 3 sidor.

Bil 13. Vittnesmål av Franz Eckard VON BENTI-WEGNI. Översatt från tyska. 3 sidor.

Bil 14. Vittnesmål av greve Rüdiger ADELMAN VON ADELSMANFELDEN. Översatt från tyska. 2 sidor.

Bil 15. Noteringar från ett samtal med vice-amiral Hans Erich VOSS den 31 januari 1956. Översatt från tyska. 4 sidor.

Bil 16. Vittnesmål av dr Anton MORMAN. Översatt från tyska. 2 sidor.

Bil 17. Vittnesmål av Wilhelm MONKE. Översatt från tyska. 2 sidor.

Bil 18. Vittnesmål av Rudolf TEN HOMPEL. Översatt från tyska. 3 sidor.

Bil 19. Vittnesmål av dr Joachim VORWERK. Översatt från tyska. 2 sidor.

12. Möte med HEDLUND den 3 april 1956 kl 15.30. Ur MOLOTOVs agenda. Utskick till partipresidiets medlemmar samt till SEROV och DUDOROV den 4 april

Det är samma personer närvarande som vid förra mötet: JARRING, LORENTZON, SEMENOV och RODIONOV.

MOLOTOV säger att den sovjetiska regeringen för närvarande inte har något att tillägga utöver vad som tidigare meddelats i WALLENBERG-ärendet.

Ändå tänker den sovjetiska regeringen, med hänsyn till statsminister ERLANDERS förfrågan, be behöriga sovjetiska myndigheter att gå igenom det material rörande WALLENBERG som nu överlämnats och kommer att rapportera resultatet till den svenska regeringen. HEDLUND svarade att regeringen väntade med största tillförsikt på resultatet av den sovjetiska utredningen.

13. Ur GROMYKOs agenda. Möte med SOHLMAN den 6 februari 1957.

GROMYKO tog emot SOHLMAN kl 15.00 och överlämnade en promemoria angående resultaten av utredningen av WALLENBERG.

SOHLMAN bad att man inte skulle publicera texten innan den svenska regeringen fått ta del av den.

Samtalet pågick i 15 minuter. VOROZJEJKIN, 1:e sekr vid skandinaviska avdelningen var närvarande.

Bil 1 är det PM som överlämnades.

I promemorian förklaras att man forskat i flera arkiv utan att hitta något och förhört de personer som förekommit i det svenska materialet. Det visade sig att ingen av dem man förhört kände till WALLENBERG.

När man forskade i de medicinska arkiven i Lubjankafängelset upptäcktes dock dokument rörande WALLENBERG. Det är en handskriven rapport till ABAKUMOV, f d ministern för den sovjetiska säkerhetstjänsten, från A L SMOLTSOV, chef för detta fängelses sjukvård: "Jag meddelar härmed att den av Er kände fången WALLENBERG inatt plötsligt avlidit i sin cell, förmodligen till följd av hjärtinfarkt. Med anledning av Er order om personlig övervakning av WALLENBERG, ber jag Er om anvisningar angående vem som skall utföra obduktionen för att fastställa dödsorsaken."

Rapporten är underskriven den 17 juli 1947 och samma dag har MOLTSOV gjort följande anteckning: "Rapporterade personligen till ministern. Order om att kroppen skulle kremeras utan obduktion."

I promemorian sägs vidare, att man inte kunnat få fram några andra uppgifter och att MOLTSOV dog den 7 maj 1953.

Att dessa uppgifter inte kommit fram tidigare beror helt och hållet på ABAKUMOVs brottsliga verksamhet. ABAKUMOV har dömts av Sovjetunionens högsta domstol och avrättats.

Den sovjetiska regeringen framför sina kondoleanser till Sveriges regering och WALLENBERGs anhöriga.

14. Ur vice utrikesminister ZACHAROVs agenda. Noteringar från samtal med SOHLMAN den 19 februari 1957.

SOHLMAN överlämnade en not som svar på den sovjetiska promemorian rörande WALLENBERG av den 6 februari 1957.

SOHLMAN önskade personligen framföra vissa åsikter, nämligen att om det framkom ytterligare uppgifter om WALLENBERG så förväntade sig UD att bli underrättat härom. Den svenska regeringen förbehöll sig rätten att överlämna ytterligare material i WALLENBERG-ärendet, ifall sådant skulle dyka upp. SOHLMAN underströk att den svenska regeringen alltid undersökte sådana uppgifter mycket noggrant och aldrig överlämnade material om det fanns det minsta tvivel om dess trovärdighet.

ZACHAROV upprepar att noten av den 6 februari 1957 innehöll allt som de sovjetiska myndigheterna fått fram om WALLENBERG. ZACHAROV tog emot den svenska noten och förbehöll sig rätten att, om så var nödvändigt, åter hänvisa till den sovjetiska noten av den 6 februari 1957.

Närvarande vid samtalet, som var 20 minuter långt, var 2:e sekr vid den skandinaviska avdelningen, VOROZJEJKIN, som också gjort översättningen av den svenska noten till ryska.

Noten är från svenska regeringen men utskriven på svenska ambassaden i Moskva och innehåller klagomål på hur det hela skötts från sovjetisk sida. Sedan WALLENBERG togs om hand av de sovjetiska trupperna i Budapest krävdes det 20 påstötningar innan man fått något konkret svar.

15. GROMYKOs skrivelse till CK den 4 maj 1958

Den 6 februari fick den svenska ambassadören SOHLMAN enligt CKs beslut ett PM där det fastslogs att WALLENBERG dött i juli 1947 i Moskva. Den sovjetiska regeringen framförde kondoleanser till den svenska regeringen och till WALLENBERGs släktingar. Promemorian publicerades i svensk press.

Ändå kom i mars detta år ett brev till CHRUSJTJEV från WALLENBERGs mor med begäran att man ska skicka hennes son tillbaka till Sverige.

MID tycker att man ska meddela SOHLMAN om WALLENBERGs mors brev och be honom informera modern om innehållet i den sovjetiska noten av den 6 februari 1957.

Bil 1 är utkast till CK-beslut angående bil 2.

Bil 2 är ett utkast till ett muntligt meddelande till SOHLMAN med uppmaning att han ska informera WALLENBERGs mor om innehållet i noten av den 6 februari 1957.

16. GROMYKOs och SJELEPINS meddelande till CK den 21 februari 1959

GROMYKO och SJELEPIN meddelar att svenskarna nu igen inkommit med en not den 9 februari detta år. Där sägs att enligt vittnesmål ska WALLENBERG efter 1947 ha överförts till ett fängelse i staden Vladimir. Den svenska regeringen ber att det snarast undersöks om WALLENBERG befinner sig i Vladimirfängelset.

MID och KGB anser det vara ändamålsenligt att svara svenskarna att allt man vet om WALLENBERG finns i ovan nämnda not av den 6 februari 1957, och att nya efterforskningar som gjorts inte bekräftat de svenska uppgifterna om att WALLENBERG skulle vistats i Vladimirfängelset.

Bil 1. Utkast till CK-beslut att man ska antaga KGBs och MIDs förslag.

Bil 2. Utkast till svarsnot från MID till svenska ambassaden där det hänvisas till noten av den 6 februari 1947 och säger att intet nytt har framkommit därefter.

Bil 3. Not av den 9 februari 1959 från svenska ambassaden i Moskva till MID, där den översatts av MOZJAJEV.

17. Uppteckning av samtal mellan CHRUSJTJEV och SOHLMAN den 25 februari 1961

SOHLMAN har med ett brev från ERLANDER som rör WALLENBERG. CHRUSJTJEV förstår inte varför svenskarna tjarar om "WALLENBERG-affären" och jämför det med att han skulle kräva en förklaring på hur det kom sig att Karl XII anföll Peter den store.

SOHLMAN vill ändå att CHRUSJTJEV läser brevet. Men det vill CHRUSJTJEV inte göra. "Jag tänker inte läsa det, det här ärendet får minsann MID syssla med." För egen del anser CHRUSJTJEV att svenskarna tar upp denna fråga bara för att illfänas och för att "det kalla kriget" ska bli än värre m m.

Närvarande under samtalet var vice utrikesminister KUZNETSOV och samtalet nedtecknades av ALEKSANDROV.

Ett tillägg har gjorts med svårläst handstil med den innebörden att nedteckningen av samtalet ej har lästs/godtagits av CHRUSJTJEV.

Tage ERLANDERS brev till CHRUSJTJEV är med som bilaga i en inofficiell översättning till ryska gjord av den svenska sidan. Noten överlämnades i två exemplar, ett på svenska och ett på ryska.

I noten meddelas att Nanna SVARTZ fått uppgifter från en känd sovjetisk företrädare för medicinsk vetenskap att WALLENBERG skulle befinna sig på psykiatriskt sjukhus i Moskva och att hans hälsa var dålig.

18. Ur KOVALEVs agenda. Noteringar från samtal med JARRING den 26 maj 1964.

GROMYKO beslöt den 31 maj 1964 att dessa noteringar skulle sändas ut till medlemmarna i och kandidaterna till partipresidiet.

JARRING har bett att få träffa KOVALEV. JARRING har varit hemma i Stockholm för att planera

inför CHRUSJTJEVs besök i Sverige som alla såg fram emot. ERLANDER, NILSSON och PALME hade speciellt diskuterat WALLENBERG-ärendet med JARRING och man ville undvika att detta skulle komma upp som ett störande moment under besöket.

SVARTZ vidhöll sina uppgifter om att MJASNIKOV sagt att WALLENBERG lever och finns på ett psykiatriskt sjukhus. SVARTZ hade endast berättat för ERLANDER om MJASNIKOVs uppgifter och på ERLANDERs uppmaning inte berättat något för WALLENBERGs familj eller för pressen. Men under besöket kanske det inte ginge att undvika att pressen tog upp WALLENBERG-fallet.

För att undvika negativa följder av en pressdebatt framlade den svenska sidan följande förslag.

1. CHRUSJTJEV säger något om att WALLENBERG kanske fortfarande finns i livet, och att ERLANDER kan meddela pressen att han har fått löfte att den sovjetiska sidan ska utreda frågan.

2. UD kan lämna ett meddelande till pressen att UD och MID diskuterat WALLENBERG-ärendet och att det skulle tas upp igen till diskussion. Detta skulle släppas ut 8-10 dagar innan CHRUSJTJEVs besök. Då skulle ERLANDER kunna tacka CHRUSJTJEV för detta under besöket.

JARRING framhöll att dessa förslag inte var att betrakta som en demarche utan ett ärligt försök att hitta en utväg ur en mycket besvärlig situation.

JARRING fick till svar att den sovjetiska sidan ansåg WALLENBERG-ärendet vara avslutat efter alla de noggranna utredningar som sovjetiska myndigheter genomfört och det bästa vore om den svenska regeringen, innan CHRUSJTJEVs besök, offentligt meddelade att den också ansåg WALLENBERG-ärendet vara en avslutad affär.

JARRING sade att ett sådant uttalande skulle framkalla ett stort rabalder i svensk press och SVARTZ skulle då meddela WALLENBERG-familjen att WALLENBERG levde och befann sig på ett psykiatriskt sjukhus.

KOVALEV framhöll att SVARTZ' uppgifter motsades av MJASNIKOVs brev. JARRING påpekade att om SVARTZ' och MJASNIKOVs versioner publicerades skulle den svenska pressen enbart publicera SVARTZ' version och göra en antisovjetisk sensation av den.

JARRING fortsatte att framhålla att den svenska regeringen ansåg det vara viktigt att CHRUSJTJEVs besök blev lyckat. De motsägelsefulla uppgifterna från SVARTZ och MJASNIKOV togs upp igen. Samtalet slutade med att KOVALEV lovade att informera MIDs ledning om deras samtal.

KOSATJEV, attaché vid skandinaviska avdelningen var närvarande under samtalet.

19. GROMYKOs rapport till CK den 7 juni 1964 med bilagor

JARRING besökte MID och meddelade att han fått i uppdrag att diskutera ärendet rörande WALLENBERG som dött i Lubjankafängelset 1947. JARRING hänvisade härvid till att den svenska läkaren SVARTZ fortsatte att hävda, trots professor MJASNIKOVs protester, att han sagt henne att WALLENBERG skulle vara vid liv. Därför insisterade den svenska sidan på att man ska utreda WALLENBERGS-frågan vidare. JARRING föreslog att CHRUSJTJEV under sitt besök i Sverige skulle meddela att WALLENBERG-ärendet skulle utredas ytterligare. Om det inte gick skulle UD dagen innan besöket informera om att man överenskommit med MID att den sovjetiska sidan skulle genomföra en ny utredning om WALLENBERG.

MID anser att JARRING bör få ett muntligt svar där man skulle avvisa det svenska förslaget att ta upp WALLENBERG-ärendet igen.

Bil 1. Utkast till CK-beslut.

Bil 2. Text för muntligt meddelande till svenska ambassaden i Moskva (översatt in extenso).

Som svar på er förfrågan av 26 maj 1964 har jag fått i uppgift att delge er följande:

Sovjetiska myndigheter har utrett frågan fullständigt och allt finns i promemoria av den 6 februari 1957 där det meddelas att WALLENBERG

dött 1947. Inget nytt har framkommit som kan tilläggas. Uppgifter om att WALLENBERG fortfarande skulle vara vid liv efter 1947 härrör sig antingen från missförstånd eller illvilja från vissa kretsar i Sverige som vill försämma förhållandet mellan Sovjetunionen och Sverige.

WALLENBERG har inte och kan inte ha befunnit sig i vare sig någon sjukvårdsinrättning eller fängelse efter 1947. Den sovjetiska sidan har inga som helst tvivel på att WALLENBERG dog den 17 juni 1947 i Lubjankafängelset.

Den sovjetiska sidan anser att alla möjligheter till att utreda WALLENBERGs död är uttömda och anser inte att det finns någon anledning att vidare ägna sig åt denna fråga. Att gräva i det sorgliga förflutna är enbart till skada för de sovjet-svenska relationerna.

20. KUZNETSOVs rapport den 29 april 1965 till CK med bilagor

JARRING överlämnade den 22 mars i år ett brev från ERLANDER till KOSYGIN i ärendet WALLENBERG (brevet bifogas).

ERLANDER vill att man gör ytterligare efterforskningar och hänvisar till de motsägelsefulla uppgifter som kommit från SVARTZ och MJASNIKOV. SVARTZ framhåller att MJASNIKOV sagt att WALLENBERG befann sig på sjukhus, vilket MJASNIKOV har förnekat att han sagt i sitt brev av den 29 april 1964.

Den 30 mars bad den svenska ambassadören MID att ordna ett sammanträffande med professor MJASNIKOV.

MID anser att man bör svara ERLANDER via den sovjetiska ambassaden i Stockholm samt göra det möjligt för ambassadören att få träffa MJASNIKOV.

KGB (ZACHAROV) är med på det.

Förslag till yttrande bifogas.

Bil 1. De två punkterna som ska tas upp på mötet i CK.

Bil 2. Förslag till vad sovjetiska ambassadören skall uppdras att utföra och det är i stort sett att uppsöka ERLANDER och tala om att inget finns att tillägga i WALLENBERG-frågan och att svenska regeringen bör försöka få stopp på alla dessa spekulationer om WALLENBERG.

Ambassaden ombeds telegrafera när uppdraget är utfört.

Bil 3. Brev från ERLANDER till KOSYGIN den 11 februari 1965. Översatt från svenska till ryska av BONDAR.

21. Noteringar från samtal mellan professor MJASNIKOV och ambassadör JARRING den 11 maj 1965

MJASNIKOV är i samtalet helt avvisande. Han hade aldrig hört talas om WALLENBERG innan SVARTZ nämnde honom. MJASNIKOV kom till Moskva först 1948 och då var ju WALLENBERG redan död vilket den sovjetiska regeringen redan meddelat svenskarna. Ingenting av detta nämnde SVARTZ i sitt samtal med MJASNIKOV. Den enda förklaring MJASNIKOV kan komma med till att SVARTZ så totalt missförstått honom är att de talade med varandra på tyska och därför kunde missförstått varandra. JARRING invände dock att SVARTZ sagt att hon talat många gånger på tyska med MJASNIKOV och alltid förstått honom utmärkt väl. MJASNIKOV påpekade att i vetenskapliga samtal var det lättare att förstå varandra. JARRING undrade om MJASNIKOV var beredd att ta emot SVARTZ för diskussion. MJASNIKOV sade att han gärna diskuterade vetenskapliga frågor med SVARTZ men inte ansåg det vara meningsfullt att diskutera WALLENBERG med henne.

Samtalet är nedskrivet av KOSATJEV, attaché vid skandinaviska avdelningen, och daterat den 12 maj 1965. KUZNETSOV bestämde den 15 maj 1965 att det skulle skickas ut till alla medlemmar och kandidater i partipresidiet.

22. Delar av MIDs rapport om svensk utrikespolitik och de sovjet-svenska relationerna i WALLENBERG-frågan, daterad den 29 maj 1965

WALLENBERG-ärendet (översatt in extenso)

Den svenske diplomaten R WALLENBERG arresteras-

des av sovjetiska trupper i Budapest under krigets slutskede och dog i juli 1947 i Lubjankafängelset, vilket meddelades svenskarna i februari 1957.

1959 meddelade den svenska ambassaden att de svenska myndigheterna hade informationer om att WALLENBERG skulle vistas i ett fängelse i Vladimir efter 1947. Svenskarna fick till svar att detta inte överensstämde med verkligheten.

I februari 1961 yrkade ERLANDER på att en ny undersökning skulle göras eftersom han fått information från SVARTZ att hon under sin vistelse i Moskva skulle fått besked från professor MJASNIKOV att WALLENBERG skulle befinna sig på sjukhus.

MJASNIKOV förnekade kategoriskt i ett brev till SVARTZ den 29 april 1964 att han skulle sagt något sådant.

WALLENBERG-ärendet har också tagits upp från svensk sida i samband med utrikesminister NILSSONS besök i Sovjetunionen (maj 1963), under GROMYKOs besök i Sverige (mars 1964) och under statsbesöket i Sverige (juni 1964).

ERLANDER har den 11 februari detta år i ett brev till KOSYGIN ånyo tagit upp frågan om en förnyad undersökning av WALLENBERGs öde. ERLANDER fick svar på denna förfrågan den 13 maj i år men meddelade att detta svar inte kunde anses innebära att WALLENBERG-ärendet var avslutat.

Underskrivet av MIDs skandinaviska avdelning

**23. Material från MID till CK med anledning av de förestående samtalen med ERLANDER.
1 juni 1965**

Texten är ett utdrag ur det PM som berör vilka ämnen man ska ta upp med ERLANDER och vad man ska trycka på. Ett kort stycke handlar om WALLENBERG och lyder:

"ERLANDER kommer tydligen ta upp ärendet om den svenska diplomaten R WALLENBERG, som togs till fånga av sovjetiska trupper under krigsslutet i Budapest och dog i Lubjankafängelset 1947.

Om så är fallet ska ni vägledas av det som uttrycks i vårt brev till ERLANDER den 11 februari i år (CKs förordning nr P201/94 av den 7 maj 1965)."

24. Ur BONDARs agenda. Notering från samtal med JARRING den 19 juni 1965.

När BONDAR var jourhavande diplomat på MID den 19 juni söktes han av JARRING som ville tala med chefen för skandinaviska avdelningen eller med BONDAR.

BONDAR ringde upp JARRING sedan han talat med SLJUSAR, jourhavande på ministerns sekretariat. JARRING hade fått i uppdrag av UD att meddela att ERLANDER bett att man skulle ordna ett möte mellan MJASNIKOV och SVARTZ, vilket talats om under ERLANDERs och KOSYGINs samtal den 17 juni i år och avsetts äga rum innan den 15 juli i år.

25. Samtal mellan MJASNIKOV och SVARTZ den 6 juli 1965

GROMYKO beordrade den 10 juli 1965 att utskriften ska skickas ut till partipresidiemedlemmarna

SVARTZ tog genast upp WALLENBERG-frågan. Hon började med att hon var bekant med Aleksandra KOLLONTAJ och god vän med WALLENBERGs föräldrar. SVARTZ' vänskap med WALLENBERGs mamma har gjort att hon ägnat sig åt att forska i hans öde. Hon radade också upp en rad uppgifter som hon inte fått att gå ihop. WALLENBERG skulle dött den 17 juli 1947 i Ljubjanka. Den 27 juli 1947 blev ett antal krigsfångar i Lubjankafängelset utfrågade av folk som inte tillhörde fängelseledningen angående WALLENBERG. Den 18 augusti 1947 meddelade VYSJINSKIJ att inget var känt om WALLENBERG i Sovjetunionen och dessutom hade flera f d krigsfångar i sovjetiska fängelser vittnat om att han flyttats till Lefortovo-fängelset och sedan vistats i fängelsesjukhuset i Vladimir under 50-talet.

SVARTZ hänvisade till hennes och MJASNIKOVs samtal i januari 1961 där MJASNIKOV ska ha sagt att han kände till att WALLENBERG var i mycket dålig kondition och psykiskt sjuk. Hon hänvisa-

de också till ett samtal den 28 mars 1961 som hon hade med MJASNIKOV. Under det första samtalet var akademiledamoten SPERANSKIJ närvarande och en annan läkare tittade in under samtalet. SPERANSKIJ avled 1963.

MJASNIKOV förnekade att han yttrat sig om WALLENBERG. Han hade aldrig hört talas om WALLENBERG innan SVARTZ tog upp frågan och har aldrig haft något med fängelser eller fängelse-sjukhus att göra. MJASNIKOV hävdade liksom tidigare att det var ett missförstånd beroende på MJASNIKOVs dåliga kunskaper i tyska och förargades över att SVARTZ tagit upp denna fråga och försatt honom i denna pinsamma situation.

De enades aldrig. Samtalet pågick under 2 timmar och 45 minuter. Närvarande var JARRING och FARAFOV, råd vid skandinaviska avdelningen vid MID och KOSATJEV, tolk. Samtalet skrevs ner av FARAFOV och KOSATJEV. Dessa frågade också MJASNIKOV efter samtalets slut om mötet den 28 mars 1961. MJASNIKOV sade att det aldrig ägt rum. När MJASNIKOV fick höra att SVARTZ var i antågande smet han ut från sitt institut via bakdörren. MJASNIKOV hade också bett sin fru att säga att han inte var hemma ifall SVARTZ skulle ringa. SVARTZ hade emellertid aldrig ringt till hans hem.

26. MALTSEVs skrivelse till CK, daterad den 22 januari 1979 (överatt in extenso)

I ett PM som UD lämnat till sovjetiska ambassaden i Stockholm den 3 januari ber den svenska regeringen den sovjetiska regeringen att vidtaga förnyad granskning av vissa frågor som rör WALLENBERG. Denne togs av sovjetiska trupper under andra världskriget i Budapest och dog i juli 1947 i Lubjanka, vilket officiellt meddelats svenskarna 1957 och 1965 (nr 11 72/14 av 5 februari 1957 och nr II 201/94 av 7 maj 1965).

Den svenska regeringen motiverar en förnyad undersökning med att det kommit fram nya uppgifter om att WALLENBERG skulle befunnit sig i sovjetiska fängelser åtminstone fram till 1975.

MID anser det vara lämpligt att i svaret till Sveriges regering vidhålla den ståndpunkt i WALLENBERG-frågan som framlagts tidigare. Samtidigt skulle man också kunna meddela att en ytterligare undersökning visat att den information som den svenska regeringen hänvisat till den 3 januari i år inte har någon verklighetsbakgrund.

KGB (ANDROPOV) har tillstyrkt

Bil 1. Utkast till svar till Sveriges regering, vilket ska stadfästas av CK (ordet utkast överstruket).

Bil 2. PM (översatt in extenso).

Den sovjetiska regeringen meddelade redan 1957 officiellt den svenska regeringen att en noggrann och uttömmande utredning visat att WALLENBERG dog i juli 1947.

På den svenska regeringens begäran gjordes en ny genomgång av dokumenten i denna fråga 1965 och denna utredning bekräftade att inget nytt framkommit om WALLENBERGs öde och inte kan framkomma.

Denna slutsats har också i alla avseenden bekräftats genom kontroll av de uppgifter som den svenska regeringen refererat till i sin not av den 3 januari detta år. Påståendet att WALLENBERG skulle funnits i Sovjetunionen fram till 1975 inte motsvarar verkliga förhållanden.

27. GROMYKOs meddelande till CK den 7 september 1979

GROMYKO skriver att många svenska representanter även på regeringsnivå under senare tid tagit upp WALLENBERGs-frågan. Trots sovjetiskt svar nr P 139/85 (65) av den 23 januari 1979 har statsminister ULLSTEN den 22 augusti vänt sig till KOSYGIN och bett om ännu en utredning i WALLENBERG-ärendet på grundval av information som man fått av den sovjetiske medborgaren KAPLAN som f n sitter i fängelse. Fast förfrågan kommer från den svenska regeringen så har den karaktär av en personlig fråga från ULLSTEN och den har publicerats i svensk press och utnyttjas som fientlig propaganda mot Sovjetunionen i valkampanjen inför riksdagsvalet den 16 september .

MID anser det vara ändamålsenligt att via sovjetiska ambassaden bekräfta vår position som tidigare fastslagits för Sveriges regering och understryka att den sovjetiska sidan anser att det inte finns något att tillägga i WALLENBERG-frågan.

Förslaget till uttalande bifogas.

På bilagorna är ordet utkast överstruket.

Bil 1. Förslag till CK-beslut för att fastställa texten i bilaga 2.

Bil 2. Till sovjetiska ambassaden i Stockholm. Besök statsminister ULLSTEN och säg att ni har fått i uppdrag att lämna följande svar på ULLSTENS brev till KOSYGIN av den 22 augusti 1979.

Ambasadören skall säga att den sovjetiska sidan vid ett flertal tillfällen utrett WALLENBERG-frågan sedan man gett besked om att WALLENBERG dog 1947. Trots att man var övertygad om att WALLENBERG dog då, hade ryska myndigheter vid alla dessa förfrågningar gjort grundliga undersökningar i ärendet.

Inget har framkommit som tyder på att WALLENBERG skulle vara vid liv efter 1947 och detta gäller också de senaste vittnesmålen som svenskarna hänvisat till den 3 januari och 22 augusti i år.

"Den sovjetiska regeringen anser därmed WALLENBERG-frågan avslutat och kan inte låta bli att beklaga att Sveriges regering betvivlar den sovjetiska sidans uppriktighet i denna fråga.

Den sovjetiska sidan är övertygad om att ömsesidig tillit mellan regeringarna och folket i våra båda länder är en nödvändig förutsättning för en vidare utveckling av grannsämjan mellan Sverige och Sovjet vilket våra båda länder i lika hög grad intresserade."

Telegrafera när uppdraget är utfört.

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:
1992-02-26/MH,eh
ex t prof von Dardel
c/o del. Genève

Σ 1/2 punkter
HSP del. Lönje
Sammelfelt RW-
HSP-2

AMBASSADEN MOSKVA

1992-02-20

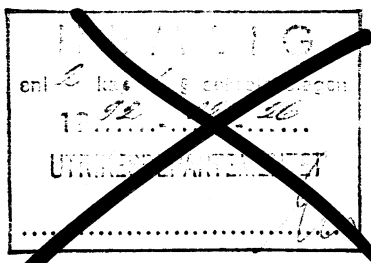
UTRIKES DEP.
92-02-20
P.2 Eut

UD STOCKHOLM

✓ FOER KABS OCH POL 1 (HALLQUIST)

RE WALLENBERGAERENDET

FORTIS

PROGNOSTICA

1. 1. 1944-02-20

1944-02-20

REGLERAT FÖLJANDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET

UTRIKESDEPARTEMENTET

Fol. 1

1. 1. 1944-02-20
In Helsingfors

RE WALLENBERGAERENDET

UNDERHAND HAR VI ERFARIT ATT DET BEGAERDA MOETET MED
MERF-CHEFEN BARANNIKOV TORDE KUNNA BLI AV FOERST I BOERJAN
AV MARS, VARFOER PROGNOSEN FOER NAESTA ARBETSGRUPPSMOETE
FAAR REVIDERAS. SLUTET AV MARS AER NU TIDIGAST TAENKBARA
TIDPUNKT. SAKEN ANHAENGIGGJORDES OCKSAA NAER JAG IGAAR
TALADE MED VICE PREMIAERMINISTER SJACHRAJ. DENNE LOVADE
UNDERSOEKA.

BERNER

AMB MOSKVA

Rio de Janeiro 1992-02-16

Kabinettssekreterare Lars-Åke Nilsson
UTRIKESDEPARTEMENTETRaoul Wallenberg

Broder,

Hjärtligt tack för den av Martin Hallqvist översända Smersj-rapporten med "SPECIALMEDDELANDE" till hamrat Koroljov den 19 februari 1945. Snabbt besked från Budapest till Moskva!

Det är för omständligt att kommentera hela detta dokument. Här bara ett par påpekanden.

"Den svenska ambassaden och det svenska Röda Korset i Budapest" uppges "ha gett svenskt medborgarskap bara till den som betalade mellan 2000 och 20000 pengö". Detta är helt fel. Varken legationen eller Langlet sålde några "medborgarskap". Legationen gav endast svensk pass åt ett fåtal personer, som av svenska regeringen förlänats svenskt medborgarskap, bl.a. till beskickningens kanslist Dénes von Mezey samt den till livet hotade nobelpristagaren Albert Szentgyörgyi.

"Ambassaden" (huvudbeskickningen) hade ingen "passavdelning". Förmodligen avser "källan" någon av Wallenbergs avdelningar - där dock en-voyén Danielsson och von Mezey inte var verksamma.

De med UD:s medgivande av huvudbeskickningen utfärdade provisoriska passen "gav inte svenskt medborgarskap efter viss tid". Däremot slapp innehvarna bära judestjärnan.

Enligt en "agent" hade svenska Röda Korset efter Szalasos maktövertagande den 15 oktober 1944 utfärdat "skyddspass" endast till icke-judar. Langlet utfärdade aldrig några "skyddspass" men väl av honom själv undertecknade "skyddsbrev" till judar och icke-judar. Att denna verksamhet skulle ha inskränkts till att efter den 15 oktober 1944 omfatta endast icke-judar är helt gripet ur luften.

I "meddelandet" omnämnda Antonio Widmar och German Narich bistod B-avdelningen i dess skyddsmaktsuppdrag att söka skydda flera tusen italienerare i Budapest. Vi "ärvde" dem från italienska ambassaden och hade ingen anledning att forska i deras politiska åsikter. De innehade - liksom alla andra anställda vid legationen - legitimationshandlingar på ryska språket.

Den svenska "ambassadledningen" hade ingen "fientlig inställning till Sovjetunionen". De ryska krigsfångarna gavs all möjlig hjälp, bl.a. på ett större sjukhus, som under stora svårigheter och risker leddes av den på legationen anställda Michael Tolstoy och hans tappra belgiska maka. Vi sökte också - ibland med fara för livet - skydda krigsfångarna från övergrepp av de ungerska militärmyndigheterna (se sid 42-45 i min bok "Vad hände i Budapest").

Att "konsuln Ekmark och attachén Carlsson skulle ha tillhört de mest

- 2 -

fientliga till Sovjetunionen" är likaledes ett påstående utan verklig grund. Jag kände dem väl, och vi hade aldrig några politiska diskussioner, allra minst om ryssarna. Inte heller företog de några som helst ryskfientliga aktioner. Ingen av dem hade något med utställandet av skyddsdokument att göra.

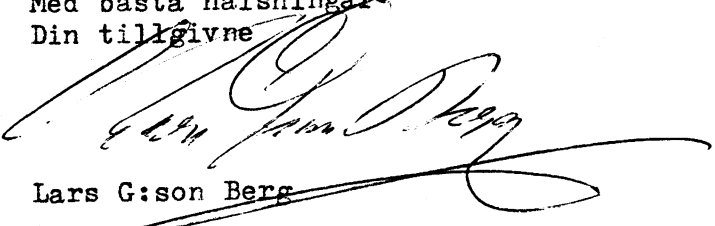
Meddelandet slutar "På grund av detta vidtar vi åtgärder för att på hemlig väg arrestera personer som intresserar er (Smersj) och som innehar skyddshandlingar utfärdade av den svenska ambassaden." Jag kände till de ryska militärmyndigheternas misshag över de många svenska skyddsdokument som cirkulerade i staden även efter ryssarnas intåg. Under den korta tid (delar av februari och mars 1944) jag i de andra svenskarnas frånvaro förestod den av mig upprättade, provisoriska beskickningen i Röda Korsets lokaler på Pest-sidan, kungjorde jag i dagspressen att samtliga av legationen och Röda Korset utfärdade skyddspass och andra dokument var ogiltiga. Undantagna var endast av beskickningen utfärdade svenska reguljära pass. Alla andra dokument måste för att behålla sin giltighet visas upp på den svenska beskickningen respektive Röda Korset före visst datum. När detta skedde blev de allra flesta av dessa dokument annullerade av oss. Den ryske kommandanten underrättades om denna kungörelse och uttryckte sin tillfredsställelse med dess bestämmelser och verkningar. Det svenska namnet började att rehabiliteras (se sid 177-180 i min bok).

Detta om Smersj-rapporten. Här också en kopia av ett dagens brev till Per Anger med mina senaste, sammanfattande kommentarer till Wallenbergsdebatten. Förmodligen blir artikeln refuserad även där.

Min bok "Vad hände i Budapest" finns på UD:s bibliotek. Jag har också bitt förlaget skicka ett exemplar till vardera Dig och Martin Hallqvist. Hoppas Du får tid att läsa den. Den ger läsaren en sanningsenlig och vidare insikt om vad som verkligen hände på legationen i Budapest under tiden augusti 1944 - mars 1945.

Jag har tillåtit mig skicka kopia av detta brev direkt till Per Anger och Martin Hallqvist.

Med bästa hälsningar.
Din tillgivne

Lars G:son Berg

LARS G:SON BERG

Rio de Janeiro 1992-02-16

Ambassadör Per Anger

STOCKHOLM

Käre Per,

Jag vet inte när och var detta brev kommer att nå Dig. Skriverier om Raoul Wallenberg blir ju lätt inaktuella genom de många Smersj-rapporter, "forskar"-artiklar och andra debattinlägg, som fortsätter att bli publicerade i dagspressen. Men jag vill ändå gärna hålla Dig underrättad om vad jag försöker göra ifrån min avlägsna Rio-horisont.

Hjärtligt tack för att Du fortsätter att hålla mig informerad. Först när Du hittade mig i Florida för att delge mig Helene Carlbäck Isolatos minst sagt ovederhäftiga artikel i DN 27/9 1991 och nu senast när Du ända från Australien skickade avskrifter av Dina brev i januari till Lars Åke Nilsson och till SvD.

Det är välkommet att Du håller mig underrättad. Sedan generalkonsulatet i Rio de Janeiro blivit olönat, har jag inte längre regelbunden tillgång till svenska tidningar. På sistone har jag dock börjat få SvD då och då från en svensk granne och golfspelare. Det är bra, eftersom SvD avslagit min anhållan om att få faxkopior av de artiklar i tidningen som direkt berör oss på legationen i Budapest. Brännpunktsredaktören Johnny Flodman hade "inte tid och hade dessutom sin fax alltid upptagen av inkommande material".

Det borde väl vara en självklar rätt för personer omnämnda och orättvist anklagade i debattartiklar att få inkomma med genmälen och få dessa publicerade inom rimlig tid och utan "censur". Men det tycker tydligen inte SvD och DN. Båda tidningarna har varit - och är - ytterst ovilliga att ta in mina artiklar, medan sensationsartiklar från dubiösa "forskare" lätt finner rum. DN erkände under flera veckor inte ens mottagandet av mitt genmäle till Carlbäcks första artikel och fordrade sedan flera ändringar och tillägg, vilket jag först tillgodosåg men sedan vägrade, när DN utvidgade sina anspråk på flera kommentarer. Det var uppenbart att Mats Bergstrand på DN-Debatt försökte förhala tiden och få mig avstå. Vilket han också lyckades med. Ingemar Lindmarker på SvD - som tidigare gjort många inlägg om Wallenberg men nu inte längre sköter det ärendet - förbarmade sig över artkeln och förmådde den motvillige Flodman att ta in artikeln i Brännpunkten - dock först efter en månads dröjsmål och flera censurerande avkortningar, bl.a. om den för tidningen tydligen känsliga frågan om vem som såg till att min bok "Vad hände i Budapest" försvann så snabbt 1949. DN refuserade även ett sakligt och utförligt svar på Tord Lundgrens artikel 5/10 "Många uppgifter om skyddspass till nazister". Även SvD refuserade artikeln - som faktiskt blev åtskilligt försenad eftersom lång tid gick innan jag fick vetskap om den - med samma ursäkt som DN "att det förflutit för lång tid mellan Lundgrens artikel och mitt svar". SvD har nu också refuserat här bifogade sammanfattande kommentarer till några av de många debattinläggen i SvD och DN. För det första "kunde SvD inte gå med på att "DN nämndes i artikeln". För det andra "hade kabinettsekreteraren redan talat för den svenska legationspersonalen. "Debatten hade redan blivit för lång och SvD ville nu sätta punkt för den." Vilket inte förhindrade tidningen att samtidigt lova Carlbäck att få ett genmäle till Nilssons artikel publicerat denna vecka (6). Ett genmäle från mig

- 2 -

på denna nya artikel från Carlbäck kunde dock inte komma i fråga. Klart besked på förhand! Man kan fråga sig varför tidningarna omhuldar "historikern" Carlbäck så varmt, medan de är så avog mot ett av de två enda kvarlevande ögonvittnena, som verkligen vet vad som hände på legationen i Budapest.

Min artikel har nu gått till DN. Då jag har ytterst små - eller inga - förhoppningar att få artikeln publicerad där heller, få Du den i stället här.

Lars-Ake Nilsson får också en kopia av artikeln och detta brev. Du får i Din tur kopia att mitt brev till honom idag.

Återstår nu att se vad Carlbäck hittar på i sitt redan inbokade genmäle till Nilsson. Kanske svarar hon att det finns andra vittnen än Grossheim - eller Henrik Thomsen som vi kallade honom. Jo det finns det säkert - alla lika angelägna att rädda det egna skinnet genom att säga vad som passade ryssarna.

Med hjärtliga hälsningar

Tillgivne vännen
Chare

P.S. Det finns bara en förmildrande omständighet när det gäller Helena Carlbäck Isolato - förnamnet (ehuru det stavas olika). Eller hur Per?

VAD HÄNDE I BUDAPEST?

Under de senaste månaderna har ett flertal debattinlägg och andra artiklar om Raoul Wallenberg förekommit i Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter. Detta är utmärkt. Vi måste fortsätta med att skriva om och agera för Raoul. Han får inte glömmas eller övergivnas.

Men i några artiklar har också förekommit grava och orättvisa anklagelser mot de övriga svenskarna vid legationen i Budapest, närmast envoyén Ivan Danielsson samt attachéerna Per Anger och Lars G:son Berg. Detta fordrar ett sammanfattande genmäle från ett av de få överlevande ögonvittnena från den tiden.

Redan rubriken "Wallenberg offer för svensk pronazism" (utan frågetecken) för Helene Carlback Isolatos artikel i DN 27/9 1991 är en anklagelse. Carlback kallar oss tre för pronazister och tyska spionagerter samt gör oss ansvariga för ryssarnas misstankar mot och bortförande av Wallenberg. "Der svenska beskickningen styrdes i krigets slutskede mer av enskilda diplomaters godtycke än av svenska regeringens policy." "Svenska ministern och attachéerna beslöt att utfärda skyddspass och andra skyddspapper i mycket stora mängder och ibland mot avsevärda penningssummor".

Carlback baserar sina påståenden på numera offentligtgjorda ryska protokoll över förhör med ett minst sagt dubiöst vittne, den norsk-tysk-ryske Hermann Grossheim, alias Henry Kirko eller Henrik Thomsen, f.d. anställd vid legationens B-avdelning. Thomsen uppgav bl.a. att "Berg hade speciellt goda förbindelser med tyskarna och flera gånger flög till Berlin för att äta lunch med utrikesminister von Ribbentrop! Denna fantasifulla och grova anklagelse mot mig har Carlback dock avstått från att relatera. Kanske hon själv inte trodde helt på sitt huvudvittne?

Vi var inga agenter eller pronazister utan helt vanliga UD-tjänstemän, som ofta under mycket svåra och farliga förhållanden - sökte göra vårt bästa för att tillvarata Sveriges och svenskarnas intressen i Ungern samt hjälpa Wallenberg i hans oförtrutliga kamp att rädda de dödsdömda judarna i Budapest.

Wallerbergsforskaren Paul Levine redogör Carlbacks påståenden och forskningsmetoder helt i en artikel "Absurt om Wallenberg" i DN 14/10, där han bl.a. frågar "Hur kan en historiker ge en helt ny bild av aresteringen utan några bevis?"

Tord Lundgren nämner i en artikel i DN 5/10 att det finns många uppgifter om att svenska skyddspass och andra skyddsdocument lämnats ut till icke judar i Budapest under de sista månaderna 1944. Detta är riktigt. Man kan rent av dela upp dessa i sex grupper:

- Av andra svenska beskickningsmedlemmar än Wallenberg utfärdade dokument.
- Av Wallenberg utfärdade och undertecknade "äkta" dokument.
- Av Wallenbergs anställda utfärdade dokument med förfälskad underskrift.
- Av tyska och ungerska nazister från deporterade och dödade judar stulna, äkta dokument med Danielssons eller Wallenbergs underskrift.
- Av tyskar och andra förfälskade dokument.
- Av Waldemar Langlet utfärdade skyddsbrev på Röda Korsets papper.
- "Vi andra svenskar på legationen" utfärdade inga skyddspass på egen hand. Vi hade inte ens tillgång till de speciella blågula formulären härför. Dylika fanns endast på Wallenbergs avdelningar, som förberedde och ställde ut passen för underskrift av beskickningschefen (mot slutet också av Wallenberg).
- Däremot har det aldrig förnekats av oss på legationen i Budapest att Wallenberg själv kan ha sett sig tvungen att i undantagsfall och som Lundgren citerar från min bok "Vad hände i Budapest" som "allra sista påtryckningsmedel" utfärda skyddspass åt tyska eller ungerska nazister. Om och när detta skett, var det för att i ett nödläge rädda livet på stora grupper av annars dödsdömda judar.
- Wallenberg hade mer än 400 anställda - judar och icke judar. Många av

- dessa hade tillgång till skyddspassformulären, och det kan inte uteslutas att någon eller några av dessa anställda kan ha förfalskat Danielssons eller Wallenbergs namnteckningar. Kanske till en början för vänner och släktingar i trångmål och sedan även mot "avsevärda penningssummor".
- Många skyddspass kan också ha kommit i orätta händer genom att de tyska och ungerska bödlarna vanligen plundrade sina offer innan dessa deporterades eller avlivades redan i Budapest.
 - De tyska diplomatiska och militära myndigheterna i Budapest hade också resurser för att själva förfalska svenska skyddspass eller helt enkelt köpa de blågula formulären härtill från någon av Wallenbergs anställda.
 - Vid sidan av Wallenbergs aktioner bedrev också den svenske lektorn i Budapest Waldemar Langlet och hans hustru Nina i Svenska Röda Korsets namn en självständig räddningsverksamhet i Ungern. Ehuru han och Röda Korset formellt var underställda den svenska beskickningen, handlade Langlet ofta utan att orientera minister Danielsson och undertecknade själv alla skyddsbrev. Verksamheten blev snart så omfattande att det var praktiskt omöjligt för legationen att kontrollera densamma. Nina Langlet har själv uppgivit att de i Röda Korsets namn utfärdade skyddsbreven måste ha uppgått till mer än 25.000, d.v.s. fler än Wallenbergs skyddspass. En stor del av dessa skyddsbrev utfärdades till icke judar, som på olika sätt - ofta ekonomiskt - bistått Svenska Röda Korset. Inte av humanitära skäl utan huvudsakligen just för att få ett svenskt skyddsdokument. Dessa mängder av "svenska" dokument från Wallenberg och Langlet - äkta eller förfalskade - måste ha irriterat ryssarna och gjort dem misstänksamma mot all humanitär verksamhet i Budapest.

Detta om de svenska skyddspassen till icke judar.

Helena Carlback Isolato frågar sig igen i en artikel i SvD 30/12 "om inte Wallenberg fick klä skott för en kollektiv skuld som den svenska legationen hade - för att ha bedrivit en neutral och pronazistisk verksamhet i Budapest i krigets slutskede". Detta är en absurd hypotes utan bevis. Alla svenskarna vid legationen var vid belägringens slut påträffade och under kontroll av ryssarna. Minister Danielsson och Per Anger blev inte utsatta för några förhör, medan jag blev kallad två gånger till NKVD. Men ingen av oss fängslades, och ryssarna medverkade själva till vår hemresa i mars 1945 via Bukarest och Moskva. Under hela resan eskorterades vi av en rysk officer. Hade ryssarna ansett att det förelåg en "kollektiv skuld" eller att någon av oss var särskilt misstänkt, hade det varit lika lätt att gripa oss som Wallenberg. Även Langlet fick något senare ryssarnas tillstånd till och hjälp med hemresa.

Det var Wallenberg själv - inte någon "kollektiv skuld" - som genom sina otaliga skyddsdokument, sina framgångar mot tyskarna, sitt amerikanska uppdrag och sin storstilade plan för Ungerns återuppbyggnad under hans ledning och med delvis internationellt ekonomiskt stöd, som var orsaken till att han misstänktes och fördes bort av ryssarna.

Detta är det enkla svaret på varför Wallenberg greps.

Peter Carlberg hade i SvD 18/1 en artikel med rubriken "Svenskar gömde fascister", baserad på en numera offentligtgjord rapport från det ryska kontraspionaget Smersj. Rubrikens påstående är helt felaktigt. Ingen tysk eller ungersk nazist blev någonsin gömd på beskickningen eller hos någon av dess svenska medlemmar. Däremot förekom det att vi efter tyska ockupationen av Ungern i mars 1944 vid särskilt kritiska tillfällen gav en fristad åt några till livet hotade motståndare till nazistregimen, bla. nobelpristagaren Albert Szentgyörgyi.

Det är inte alla artiklar, som är negativa och misstänksamma

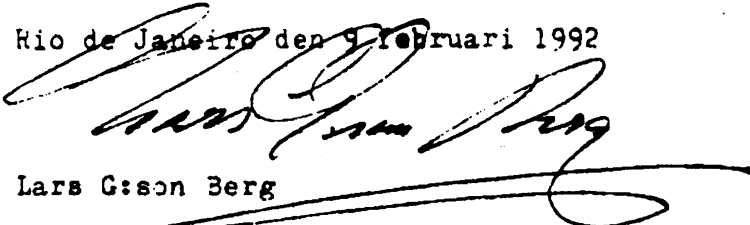
mot den svenska legationspersonalen i Budapest. Kabinettssekreteraren Lars-Åke Nilsson förklarar i en artikel i SvD 3/2 "att det inte finns någon anledning att omvärdera beskickningens insatser och att personalen i Budapest åtnjuter fortsatt förtroende". Han tillbakavisar också Carlbäcks påstående att beskickningen styres mera av enskilda diplomaters godtycke än av svenska regeringens policy. "Man hade visserligen stor frihet i arbetet - något annat hade varit omöjligt med de besvärliga kommunikationer som rådde - men i viktiga policyfrågor inhämtade man förvisso instruktioner från Stockholm."

Carlback har föreslagit "tillsättandet av en opartisk fackmänna-kommission, där medlemmarna kunde göra en undersökning för att äntligen sätta punkt i ärendet Wallenberg". Men det finns redan en officiell svensk-rysk arbetsgrupp, som försöker få fram sanningen om Raoul Wallenbergs öde. Förre rikspolischefen Carl Persson - ledamot av gruppen - har i DV 26/1 lämnat en saklig och utförlig redogörelse för gruppens verksamhet hittills. Redogörelsen slutar:

"Så länge som vi inte fått bekräftelse att han är död, måste det fortsätta arbetet bedrivas med utgångspunkt i att Raoul Wallenberg - som nu skulle vara 79 år gammal - fortfarande kan vara vid liv"

Rätta ord i rättan tid!

Rio de Janeiro den 9 februari 1992

Lars G:son Berg

24 februari 1992.

Ta/v

55/002
92-02-2

P 2 ten

Departementsrådet Martin Hallqvist,
Utrikesdepartementet,
Stockholm.

Material om Raoul Wallenberg

Broder,

ae
Tack för Din vänlighet att sända mig Rikspolisstyrelsens
sammanfattning av de papper som arbetsgruppen erhållit
n från sovjetisk sida.

Som vi hela tiden trott har det naturligtvis funnits massor av papper om R. W. i olika sovjetiska arkiv. Trots detta har vi gång på gång fått besked - officiella besked från högsta ort - att inga papper kunnat återfinnas trots den mest noggranna genomgång av olika arkiv. Det är faktiskt rätt makalöst.

Jag har en fråga. I den version som vi fick från det sovjetiska utrikesministeriet i februari 1957 var R.W:s namn felstavat i dödsattesten - Walenberg. Jag ser nu att Rikspolisstyrelsen genomgående använder rätt stavning i denna dödsattest, se t ex punkt 25 i förklaringen över fotokopierda dokument från Sovjetunionens utrikespolitiska arkiv (AVP). Det är väl inte så att den dödsattest som MID fick från säkerhetstjänsten har namnet korrekt

peryska

stavat men att MID, medvetet eller omedvetet, vidare-
befordrat den felaktiga stavningen?

Men var finns de verkligt intressanta papperen som kan
ge oss en indikation på varför just R. W. inte bara
"omhändertogs" utan också hölls kvar i fångenskap.
Jag tänker naturligtvis i första hand på förhørsproto-
kollen från Moskva-fängelserna.

Din tillgivne

Weyl

LARS G:SON BERG

Rio de Janeiro 1992-02-27

Kabinettsssekr/mk

1992-02-28 fax tit

ex (ink + avg) t 59/00 ✓

Martin Hallqvist, pol 1

Kabinettsssekreteraren Lars-Åke Nilsson

Utrikesdepartementet 5/4

58/002
92-02-28Raoul Wallenberg

Broder,

I anslutning till mitt brev till Dig 920216 får jag meddela följande.

Johnny Flodman på SvD:s Brännpunkt har idag faxat makarna Isolatos genmäle till Dig i SvD (25/27). Samtidigt lät han mig förstå att han därmed ville "sätta punkt" för Wallenberg-debatten. I artikeln framförs dock flera direkta frågor både om UD, svensk-ryska kommissionen och "vittnet" Grossheim-Krisko-Thomsen. Då Flodman inte vill ha något genmäle från mig, får jag i stället meddela Dig vad jag vet om Thomsen.

Thomsen anställdes vid legationen i Budapest därför att vi måste ha en medarbetare som behärskade ryska språket för att hjälpa oss med det ryska skyddsmaktsuppdraget. Detta skedde innan jag kom till Budapest, varför jag själv inte känner till hans personalia eller hur det gick till när han anställdes. Men detta skildras i stället utförligt i de första av ryssarna överlämnade protokollen över förhör med T. den 17/3, 20/4 och 26/5 1945. Läs gärna dessa protokoll - de är intressanta. T:s uppgifter är en blandning av sanning och lögn, men många personuppgifter är sanna noggrant angivna.

Thomsen uppger sig vara född i Oslo och ha norsk nationalitet. Son till Voldemar (Valdemar) Tomson (Tomsen), ingenjör anställd många år hos LME bland annat i Riga, samt Hedvig Krisko. Därav aliasnamnet Krisko. Namnet Grossheim torde ha kommit från Nadi Groschim, moster till T:s hustru Helena. Fortfarande enligt T. anställdes han vid legationen av Danielsson efter samråd med Anger - som kanske vet mer om T. än jag. Hans arbetsuppgifter vid B-avdelningen var huvudsakligen att översätta av beskickningen utfärdade skyddsdokument för svenskar, B-skyddslingar samt våra anställda. Däremot hade han ingenting att göra med sjukhuset för de ryska krigsfångarna, vilket sköttes av Michael Tolstoy. Inte heller har jag någonsin beställt eller sett de "rapporter till tyskarna" han talar om i protokollen.

Intressant är att T. säger (i prot 450420) att Danielsson anställt honom "med tillåtelse av UD i Sverige". Kanske finns spår härav med personalia i UD:s arkiv (troligen B-avd i juni-augusti 1944)?

Vid anställningen fick Thomsen ettintyg härom av Anger. Det är möjligt - och troligt - att han sedan förmått sin "kollega" Simon Margel -handläggare för argentinska och andra sydamerikanska B-ärenden - att utan min vetskap ge honom ett argentinskt pass - ett av de få passformulär i original vi hade tillgång till på B-avdelningen.

Thomsen spelade en mycket underordnad roll på legationen. Han nämns inte ens i Angers bok "Med Wallenberg i Budapest" och förekommer bara i någon enstaka av de många andra böckerna om Wallenberg.

Naturligtvis försökte Thomsen att rädda sitt eget skinn genom att tillrättalägga sina utsagor enligt ryssarnas önskemål. Hans värde som "sanningsvittne framgår bäst av hans "vittnesmål" att "Berg hade nära kontakt med

/Berg-Nilsson 920227/

- 2 -

tyske utrikesministern von Ribbentrop och ofta flög till Berlin för att delta i luncher hos honom! Visserligen hade jag tjänstgjort i Berlin tidigare, men jag varken kände von Ribbentrop eller flög någon gång till Berlin under min tid i Budapest.

Isolatos har avstått från att i pressen återge denna grava anklagelse mot mig. Kanske tror de inte ens själva helt på detta "kronvittne".

Med bästa hälsningar

Din tillgivne

A handwritten signature in dark ink, appearing to read "Olof Palme", with a long horizontal flourish extending to the right.

Halmstad 1992-02-19

1992-04-13

Pol 1/Ds Cederin/mjn

Brev tit m u Hallqvist

Utrikesdepartementet
Lilla Nygatan 23
Box 1253

111 82 STOCKHOLM

POL

50/027

P 2 ku'

Ärende: Specialarbete om Raoul Wallenberg

Jag heter Anna-Maria Bielenstein och går på Sannarpsgymnasiets Samhällsvetenskapliga linje i Halmstad och skall göra ett specialarbete om vad som hände Raoul Wallenberg.

Jag skulle vara mycket tacksam om Ni skickar mig kopior av de viktigaste dokumenten avseende den senaste femårsperioden. Tacksam om jag kan få kopiorna snarast möjligt, då jag snart måste lämna in detta specialarbete.

Tack på förhand.

Med vänlig hälsning

Anna-Maria Bielenstein

Anna-Maria Bielenstein
Fjärilsvägen 10

302 56 HALMSTAD

tel 035-184128

UTRIKESDEPARTEMENTET
MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS
STOCKHOLM

T E L E F A X

Telefon: (46) 8 786 6000 Fax: (46) 8 723 1176 Telex (54) 10590 MINFOR S

20gar
EU

Adress: Generalkonsuln Lars G:son Berg		Datum: 1992-02-28		Dnr: 59/001	
Avsändande enhet: Kabinettssekreteraren (fol)		Avd: P	Grupp: 2	Mål: EU ^I	
Ärende: Raoul Wallenberg					
Totalt antal sidor: 1		Obs! Vid begäran om repetition skall alltid avsändande enhet enligt ovan anges!			
		Avsant den 25-2-92	Klockan 10.18	Sign all	

Broder,

Tack för Dina rader 27 februari om icke minst Thomsen.
Din genomgång är synnerligen övertygande vad gäller
detta sanningsvittne.

Själv ser jag ingen anledning att besvara makarna
Isotalos genmäle. Det är genomgående slammer med
öppna dörrar. Dessutom tycks det vara så att Flodman
anser debatten avslutad.

Jag vidarebefordrar som vanligt Ditt brev också till
Martin Hallqvist.

Återigen stort tack för Dina synpunkter.

Lars-Ake Nilsson

MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGERES
(Politiska avdelningen
Pol 1)

ARKIVEXEMPLAR

Stockholm, le 2 mars 1992

Dnr	Avd	Grupp	Mål
62/003			

Monsieur Robert Pontillon
Vice-président de l'Assemblée
parlementaire du Conseil de
l'Europe
15 rue de Vaugirard
75006 PARIS

Wallenberg-ärendet

Cher Monsieur,

En vous remerciant de votre lettre du 29 janvier dernier, j'ai l'honneur de vous faire savoir que la position du gouvernement suédois dans l'affaire Raoul Wallenberg demeure, aussi longtemps que la preuve du contraire n'a pas été apportée, que Raoul Wallenberg peut toujours être en vie.

Le gouvernement suédois considère par ailleurs que tout doit être fait pour éclaircir le sort de Raoul Wallenberg. Aucun élément dans cette affaire ne doit être négligé.

Nous nous réjouissons de rencontrer aujourd'hui du côté soviétique une attitude nettement plus positive qu'auparavant et espérons pouvoir bientôt savoir ce qu'il est advenu de notre compatriote.

Je voudrais enfin exprimer ma vive satisfaction de l'intérêt et de l'engagement que suscite cette question au Conseil de l'Europe et en particulier de votre part.

Veillez agréer, cher Monsieur, l'assurance de ma considération distinguée.

Margaretha af Ugglas

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☒ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

9/03/16

Sign

MM

Avsändningsort

Pol 1/Dr Hallqvist, eh

Ärende

Datum

1992-03-03

Avd

Grupp

Mål

Guljajevs Sverigebesök

Adress

Svensk Moskva

Text

För Magnusson från Hellqvist

1991-11-01 Re Guljajev

Är han också borta ur bilden ? Jag tänker på eventuell
inbjudan till Sverige.

CABINET

ARKIVEXEMPLAR

Politiska avdelningen
Enhet 1

1992-03-03

63/002	Avd	Grupp	Mål
--------	-----	-------	-----

Lovisa Lothigius
Laxvägen 36
663 02 Hammarö

Bästa Lovisa Lothigius,

Tack för Ditt brev den 9 december som
utrikesministern bett mig svara på.

Du kan vara övertygad om att arbetet på att få
klarhet om Raoul Wallenbergs öde fortsätter. Sedan
i höstas arbetar en svensk-rysk arbetsgrupp. Den
har haft tre sammanträden hittills. Det fjärde
kommer att äga rum senare i vår. Från rysk sida har
man varit mycket samarbetsvillig då det gällt att
öppna arkiven och att ordna intervjuer med tidigare
KGB-medarbetare.

Några spår eller bevis av avgörande slag har dock
ännu inte kunnat fås. Arbetet fortsätter alltså.

Martin Hallqvist
Departementsråd

Ifylles av postexp

Avsant med			
☐ sv kurir	☐ utl kurir	☐ luftpost	☒ vanlig post

Avsändn datum

Sign

3/3-92

[Signature]

Politiska avdelningen
Enhet 1

ARKIVEXEMPLAR

1992-03-03

Avd Grupp Mål

63/003

P 2 EV

Tommy Thörning
Ringvägen 59 A
731 40 Köping

Wallenbergdokument

Bäste Tommy Thörning,

Utrikesministern har bett mig svara på Ditt brev
till henne den 9 december.

842/050 ✓

De Wallenberg-dokument som vi erhållit från f.d.
sovjetiska utrikesministeriet hemligstämplades
inte. Det var en felaktig uppgift. I stället
sekretessbehandlades de, för att efter några dagar
släppas fria. Med sekretessbehandling förstås att
man läser igenom dokumenten för att se om det är
något som man inte kan släppa. Men alla de dokument
som utrikesministeriet överlämnade kunde släppas.
Så skedde också !

Martin Hallqvist
Departementsråd

Ifylles av postexp

Avsänt med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

Sign

3/3 92

[Signature]

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

-03-04

AMBASSADEN MOSKVA

1992-03-04

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLQUIST) FRAAN MAGNUSSON

RE GULJAJEVS SVERIGEBESOEK

RE GULJAJEVS SVERIGEBESOEK

ENLIGT CHEFEN FOER INRIKESMINISTERIETS INTERNATIONELLA
AVDELNING, SOM JAG TALADE MED NAER INRIKESMINISTER JERIN
FOER NAAGON TID SEDAN TOG EMOT AMBASSADOEREN, SKULLE
GULJAJEV FAA EN ANNAN TJAENST. VI HAR AENNU INTE FAATT DETTA
NAERMARE KONKRETISERAT MEN HOPPAS FAA KLARHET SNART.

BERNER

AMB MOSKVA EZ

ARKIVEXEMPLAR

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1992-03-04 64/001		P 2	Eu'

(Pol)

Minister Hans Magnusson

Moskva

Raoul Wallenberg

Broder,

En dam vid namn Ebba Grönroos sökte mig för ett tag sedan. Hon befann sig då nere i UD-porten, men jag var upptagen och lät en av våra assistenter gå ner för att hämta det hon ville lämna till mig.

Det visade sig vara brevkopior från Wallenberg-föreningen i Moskva (Parnes) jämte ett antal klipp.

Sedermera har fru Grönroos återkommit postvägen med ett antal papper som tycks härröra från Efim Moshinsky. Han förekommer i våra dossier och får räknas till de icke-trovärdiga.

Vad är egentligen att säga om Wallenberg-föreningen i Moskva? Har de hört av sig till er angående 80-årsdagen i augusti?

Möjligen borde det av Rolf Karlbom nämnda Vorkuta-spåret undersökas. (Se Dagen, 11 dec 1991).

Jag sänder kopia av detta brev till Raoul Wallenberg-föreningen.

Martin Hallqvist

Ifylles av postexp

Avsändt med ☒ sv kurir ☐ utl kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post				Avsändn datum 9/3-92	Sign
---	--	--	--	-------------------------	---

THE RAOUL WALLENBERG SOCIETY

Address: Novopeschanaya 21-64
Moscow, 125252
Phone: 157-49-48
308-26-94

Bank "Stolichny"
Account: 67084 037
Vnecheconombank, Moscow
USSR
"For the Raoul Wallenberg
Society"

Dear Mrs Erika Grönroos,

In August 1992 we shall mark Raoul Wallenberg's 80-th jubilee. Our Raoul Wallenberg Society suggests organizing World Wallenberg Movement for Humanistic Ideals so that to attract people's attention to his heroic deeds and to unite them using his name as a symbol of kindness and justice. If our initiative meets with approval, we shall send you our detailed programme. In any case we shall eagerly wait for your opinion, advice, proposals and support.

With best wishes
Yours sincerely,

V. Parnes

/ V. Parnes
President /

I use an opportunity to send you my season's greetings and wish you all the best in your noble activity. My dream is to visit your country one day.

V. Parnes

ОБЩЕСТВО РАУЛЯ ВАЛЛЕНБЕРГА

125252, г. Москва, В. Ульбрихта, 21—64, тел.: 157-49-48, 308-26-94
г. Москва р/с № 345091 в банке «Столичный» корр. сч. 161706. МФО 201791
в МГУ Госбанка СССР

№ _____

на № _____

3.04.91

Dear Mrs. Grönroos,

Many thanks for your letter and sending the articles to us.
I should like to have the book " R. Wallenberg is alive ; 2. in
our Museum of R.W. Is it possible?
I'll be very obliged to you.

Have you any connections with R. Wallenberg Committee in
Stockholm? Some remarkable persons are working there.
I have sent them a number of letters. But I have no answer, even
when my letters were sent through the Ambussy .

Now we are busy with organization a new exposition " R.W. and the
Holocaust " . We are preparing an exhibition in our theatre
" Sholom " as well. But the most important work is connected with
R. W 's jubilee.

Hoping for your answer

With my best wishes

Yours,

Vera Parnes
V. Parnes

MR. GORBACHEV, THERE IS NOT MUCH TIME LEFT TO SAVE RAOUL WALLENBERG! YOU MUST RELEASE HIM NOW!

On Thursday April 23, 1986, in the afternoon we made contact with Raoul Wallenberg in his prison in Siberia. He is alive but he suffers terribly from the cold and the wetness. He is alone in his prison cell and is constantly watched. He is very depressed because they have totally cut him off from the outside world. He has lost all sense of direction. He is in a terrible physical condition. His whole body is swollen and bloated and he can't urinate properly. His fingers are crippled by arthritis. His knees are terribly sore. His teeth are rotten and his hair is very thin and short. He has great pain in his chest and eyes. He has a very painful abscess in his mouth. He has very bad circulation in his feet. He can't bend his leg. He can't sit straight because of the pain in his spine. His mind is still clear, but his morale is very low and he doesn't think he can hold out much longer. He wants us to continue to help him very much. His dearest wish is to come to Israel because the people he saved are there. He says that the year is still long and he doesn't think he will live long enough to be free. He thinks that every day may be his last. They don't give him a name. They don't talk to him. They put his food on the floor and he is like an animal. They don't have the heart to destroy him, but they want him to die quick.

Mr. Gorbachev, when you read these lines, act immediately to release Raoul Wallenberg. If he dies in captivity it will be one of the worst crimes in history. In the new society you are building the freeing of Raoul Wallenberg must be a top priority.

★ A full transcript of our contacts with Raoul Wallenberg is being sent to all heads of governments, to the United Nations and newspaper editors. **RESCUE PUBLISHING COMPANY, POB 3576, JERUSALEM 02-525353** 001-49-114

**HAPPY BIRTHDAY,
RAOUL WALLENBERG!**

To the captive hero of humanity, Raoul Wallenberg,
at the Moscow University Polyclinic,
Petravertidske 10, Moscow.

Best wishes for your 76th birthday,
August 4, for health, hope and freedom very soon.

Rescue Wallenberg Committee,
P.O.B. 3576, Jerusalem. 02-525353

AG202.04

Week ending August 13, 1988

THE JERU

The Jerusalem Post

**This is what Raoul Wallenberg in
the Gulag would want to say to
Mikhail Gorbachev in the
United States:**

I have remained alive all these years despite your country's repeated claims that I died of a heart attack in 1947. Here I am, 76 years old, a sick, bent old Swede. January 17 will be the 44th anniversary of my arrest, abduction and life incarceration, on January 17, 1945 in Budapest.

I was framed by the Soviet generals of the invading Red Army because I knew that they stole the safe in the Swedish legation containing a great sum of money and valuables belonging to the Jewish community of Hungary. I knew exactly how much was in the safe and who took it, and for this knowledge I have paid till this day in your prisons and psychiatric hospitals.

Maybe I got lost after all these years in your vast and pitiless prison system. If Raoul Wallenberg no longer exists in your records then look for a Swede listed as Erik Arvid Andersen, the name given to me by Abakumov in 1950.

Last year I received treatment in the Moscow University Polyclinic at 10 Petravertidskiye Street and I was also a patient last year in the secret political hospital in the town of KUNSAVA near Moscow.

I heard that you are planning to release some political prisoners soon. Am I on your list? If not, put me there and in the spirit of *glasnost* at last reveal the truth about my case and allow me a few remaining years of freedom and justice. After all, I did save 100,000 Jews from the Nazis many years ago.

You will be visiting the United States during the Hanukka festival, the festival of the miracle of the little jar of oil that lasted 8 days. Grant the miracle of freedom to a poor old Swede whose flame of life flickers on after 44 years in the Gulag.

Rescue Wallenberg Committee, Jerusalem, P.O.B. 3576,
Tel. 02-525353.

Communicated

Flyttades Wallenberg till Vorkuta 1948?

Förvirringen kring Raoul Wallenbergs öde beror rimligtvis på att de påträffade handlingarna lika mycket kan ha tillkommit för att dölja som för att uppenbara sanningen.

Det skriver docent Rolf Karlbom, Göteborg, inför ett nytt vittnesmål om att Wallenberg skulle ha flyttats till fånglägret Vorkuta 1948. "Vissa omständigheter påkallar att dess sanningshalt prövas", skriver han.

Det har varit en förhoppning om att omorganisationen av säkerhetsorganen i Sovjet efter den misslyckade statskuppen i augusti 1991 skulle ge klarhet i Wallenbergaffären till slut. Nu skulle frågetecknen rätas ut.

Ett flertal handlingar om Raoul Wallenbergs fångenskap har också presenterats, en del redan i oktober 1989. Makarna Villius påstående 1966, att säkerhetsministern Abakumov skulle ha förstört alla papper om Wallenberg, visade sig som väntat felaktigt.

Större källmaterial behöver dock inte nödvändigtvis betyda ökad klarhet. En ny handling härrör från överste Katasjov vid fjärde sektionen, tredje överstyrelsen av MGB och är daterad den 24 februari 1947. Den hemställer, att fångarna Willy Rödel och Raoul Wallenberg flyttats från cell 203 i Lefortovo till cell nummer 7 i MGB:s inre fängelse.

Förhörsprotokoll

Den senare uppgiften har tolkats som att gälla Lubjankas rannsakningshäkte. Nu vet vi från andra källor, att cell nummer 7 i Lubjanka vid denna tid var en kvinnocell av det större formatet.

När Olga Ivinskaja, Paster-naks livskamrat, kom dit i oktober 1949, satt där redan 14 andra kvinnor. En av dem, Lidotjka, hade varit inspärrad i sex år. En annan, Aleksandra Moglina,

var dotterdotter till Trotskij.

Kartasjovs transportsedel avser möjligen cellboxerna i Lubjankas förhørsavdelning. Vi vet sedan länge, att det pågick förhör om Wallenberg under första halvåret 1947. Detta har nu ytterligare klarlagts genom ett återfunnet förhörsprotokoll med tolken Henry Thomsen, daterat i maj 1947.

DAGENS
DEBATT

I en handling sägs, att MGB:s tredje överstyrelse skulle ha meddelat Molotov om Wallenbergs död i Lubjanka natten till den 17 juli 1947. Mot detta står att Sovjets utrikesministerium i fem noter till Sverige i tiden den 17 augusti 1947 - 19 mars 1956 har förnekat all kännedom om Wallenbergs öde och därvid åberopat undersökningar av säkerhetsorganen.

Påståendet om ett meddelande till Molotov måste bedömas utifrån rivaliteten mellan skilda stalinistiska byråkratier och med hänsyn till de ständiga utrensningarna. Molotovs hustru arresterades 1949 och hölls i Vladimir till efter Stalins död 1953.

I läger 1948

Samtidigt som nya Wallenbergspapper tas fram i Moskva

under KGB-chefen Bakatin, händer saker också annorstädes. I september 1991 gjorde Vitalij Trosjin, stadsarkitekt i Vorkuta, lägercentrum i Stalins Gulagarkipelag, ett besök i Västerås. Trosjin uppgav, åberopade uppgifter av en KGB-tjänsteman i Vorkuta, att Wallenberg skulle ha funnits där 1948.

Ett sådant vittnesmål kan självfallet inte utan vidare tas för givet. Vissa omständigheter påkallar dock, att dess sanningshalt prövas.

Vi vet sedan 1955, att Wallenbergs långvarige medfånge Rödel i slutet av januari 1948 förts från Moskva till Vorkuta. Tyska medfångar berättade, också det 1955, att Wallenberg någon gång omkring den 20 februari 1948, då i Lefortovo, fick en dom på 25 år. Fängelseordningen förutsatte, att han skulle ut till någon institution inom Gulagarkipelagen.

Förfalskningar

En mystifikation i sammanhanget är ett hittat brev av KGB-generalen Lonjev 1947 till den ungerska säkerhetstjänsten. Det anger att Wallenbergs ungerske chaufför Wilmos Langfelder avled den 3 mars 1948. Det heter vidare, att Wallenberg och Langfelders dossierer rensade på handlingar i samband med omorganisationen efter Stalins död 1953.

Det blev redan vid Chrusjtjovs avstaliniseringskampanj på 1950-talet känt och erkänt, att de här aktuella arkiven rymmer mängder av förfalskningar. Förvirringen kring Wallenbergs öde beror rimligtvis på att de påträffade handlingarna lika mycket kan ha tillkommit för att dölja som för att uppenbara sanningen.

Rolf Karlbom

Swedes turned down Wallenberg swap

BILL HUTMAN

Raoul Wallenberg was alive in Soviet prison until at least 1968, held in Soviet jail, according to the evidence obtained by the Joint Soviet-International Commission appointed last year to investigate his whereabouts and fate.

In 1968, the USSR offered Wallenberg in exchange for one its spies held by Sweden, a Swedish lawyer who took part in the negotiations testified before the commission recently.

Sweden, however, turned down the deal, said Irwin Cotler, a commission member, and prominent Canadian human rights activist.

THE JERUSALEM POST INTERNATIONAL EDITION

*Week ending
May 18, 1991*

Glasnost in the Wallenberg case

Visiting Canadian human-rights lawyer Irwin Cotler briefs Ernie Meyer on a recent visit of the Wallenberg Commission to the USSR

A BREAKTHROUGH of sorts has occurred in the case of Raoul Wallenberg.

Not that the Swedish hero who saved thousands of Hungarian Jews towards the end of World War II has been found alive in a Russian prison, or even that the date of his death has been established. But there is a chance that the mystery of his disappearance, after his arrest by the Russians in Budapest on January 17, 1945, will finally be resolved.

This is a direct result of glasnost. Its concrete expression was the establishment of a 10-member commission of experts to investigate Wallenberg's fate. Part of the breakthrough was that the commission was granted wide and hitherto unheard-of powers; and that while five of its members are Russian, the other five are from Sweden, Canada and the U.S.

The name says it all. It is The Soviet-International Joint Commission on the Fate and Whereabouts of Raoul Wallenberg. The commission, which was in Russia from August 27 to September 12, was actually permitted to enter prisons and search their records. In an unprecedented move, the Soviet Union agreed to an "open-ended" investigation, whose only purpose would be to "search for the truth."

Colonel Gulayev, who heads the prisons service in the Interior Minis-

ter for the change in attitude may have been the 1,200-page report on Wallenberg issued by the veteran Canadian human-rights lawyer Irwin Cotler, chairman of the Wallenberg commission, only a few months ago. On the faculty of McGill University in Montreal, he is here for a year as a visiting professor at the Bar-Ilan and Hebrew University.

He gave *The Jerusalem Post* a full report of the work the commission did during its stay in Russia. Its principal conclusions (all arrived at unanimously) were as follows:

□ There is incontrovertible evidence that Raoul Wallenberg did not die of a heart attack in Lubianka prison on July 17, 1947, as the Gromyko memorandum claimed in 1957.

□ The final evidence appears to be in the hands of the KGB.

□ Given the preponderance of evidence from released prisoners that Wallenberg was alive in the 1950s and 1960s, and credible evidence that he was alive in the 1970s and 1980s, the commission must proceed on the assumption that he may still be alive today.

About 15 witnesses claim to have had contact with Wallenberg at Vladimir prison during the 1950s and 1960s. Cotler said his gut feeling that Wallenberg is still alive was strengthened by the knowledge that foreigners held in Vladimir received better

A peek into Vladimir prison: Was Wallenberg here during the 1950s and 60s?

GÅTAN RAOUL WALLENBERG

KGB-möte kan ge nya ledtrådar

Andra spår dödsattest är falsk

Från TT-LAN

MOSKVA. Wallenbergs dödsattest är troligen förfalskad, skrev Moskvatidningen Nezavisimaja Gazeta på tisdagen.

Efter en omfattande kampanj från svensk sida för att få veta vad som skedde med Raoul Wallenberg sedan Sovjetsoldater hade gripit honom i Ungern våren 1945 presenterade de sovjetiska myndigheterna åentligen en handskriven dödsattest, som brukar kallas Smoltsov-rapporten.

Den utgör ett meddelande från läkaren i Lubjankafängelset, Smoltsov, till ministern i säkerhetsfrågor, Abakumov. Där heter det att "fången Wallenberg" har avlidit den 17 juli 1947.

Smoltsov-rapporten har överlämnats i faksimil till Sverige. Sovjetunionen har ständigt hävdats att den är autentisk.

Nu har journalisten Vladimir Abarinov i Nezavisimaja Gazeta undersökt Smoltsovs handstil och jämfört Smoltsov-rapporten med ett läkar-

intyg från samme Smoltsov av den 7 juni 1945.

Båda är undertecknade Smoltsov men de har helt olika handstil. Slutsatsen — skriver tidningen — är att Wallenbergs dödsattest är förfalskad, eftersom det inte kan ha funnits anledning att förfälska dokumentet från 1945 som rörde en okontroversiell fånge.

Både Smoltsov och Abakumov är sedan länge döda. Det finns ett påstående från Smoltsov om att fadern efterlämnade en handskriven självbiografi. □

Kommer de felande dokumenten i fallet Raoul Wallenberg nu äntligen att tillställas svenska myndigheter?

I vilket fall har KGB bjudit in Sveriges ambassadör Örjan Berner samt Guy von Dardel, broder till Raoul Wallenberg, till ett möte i Moskva på onsdagen.

Svenska representanter vägar inte säga att de tror att gåtan nu ska kunna lösas — även om det är för detta ändamål som svenska ambassaden begärt detta möte. Men det finns åtskilliga konkreta frågor som möjligen kan få svar.

Plötsligt ja

De senaste åren har Sovjet visat en betydligt mer samarbetsvillig attityd än tidigare. I oktober 1989 uppgav KGB att man "råkat påträffa" dokument efter Wallenberg som man överlämnade till släktingarna: förutom den omdebatterade Smoltsovattesten (enligt vilken han skulle ha dött 1947 utan obduktion) också Wallenbergs intagningskort på Lubjanka, hans diplomatpass och fickalmanacka från Budapest.

I september 1990 fick en internationell Wallenbergkommission, ledd av Guy von Dardel, plötsligt tillträde till Vladimirfängelset.

De konkreta resultaten av denna resa blev att kommissionen faktiskt fick titta på fängelseregistren över hundratusentals fångar. Man valde där ut dem som kunde ha att göra med Wallenberg — alla utlännningar, alla med samma födelsedatum, samt alla fångar som bara hade nummerbeteckning, inte namn. Det blev 1400 kort som svenskarna fotograferade.

Vadim Birsjtajn, mikrobiolog som ledd granskningen av registerkortet i Moskva, berättade för DN om resultatet: tre kort hittades som nämnde Wallenberg eller hans chaufför Vilmos Langfelder.

Plockades undan

— Det tyder på att registren redan var rensade. Vi fick specialtillstånd av dåvarande inrikesministern Vadim Bakatin (han avsattes av Gorbatsjov i "svängningen mot höger" senare under hösten) att titta i inrikesministeriets arkiv. Det fördes under en tid tillsammans med KGB. Vi vet nu att man bokförde varje fångs intagande på ett fängelse, all korrespondens om honom,

men också alla förflyttningar inom fängelset eller till nya fängelser. Man bokförde vilka han kom att dela cell med.

— Om dokumenten om Wallenberg sedan plockades undan — vilket är troligt — så kan samma ha skett med dem som var med honom. Och dessa måste finnas kvar i KGB:s arkiv. Enligt instruktionen skulle de "förvaras för evigt".

Birsjtajn håller det inte för troligt att alla dessa registerkort förintats:

— Man förde arkiv om allting — först vid rannsakingen där också förhörsprotokollen var med, sedan fångakten som rör arresteringen och den arresterades person. Sedan finns alla papper om visitering, medicinska rapporter och förflyttningar.

Birsjtajn vet nu vad han skulle vilja titta på:

— Det finns en korrespondens mellan instanserna där man diskuterade fångarnas öde. Där måste svaret finnas om vad som hände med Wallenberg: Dödade de honom eller förde de bort honom? Om en fånge bragtes om livet fördes det också in i böckerna. Det måste finnas fler bevis än Smoltsovs papperslapp.

Andra spår

— Det finns också flera gamla rannsaktionsdomare kvar i livet som måste ha kännedom om fallet. En av dem kan rent av ha suttit med vid förhören med Wallenberg, säger Vadim Birsjtajn. Jag har hans adress och telefonnummer, men han säger ingenting.

Vadim Birsjtajn skulle vilja söka efter helt andra spår där man kunde få svar på frågan varför ryssarna arresterade Wallenberg.

— Det fanns en tysk-ukrainare som arbetade på ambassaden i Budapest — där ju Sverige var skyddsmakt för en rad stater, inklusive Sovjet — som försetts med ett svenskt pass och namnet Tomson. Han skulle kunna berätta varför Sovjet ville arresteras Wallenberg. Tomson kom sedan till Sovjet. Jag skulle också vilja veta mer om Wallenbergs liv mellan 1936 och 1942. Han var ju en exalterad människa och förstod inte ryssarnas mentalitet. För Sovjet var det självklart att han var spion.

Nu mera lär inte Sovjet säga något sådant. Man har ju rent av låtit efterlysa Wallenberg i TV, vilket resulterade i en vildvuxen flora av vittnesmål, dokumenterade av filmaren Alexander Rodnjanskij i en dokumentär som också sänds i TV. □

Now that the Soviet State Council has voted to eliminate the KGB, Michael Bar-Zohar develops possible scenarios for the discarded moles in the West. By Sarah Honig

WHAT IS HAPPENING to Western undercover agents, now that the Evil Empire is disintegrating? How do these agents fare when the East seems too enfeebled to take on the West and the Iron Curtain looks corroded beyond repair?

"Many of them are scared out of their minds and are capable of anything. They are dangerous men without anyone to curb and control them," Labor MK Michael Bar-Zohar declares matter-of-factly. "They are one more fermenting ingredient in this world's boiling cauldron of instability." A bona fide authority on both spy fact and fiction, he asserts that the unseen warriors and their "traceraft" are more than the mere makings of suspense yarns.

"In this case fact really is stranger than fiction, and our world still is quite penetrated by many thousands of moles, sleepers and operatives of all kinds."

A graduate of Israeli military intelligence, Bar-Zohar has written many non-fiction spy books, including *Spies in the Promised Land* (a biography of Mossad ex-chief Isser Harel), *The Quest for Red Prince* (the contest between Israeli intelligence and the PLO's Black September), *The Hunt for German Scientists* (from the end of World War II to the late 1960s), and *Avengers* (about those dedicated to punishing concealed Nazis and leftover Nazi sleepers).

He has also many spy fiction titles to his credit, the best-known of which is *Enigma*, which has been made into a movie. His latest – and perhaps timeliest – is *A Spy in Winter*, about an ageing Soviet agent who wants to go back to the way things were.

Today's spy world, he explains, is "simply crawling with fear and uncertainty, but there are many types and degrees of fear – as many as there are types of spies. Each sort of spy has something else to worry about, but they are all fearful – the good and the bad guys, East and West, the most clandestine of agents and the semi-official ones, the foreign plants and the local recruits or traitors."

Moscow's men face the most serious and immediate danger. KGB files "in the deepest vaults" are no longer leaked. Identities might be revealed, covers blown and collaborators on the most concealed of payrolls exposed. So acute is the danger that the KGB's powers-that-be have sought to reassure their operatives worldwide, and have taken great pains to stress that they will not disclose the darkest of confidences.

"But this has provided little comfort," observes Bar-Zohar. He personally believes that Moscow KGB headquarters will never make public what it has so meticulously obscured over the decades. "It's not what officialdom will do that causes sleepless nights to spies around the world. The KGB is in trou-

blinded by blackboards. One of the most famous of such agents was Rudolf Abel, who appeared to be just another harmless small-time New York photographer. He was eventually caught and swapped for U-2 pilot Gary Powers.

Canadian passports are the most popular with the Soviets as a cover for active agents, according to Bar-Zohar. "They send spies with Canadian papers all over the world. Canada is full of immigrants, so accents and local ways needn't be perfected, and its passport regulations are lax enough. Active spies don't relish getting their often-elaborate covers blown. Still, for them the consequences are hardly as grave. They can in theory eventually get back home, even if 'home' has changed and their contribution to the motherland is no longer applauded. Their existence and that of their families is not at stake. They are in a risky situation but not in a desperate one," Bar-Zohar says.

In a similar risk category are those with semi-official covers. There are "countless employees of Soviet missions and firms abroad who are full-time agents without diplomatic immunity. They range from embassy janitors and drivers to airline staff and travel agents. Spies with diplomatic passports run the lowest risk abroad, since their diplomatic status protects them from prosecution.

"However, for this latter category as for the KGB folks at home there are different worries," Bar-Zohar notes. "Their professional futures, livelihoods, standard of living and privileges are no longer certain. KGB officials were the Soviet Union's real *creme de la creme*. In Soviet terms, they lived in the lap of luxury," he relates.

"The KGB was a veritable empire with lots of employees outside the direct spy network. Along with their dependents and other family members

seemingly innocent next-door-neighbor scene. One of the most famous of such agents was Rudolf Abel, who appeared to be just another harmless small-time New York photographer. He was eventually caught and swapped for U-2 pilot Gary Powers.

Canadian passports are the most popular with the Soviets as a cover for active agents, according to Bar-Zohar. "They send spies with Canadian papers all over the world. Canada is full of immigrants, so accents and local ways needn't be perfected, and its passport regulations are lax enough. Active spies don't relish getting their often-elaborate covers blown. Still, for them the consequences are hardly as grave. They can in theory eventually get back home, even if 'home' has changed and their contribution to the motherland is no longer applauded. Their existence and that of their families is not at stake. They are in a risky situation but not in a desperate one," Bar-Zohar says.

In a similar risk category are those with semi-official covers. There are "countless employees of Soviet missions and firms abroad who are full-time agents without diplomatic immunity. They range from embassy janitors and drivers to airline staff and travel agents. Spies with diplomatic passports run the lowest risk abroad, since their diplomatic status protects them from prosecution.

"However, for this latter category as for the KGB folks at home there are different worries," Bar-Zohar notes. "Their professional futures, livelihoods, standard of living and privileges are no longer certain. KGB officials were the Soviet Union's real *creme de la creme*. In Soviet terms, they lived in the lap of luxury," he relates.

"The KGB was a veritable empire with lots of employees outside the direct spy network. Along with their dependents and other family members

and perks. We are dealing with extremely clever persons, educated and cunning, who ruled ruthlessly. They may begin to plot a comeback," Bar-Zohar warns.

He doesn't think this would be "as simple as another coup. Like all Russians, KGB men are conspiratorial. They will band in secret fraternities and they have private firearms arsenals. They can go out as small organized forces to back whoever will guarantee them power. In the end, it is likely that we will find KGB alumni, especially the younger, more talented ones, in whatever new governments replace the present Soviet structure," Bar-Zohar predicts.

"For one thing, no one will entirely want to rid the country of them. Even the democrats will need secret services. Thus a Yeltsin may lop off a few sacrificial heads but many survivors will make sure they never face such perils again."

THE KGB'S adversaries in the CIA are also in for a bad time. While Philbrick's Red Menace may be fading fast, the world his successors have grown used to is also in its last throes. While latter-day Philbricks still reel, "already many in Washington want CIA budgets slashed," Bar-Zohar reports. "Many agents might be laid off. Others would become glorified paper-pushers."

"Nothing would ever be the same again. The CIA is regarded popularly as having lost its *raison d'etre*. So the CIA seeks to prove that the KGB is not to be so lightly written off, that it continues to subvert and spy, that some insidious plots are still hatched by some commies lurking behind at least some bushes.

"Undoubtedly no one misses and mourns the old KGB more deeply and sincerely than the CIA."

Answers soon on Wallenberg, Swedes say

By DOUGLAS DAVIS

LONDON - Two Swedish scientists who recently visited the Soviet Union believe they are just weeks away from providing a definitive answer to questions about the fate of Raoul Wallenberg, the wartime Swedish diplomat who is credited with saving some 90,000 Hungarian Jews.

Wallenberg, who would now be 77, was arrested by the liberating Red Army in Budapest on suspicion of spying. In 1957, the KGB claimed he had died of a heart attack 10 years earlier in the infamous Lubyanka Prison.

However, persistent reports that he is still alive - the latest sighting having been reported in 1987 - prompted members of his family and Jewish groups to step up their quest for the missing envoy following the advent of Mikhail Gorbachev and glasnost.

The KGB had denied that it had a Raoul Wallenberg until last year, when the Soviet authorities returned his passport and personal ef-

Raoul Wallenberg

fects to the Wallenberg family.

Last month, a group of Western scholars said the USSR acknowledged that Wallenberg may not have died in prison and agreed to open their archives and all other files to discover the truth about his disappearance.

According to a London-based weekly, *The European*, the Swedish forensic scientists have already spent five days studying the official KGB reports of his "death." A spokesman for the National Laboratory for Forensic Science was quoted as saying that the main purpose of the study was to determine whether the report of his death was a fake. "We will then know whether there has been a cover-up, as people claim."

He said the initial five-day study was "very discreet, but rewarding" and added that the findings "will be completed shortly."

Sonja Sonnenfeld, executive director of the Raoul Wallenberg Association, said the latest developments indicated that the Soviets "are not convinced Raoul is dead. I am convinced that he is still alive and someone knows where he is."

She said her association had recently received information that Wallenberg was still alive, but declined to elaborate on the source of the information.

Week ending September 15, 1990

THE JERUSALEM POST INTERNATIONAL E1

'KGB is lying on Wallenberg'

By WALTER RUBY

MOSCOW - A former KGB general who recently broke with the organization and was subsequently elected to the Supreme Soviet said the week before last that the KGB is lying when it says it has no information on the fate of Raoul Wallenberg.

Canadian Prof. Irwin Cotler, leading the Joint Soviet-International Commission, said that Oleg Kaluzhnikov, a KGB general who was stripped of his medals and his pension when he broke with the organization earlier this year, and denounced it in the press, told him that the KGB must have information in its archives that would help resolve the question of Wallenberg's fate once and for all.

"There is compelling evidence that Raoul Wallenberg was alive in the 1950s and might well have been alive thereafter," Cotler said.

The Soviet Union said Wallenberg died of a heart attack in Moscow's Lubyanka Prison in 1947. But Sweden never accepted this and reports persisted over the years that he was still alive.

The commission, reporting on a visit to the Soviet Union to pursue its investigation, said the KGB had the information to clear up the Wallenberg mystery but refused to cooperate.

He said the commission was now checking information going back to 1975 that Wallenberg was detained in a psychiatric hospital in the Kazan region.

Wallenberg probe

By WALTER RUBY

The Soviet-International Joint Commission on the Fate of Raoul Wallenberg last week arrived at Vladimir Prison, where the Swedish diplomat is believed to have been held after being taken from Budapest by Soviet troops at the end of World War II.

Week ending September 8, 1990

RAOUL WALLENBERG SURVIVORS

Sir, - The Raoul Wallenberg Project at Uppsala University in Uppsala, Sweden, wishes to interview people who in some way came into contact with Raoul Wallenberg and/or the Swedish rescue activities in Budapest, Hungary, in 1944-45. This research project is engaged in creating an oral historical archive about Raoul Wallenberg. The project is particularly interested in people who were directly or indirectly saved by Wallenberg, or indirectly with him and/or the Swedish Lega-

tion, who obtained protective documents or who were involved with underground/resistance organizations in Budapest during the war.

The project assures discretion and privacy to all who answer. Please contact the undersigned at The Raoul Wallenberg Project, St. Larsgatan 5, 2tr., S-752 21 Uppsala, Sweden.

RICHARD C. HOLM,

Assistant Researcher,
The Raoul Wallenberg Project
Uppsala, Sweden.

217. 1990

DN.

NOTISEN

"Wallenberg sågs i Moskva"

■ Raoul Wallenberg har setts i Moskva så sent som för ett år sedan. Det uppgav den engelska tidningen Daily Telegraph på tisdagen. Uppgiften kommer från tidningens korrespondent i Tel Aviv.

Han citerar en kanadensisk professor, Irving Cotler, som är aktiv inom Human Rights-rörelsen. Cotler var i Moskva i februari i år. Vid ett möte med bland andra Andrej Sacharov hörde han att Wallenberg, som nu skulle vara närmare 80 år, levde.

Cotler har rapporterat till en israelisk Wallenbergs-kommitté. Han sade också att historien bekräftats av andra sovjetiska källor, skriver Daily Telegraph.

Irving Cotlers uppgifter är nya för svenska UD. (DN)

WALLENBERG

Sir, - One of the latest signs of glasnost in the Soviet Union is the official recognition recently awarded by the Moscow City Council to the Raoul Wallenberg Society in the city.

As a veteran activist in Israel for Soviet Jewry, I was asked to join the international board of the society. Among its members are Wallenberg's brother, Prof. Guy van Dardel (Switzerland), Simon Wiesenthal and Canadian Prof. Irwin Cotler.

The Raoul Wallenberg Society informs me that they are now preparing to mark the 80th birthday of Wallenberg, to take place in 1992. This anniversary will be marked under the title, "Raoul Wallenberg movement for ideals of humanity."

ELI LANDAU

Tel Aviv.

the Jerusalem Post

Week end Edition den 20-7-92

Förre rikspolischefen Carl Persson:

TORSTEN
NILSSON
RUBEN

Av DAVID LAGERCRANTZ

Staben på UD sopade bort varje spår av beslutet.

Dåvarande utrikesministern Torsten Nilsson förnekar att beslutet över huvud taget togs.

Men han talar inte sanning.

För regeringen avböjde verkligen en utväxling mellan Raoul Wallenberg och spionen Stig Wennerström.

Nya bevis avslöjar
utväxlingsaffären

Expressen har tagit del av bevis som styrker det som sammanträdets aldrig ägde rum.

En utväxling Wennerström — Wallenberg? Nej, det hade ju varit sensationellt, säger Torsten Nilsson till Expressen.

Om vi diskuterat

Otto Danielsson beskrev hur Sovjet tidigare arbetat för att få spioner utväxlade.

Mönstret, framhöll han, var nu detsamma.

Klassisk

utväxling

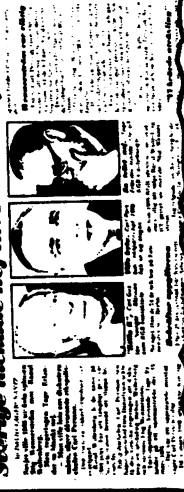
Liksom vid den klassiska utväxlingen mellan U2-piloten Gary Powers och KGB-översten Rudolf Abel i februari 1962, hade den verkliga uppdragsgivaren inte trätt fram.

Liksom då, hade ryssarna nu inlett förhandlingarna med en politiskt obunden person i Östberlin.

Otto beskrev hur viktigt det var för ryssarna att få ut Wennerström. Själva påminde jag om indicierna som talade

DE SKULLE
UTVÄXLAS

Sovjetiska inbjudande nej till KGB: erbjudande

Expressen skrev den 6 februari om utväxlingen av Stig Wennerström mot Raoul Wallenberg.

RAOUL WALLENBERG IS ALIVE!

by EFIM MOSHINSKY
The Amazing Autobiography
Of The KGB Officer
Who Arrested Him In 1945

RESCUE PUBLISHING COMPANY, Jerusalem, Israel

Raoul Wallenberg
Letters of Life

from Russian

11.12.86

Greetings Efim!

Yesterday your friend who you worked with, Ivan Ivanovich, visited us. He asked me to send this letter. He wants to know if you recently received three letters at your address:

1. From an Arab
2. From an Argentinian
3. From a Pole

He asked not to send any more letters or parcels. He added that our friend lives in Karasnoyarsk, Siberia. He is alive and well, looking younger than his years. He asked me to send you warm greetings from the 'other friend'.

Alexander

11.12.86

СУНЬ ЯТСЕН

ПАР АВИА

ПОЧТА СССР 5

Куда

ЕФИМ Мoшинский

Тел-Авив 61100

Р.О. Box 10118

Кому

Израиль

Индекс предприятия связи и адрес отправителя

Получите индекс предприятия связи и адрес назначения

The most recent letter received from Russia, dated December 12, 1986.

It confirms that Wallenberg is alive and well.

С.С.С.Р

11.12.-86.

Здравствуйтесь Зоричи.

Взгза у нас гостичи Вам друг по
бывшей работке. Иван Иванович на
меня просит Вам послать это
письмо. и узнайте или Вы посетите
в ближайшее время З писмо по
Вашему адресу.

1. Письмо от Враткино -

2. Письмо от Крестовича.

3. Об почто - из Томска, и просит

крепчайшим посетите письмо и

посетить. Он мне добовил, что ~~бывший~~

бывший Вам друг живет в гор Красноярске

в Сибирь, живёт и здоров, не смойра по

годы его. Он меня просит передать

Вам горячий привет, от Вашего друга

Второго.

Letter in Spanish. No date. No envelope. Delivered by hand to Moshinsky's home in December 1986)

Dear Sir,

I am writing you these lines to tell you that our friend Raoul is in a new base named Krasnoyarsk and he has only one name and he has only one number. I asked people who are with him and they told me that he cannot speak with anyone and that he is alone. I take the opportunity to send you this letter with a tourist from Argentina and I hope that you will receive this letter and I also wish you luck and hope that you receive this letter written in the tourist's handwriting. I received two parcels and thank you very much. Well, I have nothing more to write.

I must end now.

The letter in Spanish brought by an Argentinian tourist
to Moshinsky in December 1986.

Estimado señor:

Yo
le escribo estas líneas
para decirle que nuestro
amigo Paul se
encuentra ahora en
el de base nueva que
su nombre es Hornwork
y tiene solamente un
número, le pregunté
a personas que están
con él y me dijeron
que no puede hablar
con nadie y que
esta solo es esta
oportunidad de mandar
esta carta con un
turista de Argentina
y yo espero que usted
reciba esta carta y le
bien le desee suerte y
espero que reciba esta
carta en su mano.
Recibir dos paquetes y
le agradezco mucho
Pero no tengo
nada mas que escri-
bir.
Pero tengo que terminar

28.11.86
Zurich

Greetings Mr. Yefim:

I was asked to write you this letter in my language Polish. One officer of the KGB who you alone know him, Ivan Ivanovich, asked me to write this concerning your friend Raoul Wallenberg. He is alive and well in another camp; they don't know him by his name there (he has another name) and the people don't know him there. He asked not to write more letters because he feels he is being watched. When the time passes and all is quiet, he will tell you.

Because of this I made a photocopy and threw away the original. I don't want to be involved because I will soon return to Poland. On 5.12.86 I leave Zurich.

Goodbye

The letter in Polish sent from Zurich at the end of November 1986 to Moshinsky.

28/11. 86. m. Zurych

Wiememu Panie Jęsim!

Mnie prosili nam napisać ten
list, jeden drugi oficer iz K.O.B.
którego Pan zna pod imieniem
Jwan-Jwanowicz, on mnie poprosił
napisać na moim języku do Pana
te słowa nasz kolega Raul Valenberg
znajduje się teraz w tym więzieniu
w drugim łazience pod drugim naz-
wiskiem gdzie nikt jego nie zna.
On też prosił więcej do niego nie
pisać, bo zaczęli za nim śledzić
trzeba czekać aż przejdzie to
wszystko, wtedy on sam do znać
teraz chce być pewny, że mnie
nie nie będzie, to ja zdejmuje iz
tego fotokopję i pacytam a oryginał
co ja pisać formę, niechce
być w miarę, bo ja skro wreszcie
do Polski, 01-12-86 ostatecznie Zurych
Zawidzenia z Prawdą, an

from Russian

October 1, 1986
Odessa

Hello Efim!

After having received your letter through a man named Viktor who sent me your letter, I should like to tell you a little that in September I met an Arab working nearby us for two years. I asked him to write in Arabic from Beirut about our friend. This man is an Arab who doesn't know who Wallenberg is or about whom we are speaking. I asked him to write the correct surname, which I wrote for him in Latin characters (name of Wallenberg and first name), I gave him your address and he said he would arrange it. Now I wish to announce to you that our friend went to another camp with a Russian name, so that no one in that place knows him

With best wishes,

Arabic original

Novosibirsk
13 September 1986

In September 1986 I travelled to Lebanon. I studied for two years a profession. A Russian officer told me a story. He asked me to write this letter in Arabic and to send it to the above address. The matter is that in prison was my friend, Raoul Wallenberg. They put into his cell a German prisoner and after 2 weeks he died. They buried him with the name Raoul Wallenberg.

The letter in Arabic about Wallenberg sent to Moshinsky in November 1986.

١٣ / ١٦ / ١٩٨٦

مدینه نوروېرې روسیه

الأحمد عمل تعلیم صنفه خلال سنتین

سپتمبر ٨٦ سافرت ال البلد لپنلان

خطاب روسیه لای به حکمائی حکمایه

سخن و مطلبه علی ان الکتبه هذه الرسال

ملکة العربیه وابتدأ عمل الصنادیه الثاني

الموضوع هو عن السند ابند کانها حیر

والقول قال البرک ادخله عنده سجنه المالی

وبعد اسبوعین کوفاه ودمعهه باسم

دأول قال البرک محمد عمل

ARKIVEXEMPLAR

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1992-03-04 64/001	P	2 Eu	I

(POL)

Ambassadör Lars Grundberg

Tallinn

Damen som uppger sig vara Wallenbergs dotter

Broder,

Jag fick i höstas från er två brev, 29 oktober och 14 november angående en Milvi Kalliver som uppgav sig vara dotter till Raoul Wallenberg. Denne skulle idag bo utanför Tallinn under namnet Arkadi Sellberg.

Historien är uppenbart orimlig. Wallenberg skulle alltså ha kommit till Tallinn 1936, gift sig och fått nio barn, varit verksam i Budapest under kriget, sedan gömt sig i Tartu-skogarna etc.

Naturligtvis var det dumt av mig att inte genast avfärda denna stolliga föreställning. Nu ringde Nina Lagergren häromdagen och sade att hon hade approcherats av hovmarskalksämбетet (!) i ärendet. Milvi Kalliver har alltså gått på i ullstrumporna, tydligen inspirerad inför kungabesöket.

Jag vore tacksam för om ni ville förklara för den stackars kvinnan att Wallenberg inte kan vara identisk med hennes far. Jag sänder även UD:s skrift om honom, författad av vår nuvarande kabinettssekreterare.

Martin Hallqvist

Ifylles av postexp

Avsant med				Avsändn datum		Sign
☒ sv kurir	☐ utl kurir	☐ luftpost	☐ vanlig post	5/3-92		lll

ARKIVEXEMPLAR

Mars 05, 1992

Dnr	Avd	Grupp	Mål
65/003		2	EU I

copies to:

Lars Romert, amb W-ton
Haspel Oestreicher
Raoul Wallenberg-föreningen
Magnusson, amb Moskva

Professor George Barany
University of Denver
Department of History
University Park
Denver
Colorado 80208

POL

Re Dokument ang Raoul Wallenberg

Dear Professor Barany,

My friend Lars Romert at the Swedish embassy in Washington has sent me a copy of your letter to him regarding Raoul Wallenberg. He also sent me your interesting article in Slavic Review, number 4, 1983.

Let me first tell you that the Swedish foreign ministry has released all the documents that have been given to us by the former Soviet foreign ministry. One set of the documents have been sent to The Raoul Wallenberg Committee of the United States, 245 Park Avenue, 38th Floor, New York, New York 10167, tel (212) 272-7790. Possibly you could see the documents there. The president is Rachel Oestreicher Haspel. I have sent her the documents in Russian. Possibly the committee has made a summary of the documents in English.

If you encounter difficulties in obtaining the documents through the Committee, please let me know, and I shall see what I can send you directly.

Another White Book could possibly be published later on, however there are no concrete plans as yet.

Finally I can mention that we also got some documents about Langfelder, however nothing of decisive significance.

Best regards,

Martin Hallqvist
Assistant
Under-Secretary

Ifylles av postexp

Avsant med

☐

sv kurir

☐

utl kurir

☐

luftpost

☒

vanlig post

Avsändn datum

Sign

1/3-92

Mr

INTERVJU MED J PITOVRANOV, F D KGB-CHEF

- Jag skäms inte för mitt förflutna. Har jag gjort saker som man egentligen inte bör göra? Ja, det har jag.
- Var jag än har arbetat har jag aldrig dolt vem jag är.
- Var ni anställd i KGB? Ja!

(Så vi frågade J Pitovranov vad han vet om fallet Wallenberg:)

- Jag hade ingenting med Wallenberg att göra. Jag träffade honom aldrig.
- Det jag vet har jag bara från samtal och sådant som jag har läst.
- Namnet Wallenberg uttalades inte av dem som kände honom. Min assistent sade aldrig någonting om Wallenberg.
- De hade sådana instruktioner att ingen annan skulle veta något.
- Min assistent var en person som man aldrig fick något ur.

(Han säger att han dessutom vet vad Stalin ville med Wallenberg:)

- Uppenbarligen hade högsta ledningen vissa planer som den inte ville att någon annan skulle känna till.

- Jag tror att man ville få ur Wallenberg allt han visste. Därför behövdes vissa förhållanden för att förhöra honom. Stalin behövde honom för det stora spelet.

- Om Wallenberg stått på Stalins sida kunde Stalin förverkligat sina planer.

- Jag vet inte vilka. Planer som dikterades av livet och Wallenberg kunde ha hjälpt honom med det. Wallenberg skulle ha följt Stalins vilja. Jag vet inte under vilka omständigheter han hölls fången, men jag förutsätter att han satt under normala förhållanden. Annars finns det ingen logik.

(P. säger att Wallenberg absolut inte blev avrättad:)

Uteslutet. Det överensstämmer inte med karaktären hos de människor som sysslade med det här. Jag tror på de dokument som publicerats med de medicinska slutsatserna. Jag kan förklara varför. Trots Stalins alla negativa sidor, trots alla grymheter som han tillät kan man inte kalla honom dum. Han var en klok människa. Jag känner Stalin. Stalin kunde inte ha handlat så att Raoul Wallenberg som var i hans händer, hade gått under. För Stalin var Wallenberg en betydelsefull figur i det politiska spelet. Stalin lät aldrig sådana chanser gå sig ur händerna.

(P. säger att Stalin ville värva Wallenberg som dubbelagent:)

- Stalin hade tjänat på att ha kvar Wallenberg för olika kombinationer, i spelet med andra länder, internationella judiska kretsar osv. Han behövde en levande Wallenberg i spelet med USA, Israel, Ungern...

- Wallenberg fördes hit från Ungern för att stå till Stalins disposition och användas beroende på hur världshändelserna utvecklade sig och beroende på vilken position Stalin skulle inta. Till exempel vid staten Israels grundande. Det var många händelser där Stalin ville ha Wallenberg tillgänglig för att utnyttja honom i någon av sina planer.

(Var Wallenbergs död ett misstag?)

- Det tvekar jag inte ett ögonblick på. Det strider mot all kunskap jag har. Det är allt jag tänker säga om den här smutsiga historien. Det hade varit meningslöst, oklokt. Bara en grym och okänslig person kunde ha gjort det. Stalin var grym men klok. Mycket klok, men grym.

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

Pal

92-03-10

D 2 Enr

INKOM UD 1992-03-10

AMBASSADEN MOSKVA

1992-03-10

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLOVIST)

OM E D E L B A R T

RE WALLEBERGAERENDET

FORTIS

RE WALLENBERGAERENDET

P R I M O

FOELJANDE AER UTDRAK UR INTERVJUN MED PITOVVRANOV DEN 22
NOVEMBER:

"JO, MAN KAN ANTA FOELJANDE: OM DETTA (WALLENBERGS DOED)
RAPPORTERADES TILL STALIN - OCH JAG TROR ATT DET BORDE HA
RAPPORTERATS TILL STALIN - OCH, OM STALIN HADE NAAGRA
AVSIKTER, SAA VAR WALLENBERGS DOED NAAGOT SOM GJORDE
ABAKUMOV STARKT OROAD, EFTERSOM HANS DOED INTRAFFADE INOM
HANS MYNDIGHETSOMRAADE: HUR KUNDE DU VARA SAA OUPPMAERKSAM,
SKULLE DET HETA, INGEN STOERRE OENSKAN ATT RAPPORTERA OM
DETTA TILL STALIN PERSONLIGEN. HAN GJORDE SIN PLIKT. HAN HAR
FAATT RAPPORT FRAAN BREV, OCH FOERSTAAR NATURLIGTVIS ATT
MOLOTOV KOMMER ATT RAPPORTERA DETTA TILL STALIN, MEN DETTA
DAEMPAR I ALLA FALL STOETEN, DET BLIR INGEN OMEDELBAR
EMOTIONELL REAKTION FRAAN STALIN, OCH MOLOTOV SJAELV ..JAG
VET INTE, DETTA KANSKE AATFOELJDES AV ETT SAMTAL PAA
SPECIALTELEFONLINJEN: "VJATJESLAV MICHAJLOVITJ, DET AER PAA
DET OCH DET SAETTET". DET HAER AER ANTAGANDEN. MEN
SAMMANFALLANDET AV DATUM - DET AER EN MYCKET VIKTIG FAKTOR.
DET KAN INTE FOERFALSKAS."

S E C U N D O

SKL AVGAV JU 1992-01-08 SAKKUNNIGUTLAATANDE/SLUTREDOVISNING
AV HANDSTILSUNDERSOEKNINGEN AV SMOLITSOVDOKUMENTET. KAN VI
OEVERLAEMNA DENNA TILL RYSKA SIDAN?

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA :

RK

P R E

(R)

ARCHIVE COPY

MSG NO: 910813-8

DISTRIBUTION STATUS AT: 1992-03-10-07.40

TO:

STATUS:

TIME:

LIBRY NO:

UD PRESSBYRAAN
UD/AMEMBASSADE

DISTRIBUTED
DISTRIBUTED

1992-03-10-07.19
1992-03-10-07.11

FROM: 10 08 19

POSTED TIME: 1992-03-10-07.19

MSG NO: 910813-8

ALERT
UD/PRESSBYRAAN
*

*OK med Merit v.11
aa/90*

AMBASSADEN MOSKVA 1992-03-10

UD STOCKHOLM

B F A A D S K A N D E

212 ✓ FOER PRESSBYRAAN. RE WALLEMBERG.

TACKSAMMA ERHAALLA UTSKRIFT ELLER VIDEOUPPTAGNING AV INTERVJUN MED
PITOVYRANOV OM WALLEMBERG I TV 3:8 MODERNA TIDER IGAAR.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA HL 9.00/01

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten

70/024
PROMEMORIA
1992-03-10

P 2 Eu I

(Pol)

Ex t

Anders Lidén, Pol 2

*exp. 2203106
ly*

Inför officiellt besök av
Belgiens kungapar

Raoul Wallenberg

Den svensk-sovjetiska (numera svensk-ryska) arbetsgrupp som söker bringa klarhet i Raoul Wallenbergs öde hade sitt tredje sammanträde i Stockholm 5 - 6 december.

Från sovjetisk sida presenterades ett stort antal dokument från KGBs och Centralkommitténs arkiv, dock inget som kastade ljus av avgörande betydelse över fallet. Dokumenten gjordes offentliga efter sedvanlig sekretessbehandling.

KGB-dokumentet innehåller bl a utdrag ur fängelsejournaler, där det framgår när Raoul Wallenberg tagits till förhör. I Centralkommittén har ärendet behandlats 16 gånger, från 1952 till 1986, efter olika svenska framstötar, främst i form av démarscher och brev från svenska statsministrar (Erlander och Ullsten). De dokument vi senast fått har utfärdats i anledning av dessa framstötar och utgörs bl a av brevsvår, instruktioner till utrikesministeriet, samtalsnedteckningar från t ex samtal mellan Chrustjov och ambassadör Sohlman. Dessutom överlämnades nedteckningar från samtal mellan Nanna Svartz och den ryske professorn Mjasnikov.

Vidare redogjordes vid mötet för resultatet av ytterligare intervjuer med tidigare medarbetare i säkerhetstjänsten och i fängelserna, främst gamla förhørsledare. En av dem heter [✓]Kopeljanskij och tros i själva verket veta mera än vad han uppgivit. Enligt journaluppgifter har man nämligen lyckats finna att han vid ett par tillfällen förhört Wallenberg, något han idag inte vill kännas vid.

Tidpunkten för arbetsgruppens nästa sammanträde är inte bestämd men blir förhoppningsvis i slutet mars. Från sovjetisk sida uttryckte man i december en försiktig förhoppning om att nästa möte måtte bli det sista, och att man då skulle nå fram till någon sorts slutresultat. Från svensk sida finner vi denna förhoppning något from, och har ingalunda velat binda oss härvidlag.

I samband med förste vicepresidenten Burbulis' besök i Stockholm 23 januari sade statsministern att en signal från den ryska ledningen till säkerhetsorganen om den vikt man på svensk sida fäste vid frågan skulle kunna vara till nytta. Burbulis svarade att man på rysk sida var beredd fortsätta samarbetet.

Självklart vill ryssarna få denna sak ur världen så snart som möjligt. De har gjort ett omfattande arbete, och sitter trots allt på de anklagades bänk.

De arbetar inåt, i arkiven, också utåt, via massmedia, och hela tiden i syfte att visa att Raoul Wallenberg verkligen dog 1947. Familjen och Raoul Wallenberg-Föreningen har långt ifrån accepterat att Wallenberg skulle ha dött då.

Till arbetsgruppen är knuten bl a historisk och kriminalteknisk oberoende expertis, på svensk såväl som på rysk sida. Historikern Kristian Gerner och företrädare för Statens kriminaltekniska laborato-

rium har besökt Moskva för forskningsarbete i detta ärende. Arbetsgruppen har även biträtts av företrädare för den internationella Wallenberg-kommittén som tillsattes 1990 under professor von Dardels ledning.

Det kan bli svårt att få alla att enas om slutsatser av gruppens arbete. Om inte hundraprocentigt övertygande bevis kan läggas fram, vilket sannolikt är omöjligt, måste ett visst antal indicier föreläggas. Att nå enighet på den punkten kan bli svårt, och kan ännu ta mycken tid i anspråk. Men också på svensk sida vill vi få ärendet ur världen så snart som möjligt. För oss är dock sanningsaspekten viktigare än tidsaspekten.

- - - - -

Ordföranden i den belgiska Wallenberg-kommittén, Simone^V Lucki, har varit mycket aktiv i Wallenberg-ärendet och drivit det med stor energi i olika fora och tagit upp det med personer på hög nivå på det internationella planet. Även den belgiska utrikesministern har visat stort intresse för att klarhet nås i fallet Wallenberg, och medverkat till att ärendet tagits upp i bl.a. Europarådets parlamentariska församling.

Martin Hallqvist

ARCHIVE COPY

MSG NO: 920310-456

DISTRIBUTION STATUS AT: 1992-03-10-15.53

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
MOSKVA	DISTRIBUTED	1992-03-10-15.53	01331/

FROM: UD/PRESSBYRAAN

POSTED TIME: 1992-03-10-15.49

MSG NO: 920310-456

MOSKVA

+

UD STOCKHOLM 1992-03-10

AMB MOSKVA

ERT 212✓ FRAAN PRESSBYRAAN RE WALLENGER

VIDEOKASSETT AV TV 3:S MODERNA TIDER MED WALLENGERINSLAG
SAENDS MED DENNA VECKAS LAEGENHET.

CABINET

ND STOCKHOLM

PRESSBYRAAN

- End of printout

723476

Martin HallqvistPol I10/3-92

g
ar
M

Tanken att debatten ikväll ska handla om Smoltsov-rapportens äkt- eller falskhet är så smärtsam att jag tillåter mig ett litet inlägg, nämligen det att debatten förefaller helt meningslös och totalt överspelad. Carlbäck et consortes vill med all makt komma till slutsatsen att rapporten är äkta, således skriven av Smoltsov och undertecknad av donsamme. Och är det så, vilket det mycket väl kan vara, så bevisar det att Raoul är död, enligt dem.

Och här ligger ju det befängda: rapporten kom ju till för att man äntligen efter 12 års lögnor från sovjetisk sida skulle få slut på spekulationerna. Så varför inte låte fängelseläkaren stå för den bravaden? Det föll sig vid den tidpunkten också naturligt att ta till hjärtinfarkt som dödsorsak, eftersom lungtuberkulos inte var gångbart längre.

Våra svenska forskare har under en lång följd av år ägnat sig åt sin befängda bevisföring - således längre än KGB - och kvällens programledare tycks utgå ifrån att argument som ständigt används naturligtvis är sanna ... Det är mycket tråkigt att det är svenska forskare som ser det som sin uppgift att dödförklara Raoul.

Det var rätt betecknande när den journalist som ringde om debatten i fredags talade om "dessa forskare som naturligtvis vet vad de talar om..." Gör de???

Hälsningar Sonja

11
92-03-12SVENSKA AMBASSADEN
AMBASSADE DE SUEDE
PARIS

T E L E F A X

2 80'

Telefon: (33) 1 45 55 92 15

Fax: (33) 1 45502643

Telex (42) 201290 svensk f

Adress: Cabinet		Datum: 920311		Dnr: 48	
Avsändare: Gösta Grassman AMBASSADEN PARIS		Avd:		Grupp:	
				Mål:	
Ärende: Uppgifter i franska media om Wallenberg/KGB etc					
Totalt antal sidor: 2		Obs! Vid begäran om repetition skall alltid avsändaren enligt ovan anges!			
		Avsant den 920311		Klockan 12.30	Sign GG

För pol 1 (Hallqvist). Re Raoul Wallenberg i fransk TV.

Enligt ett inslag i den största franska TV-kanalen (TF 1) skulle Raoul Wallenberg ha avlidit till följd av en hjärtattack omedelbart efter ett brutalt polisförhör 1947. Detta avslöjas av en hög f d KGB-chef. Vi vet inte om det är helt eller delvis samma uppgifter som nyligen kommit fram i program på svenska TV 3. Vi beställer kasetten idag och vidarebefordrar den till dig vid nästa lägenhet.

Ett klipp ur dagens Figaro (920311) bifogas.

Lidbom

LE

MERCREDI 11 MARS 1992

Révélation d'un ancien responsable du KGB

Wallenberg : un pas de plus vers la vérité

Selon TF 1, le diplomate suédois aurait succombé en 1947 à un interrogatoire trop brutal de la police politique soviétique.

MOSCOU :
de notre envoyée spéciale
Laure MANDEVILLE

Raoul Wallenberg est bien mort en 1947, affirme l'ancien numéro deux du KGB, qui était cité hier soir par TF 1. Mais pas d'« une crise cardiaque », comme le soutenaient depuis des décennies tous les responsables soviétiques. Le diplomate suédois, disparu le 17 janvier 1945 après son arrestation à Budapest par l'Armée rouge, avait en fait succombé à un interrogatoire trop musclé que lui avait infligé la police politique à Moscou.

Cette « bavure » avait déclenché la colère de Staline qui, selon la source de TF 1, voyait en Raoul Wallenberg une précieuse monnaie d'échange. Le jeune diplomate — il était âgé de seulement 34 ans —, qui avait arraché des milliers de Juifs hongrois à la déportation dans les camps nazis, était en effet devenu une célébrité mondiale.

Ces révélations marquent peut-être la fin d'une longue quête. Celle que la famille et les amis de Raoul Wallenberg n'ont jamais cessé de mener pour tenter de le retrouver. Son demi-frère Guy Von Dardel ne déclarait-il pas en août 1990 qu'il conservait « l'espoir de le retrouver vivant » ?

Il sauva des milliers de Juifs

Rien ne semblait destiner ce fils d'une grande famille de banquiers suédois sans ambition de carrière à un parcours aussi tragique. A trente ans, il rêve de devenir architecte et, pour tromper l'ennui, travaille dans une société d'import-export, qui dirige un refuge juif hongrois. De sa bouche, il apprend le drame que traverse la communauté juive, déportée au rythme de 12 000 personnes par jour. Et part pour la Hongrie le 6 juillet 1944, dans l'espoir de sauver quelques vies. Son roi l'a chargé d'intercéder

auprès du régent Horthy. Au titre de deuxième secrétaire de la légation de Suède à Budapest.

Raoul, le dandy, se fait sauveur. Non content de distribuer les passeports de complaisance qu'il est chargé de répartir, il en imprime d'autres. Au risque de sa vie, il organise des cachettes pour des centaines de familles juives.

Le 17 janvier 1945, l'armée rouge entre dans Budapest. Raoul Wallenberg disparaît subitement alors qu'il se rend à un rendez-vous avec le maréchal Malinowski, le chef de l'armée soviétique qui vient de vaincre les troupes allemandes de Hongrie. Le mur du silence et de la guerre froide enterre l'affaire Wallenberg pour plus de quarante ans.

Pendant douze ans, Staline et ses successeurs nieront catégoriquement avoir emprisonné le jeune diplomate suédois. Ce n'est qu'en 1957 qu'ils avouent que l'homme a bien séjourné dans leurs geôles. Une note diplomatique, qui fera office de version officielle, jusqu'aux beaux jours de la perestroïka, explique qu'il est mort d'une crise cardiaque.

Pourquoi les Soviétiques cachent-ils les circonstances de l'affaire Wallenberg, se demandent politiciens et journalistes occidentaux ? Alors, quand les premiers dissidents commencent à témoigner à leur retour du goulag surgit l'idée que Wallenberg a lui aussi été envoyé dans les camps et qu'on a dû l'y rencontrer. En vain.

Il faut attendre août 1989 pour que la glasnost de Gorbatchev permette d'en apprendre un peu plus. L'ambassadeur d'URSS en Suède Boris Pankine, qui sera récompensé de sa résistance aux putschistes en août dernier en accédant brièvement au poste de ministre des affaires étrangères, présente un mea culpa officiel, tout en laissant entendre que Raoul Wallenberg « ne peut plus être ramené à la vie ». L'URSS avoue qu'elle est responsable de la mort du diplomate, mais elle continue à garder le dossier au secret. Même l'arrivée aux affaires de l'équipe du président Eltsine n'a pas permis de faire toute la lumière sur la mort de Raoul Wallenberg, ce sauveur que nul ne put sauver.

L. M.

KOPIA TILL:

UITR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

EXPCH

A 4

A 5/SAM

A 5/TEK

ÅTGÄRD:

INRE VÄRDERING		
ID.No		
92 -03- 1 3		
AVD	GR	VAL
P	2	Eu I

Pal

A

(P

38

K

Masman)

INKOM UD 1992-03-13

AMBASSADEN MOSKVA

1992-03-13

UD STOCKHOLM

aa
7

FOER KABS, POL 1, A 4 (FREDRIKSSON).

RE HEMLIGSTAEMPLADE DOKUMENT OM WALLEBERG I TV-PROGRAM.

FORTIS

RE HEMLIGSTAEMPLADE DOKUMENT OM WALLENBERG I TV-PROGRAM.

PRIMO. DET VAR EN OBEHAGLIG UPPLEVELSE ATT SE HUR MAN I TV 3:S PROGRAM OM WALLENBERG I MAANDAGS VIPTADE MED KOPIOR AV, SAA VIIT VI KUNDE SE, TRE RAPPORTER FRAAN AMBASSADEN OM RW-ARBETSGRUPPENS MOETEN. EN AV DESSA VAR DESSUTOM I KRYPTOFORM. DAERMED AER FLERA (KANSKE FLERTALET) AV FOERHOERSLEDARNAS M FL IDENTITET ROEJD. DET VAR UPPENBARLIGEN FOERUTSEENDE AV AMBASSADEN NAER VI FRAAN BOERJAN BESTAEMDE OSS FOER ATT, JUST P G A RISKEN FOER OBEHOERIG SPRIDNING INTE SAENDA IN DE FULLSTAENDIGA PROTOKOLLEN FRAAN INTERVJUENA.

SECUNDO. HITSAEND EXPERT (EKBLOM) TALAR F OE OM FOER OSS ATT TILIGAANG TILL DE CHIFFERTELEGRAM I DEKRYPTERAD FORM GOER DET MOEJLIGT FOER UTMOMSTAENDE MED RESURSER ATT KNAECKA VEDERBOERANDE AMBASSADS IN - UTGAAENDE TRAFIK UNDER LAANG TID.

BERNER

AMBASSADEN MOSKVA

CL

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

ÅTGÄRD:

Pol 1/dr Hallqvist, eh
1992-04-24
ch t tit.

INKOM UD 1992-03-16

AMBASSADEN MOSKVA

1992-03-16

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLOVIST) FRAAN MAGNUSSON

RE WALLENBERG

IMP. NO.	16
DATE	92-03-17
TIME	10 2 Eu'

(Pol)

FORTS

RE WALLENBERG

P R I M O

INFOER NAESTA ARBETSGRUPPSMOETE KANSKE VI SKULLE KUNNA
OEVERVAEGA ATT TILL RYSSARNA OEVERLAEMNA ETT SET AV ALLA
WALLENBERGDOKUMENT VI OFFENLIGGJORT (1979-80?), ELLER
AATMINSTONE ALLA SAMTALSUPPTECKNINGAR FRAAN PERIODEN
1945-1961 (BEROENDE PAA OM RYSKA SIDAN FRAMSTAELLER
OENSKEMAAL).

S E C U N D O

FRAAN NAAGOT HAALL (G?) FOERESLOGS JU ATT VI SKULLE FRAAGA
UT ETT VISST FD AMBASSADRAAD I STOCKHOLM VID NAMN
STATSKEVITU. KAN DU FAA FRAM NAERMARE UPPGIFTER OM HONOM?

BERNER

AMB MOSKVA

EZ

91-10-11

~~42-12-82~~

- rapport för arbetsutskottet

- ~~berednings~~ ~~utskottet~~ ~~avtalen~~- ~~utskottet~~

fråga av Magnusson
(sid 19)

UTRIKESDEPARTEMENTET

KOPIA TILL:

ÅTGÄRD:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

1992-04-24/dr Hallqvist, eh

-03- 1 7

AMBASSADEN MOSKVA

1992-03-17

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 (HALLQUIST). FRAAN MAGNUSSON

RE WALLENBERGAERENDET

FORTS

RE WALLENBERGAERENDET

TACKSAM RELATIVT SKYNDSAMT ERHAALLA FOERTECKNING OEVER DE
TJAENSTEMAEN VID BESKICKNINGEN I BUDAPEST SOM I
JANUARI-FEBRUARI 1945 UTFRAAGADES AV RYSSARNA.

BERNER

Av: Polch/Dr Hallqvist, eh

Ärende Wallenberg och EG	Datum 1992-03-17		
	Avd P	Grupp 2	Mål 600 5

Adress
Ambassaden Moskva

ex t Polch
Hafström SB

Text
MYCKET BRÅDSKANDE

För Magnusson från Hallqvist Re Wallenberg och EG

PRIMO. Christian Leffler i Bryssel ringde idag och meddelade att när utrikesminister Kozyrev nyligen besökte Bryssel tog Andriesen upp Raoul Wallenberg-ärendet med honom.

Kozyrev hade svarat att man på rysk sida var helt inställd på att nå klarhet i fallet och understrukt den ryska regeringens samarbetsvilja.

Kozyrev hade också föreslagit att en företrädare för EG skulle komma till Moskva för att studera tillgängligt arkivmaterial och i övrigt bekanta sig med arbetet.

Enligt Leffler har detta förslag mötts med intresse inom kommissionen och frågan torde komma upp på EPS-sammanträde torsdag. Eventuellt skulle man besluta om att sända en senior representant till Moskva.

Leffler hade orienterats om ovanstående av en tjänsteman som också hade frågat hur vi från svensk sida ställde oss till detta. Leffler hade nämnt att en svensk-rysk arbetsgrupp ägnade sig åt ärendet. Han lovade också att återkomma i morgon onsdag efter att ha hört med Stockholm om vår inställning. Leffler nämnde också att EG-kommissionen var utsatt för visst opinionstryck, bl.a. från EG-parlamentet att ta upp frågan.

SECUNDO. igår ringde mig Skupov från ryska ambassaden och frågade om bakgrunden till följande notis i Sv.D den 14 mars: Cit EG-intresse för Wallenberg. Bryssel (TT:s korr) Frågan om Raoul Wallenbergs öde kan komma att tas upp av EG:s utrikesministrar. Det antydde en källa inom EG på fredagen i Bryssel. Eventuellt kan det ske redan vid utrikesministtermötet i Luxemburg den 6-7 april. Wallenbergaffären berördes flyktigt då Rysslands utrikesminister Andrej Kozyrev i veckan besökte Bryssel, uppgav en EG-alesman. Slutcit.

Jag svarade honom att jag inte kände till bakgrunden och lovade återkomma efter kontakt med Bryssel.

TERTIO. Föreslår att Leffler instrueras säga ungefär följande:

Vi är tacksamma för de ansträngningar som görs på olika håll att vinna klarhet i RW-ärendet, och för att saken från olika håll, och på olika nivåer, tas upp med ryssarna.

Emellertid vill vi på detta stadium hemställa om viss återhållsamhet eftersom samarbetsvilja på rysk sida av oss fortfarande bedöms som god. Det faktum att Andriesen tagit upp saken med Kozyrev är just nu en tillräckligt stark signal för att visa EG:s intresse för frågan. Nästa steg är alltså arbetsgruppens möte i april (?). Om det då, eller efter det, visar sig att samarbetsviljan på rysk sida skulle ha mattats, skulle EG kanske kunna ta fasta på Kozyrevs invit. En möjlighet vore förstås att ta med en företrädare för EG på nästa arbetsgruppssammanträde, men vederbörande skulle antagligen inte ha så mycket att bidra med utan snarare uppfattas som någon sorts utomstående domare.

QUARTO. Jag orienterar Skupov i korthet vad jag erfarit från Bryssel samt förklarar att vi från svensk sida inte har inspirerat Andriesen eller någon annan i EG att driva saken. Det internationella intresse för Raoul Wallenberg är ju känt sedan länge.

CABINET

1992-03-19

T f Departementsrådet
Martin Hallqvist

Utrikesdepartementet

79/2001

En

INKOM UD			
1992 -03- 20			
Avd	Gr	M&I	En
P	2		En

[Handwritten signature]

Raoul Wallenberg

Hbr Hallqvist-Magnusson 1992-03-04

Broder,

Som svar på Ditt handbrev kan sägas att Wallenberg-föreningen i Moskva för rätt länge sedan talade med mig om sina planer angående RW:s 80-årsdag och säkert hör av sig.

Det sista halvåret har vi dock inte haft någon kontakt.

Vorkutaspåret har vi redan anhängiggjort.

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]
Hans Magnusson

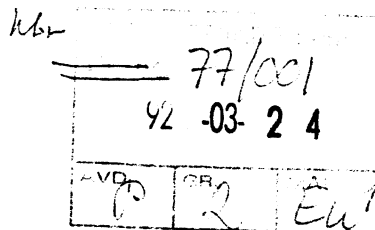
lånning av
Wallenberg-
dokument

72-03-24
1992-03-24
1992-03-24

UTRIKESDEPARTEMENTETS ARKIV
(Herr Sven Johansson)

Budapest, den 17 mars 1992

Gustaf Adolfs torg 1 (Malmtorgsgatan)
Box 16121
S-103 23 STOCKHOLM
S V E R I G E

Herr Johansson,

Äberopande samtalet med kansliråd Martin Hallqvist, som jag förde i Stockholm den 4 mars - och däri han rekommenderade Er, vänder jag mig till Er att be om understöd.

Den 4 augusti i året öppnas en Raoul Wallenberg-utställning här i Budapest. Den blir den första någonsin arrangerats i Ungern. Två medlemmar av vår lilla organisationskommitté, bl.a. jag, har varit i Sverige för att träffa vederbörande (Wallenberg-familjen, UD-s representanter m.m.) och tala om utställningen, be om stöd. Från herr Hallqvist fick vi en utförlig och mycket värdefull lista om de handlingarna, som den svensk-sovjetiska historiska kommissionen erhöll förra året. Visst skulle vi mycket gärna visa de viktigaste dokumentena på utställningen, särskilt dem som handlar om föraren, Vilmos Langfelders öde.

Bifogat översänder jag våra listan om de skriftena, som vi skulle gärna få tag på för att kunna utställa dem. Är det möjligt, att UD-s Arkiv kanske lånar ut originalexemplarerna under utställningens längd (1992-08-04 - 10-31)? Materialet kunde skickas då genom diplomatpost till svenska ambassaden i Budapest, där jag jobbar som översättare. För mera informationer var god kontakta herr arkivchefen Fredriksson och Katherina von Heidenstam, chef på Pressbyrån, som ska även betala ev. räkningar.

Tacksam och med vänliga hälsningar:

Peter Bajtáy

Bilaga: Dokumentlista

H A N D L I N G A R

(På förteckning som vi fått står tyvärr inga arkivregistreringsnummer, därför kan jag ange bara datum och innehållet av dokumentena)

1.FÖRTECKNING över kopierade dokument som överlämnats till den svenska sidan vid kommissionens möte den 5 december 1991: *se 300 bil 2 (L. 1991)*

- 1945-02-06,Notering angående LANGFELDER ur registreringsjournal över fångars ankomst till Inre fängelset.
- 1945-02-08,Notering angående WALLENBERG ur registreringsjournal över kallelse till förhör av Inre fängelsets fångar.
- 1945-02-09,Notering angående LANGFELDER ur registreringsjournal över kallelse till förhör av Inre fängelsets fångar.
- 1945-03-20,Kopia på kvitto nr 265 från Lefortovo-fängelset med bifogad förteckning över LANGFELDERs tillhörigheter.På dokumentets baksida finns en anteckning: "Sakerna har mottagits tillfullo 47.07.23.Underskrift.
- 1945-04-27,Notering angående arresterad nr 7 ur registreringsjournal över kallelse till förhör av Inre fängelsets fångar.
- 1947-03-02,Rekonstruering av handskriften notering ur alfabetisk journal över mottagande och återlämnade av Inre fängelsets fångars tillhörigheter (under bokstaven "V")
- 1947-07-22,Notering angående LANGFELDER ur registreringsjournal över kallelse till förhör av Lefortovofängelsets fångar.
- 1947-07-23,Rekonstruering av handskriften notering i alfabetisk journal över mottagande och återlämnande av Inre fängelsets fångars tillhörigheter (under bokstaven "L").

2.FÖRTECKNING,Kopior av resolutioner från kommunistpartiets centralkommittes (CKs) Politbyrå och Presidium överlämnade till den svenska sidan i Stockholm den 5 dec.1991:

- 1952-04-12,Resolution från CKs Politbyrå - Om svar på den svenska regeringens not i frågan om den svenske medborgaren WALLENBERG.
- 1957-02-05,Resolution från CKs Presidium - Svarsutkast till den svenska regeringen i frågan om den svenske medborgaren WALLENBERG.
- 1986-07-24,Resolution från CKs Politbyrå - Om svar på den svenske statsministern CARLSSONS förfrågan angående WALLENBERG.

3. FÖRTECKNING, fotokopierade dokument från Sovjetunionens utrikespolitiska arkiv (AVP) om Raoul Wallenberg och Vilmos Langfelder.

- 1947-05-14, Redogörelse från A.J. VYSJINSKIJ till V.M. MOLOTOV.
- 1947-07-07, Brev från A.J. VYSJINSKIJ, vice utrikesminister, till V.S. ABAKUMOV, minister för den sovjetiska statens säkerhet.
- 1947-07-22, Brev från V.S. ABAKUMOV till A.J. VYSJINSKIJ.
- 1952-03-13, Tjänstebrev till 5:e europeiska avdelningen samt information från det ungerska åklagarämbetet, erhållna av Sovjets ambassad i Ungern, angående uppgifter om R. WALLENBERG.
- 1954-10-13, Brev från A.A. GROMYKO, vice utrikesminister, till I.A. SEROV, KGBs ordförande.
- 1954-10-03, Brev från I.A. SEROV till A.A. GROMYKO.
- 1956-04-28, Skrivelse med bilagor !!! och utkast från V.M. MOLOTOV och I.A. SEROV till CK.
- 1957-01-12 - 14, Skrivelse ^{med} bifogad proemoria angående R. WALLENBERG från Sovjetunionens utrikesminister D.T. SJEPILOV och I.A. SEROV till CK.

Om V. LANGFELDER:

- 1957-05-07, Följebrev från sovjetiska ambassaden i Ungern samt information som erhållits av Ungerns utrikesministerium angående fastställandet av V. LANGFELDERS vistelseort.
- 1957-05-17, Brev från K.F. LUNEV, ordförande för KGB, till K. ZAMTJEVSKIJ, medlem av MIDs kollegium, angående V. LANGFELDER.
- 1957-09-17, Anvisning från MID till J.V. ANDROPOV, Sovjetunionens ambassadör i Ungern, angående V. LANGFELDERS öde.

4. FÖRTECKNING NR 1 över arkiverade dokument som överlämnats till den svenska sidan i Stockholm den 5 december 1991:

- 1952-03-18, A. VYSJINSKIJs brev till J.V. STALIN med bilaga !!!.
- 1952-06-10, A. VYSJINSKIJs brev till J.V. STALIN med bilaga !!!.
- 1956-03-22, Redogörelse från MID (av M. GRIBANOV) om förre svenske diplomaten WALLENBERG.
- V. MOLOTOVs skrivelse till CK (komministpartiets centralkommitte) med bifogade översättningar av dokument rörande WALLENBERG-ärendet, vilka överlämnats av Sveriges inrikesminister HEDLUND den 30 mars 1956.
- 1961-02-25, Nedteckning av N. CHRUSTJEWS samtal med Sveriges ambassadör SOHLMAN, med bilaga.
- 1979-09-07, GROMYKOS skrivelse till CK.

5.LISTA över kopior på dokument,överlämnade till den svenska sidan vid kommissionens möte den 30 oktober 1991. vol 119

- ✓ - Förteckning,med följebrev,över adresser till diplomatiska representationer i Budapest.22 januari 1945.
- Återställd notering rörande Langfelder ur registreringsjournalen över kallelse till förhör av Lefortovofängelsets fångar.10 april 1945.
- Återställd notering rörande R.G.Wallenberg ur registreringsjournalen över fångars ankomst till Lefortovofängelset (Wallenberg kom från Inre fängelset) 29 maj 1945.
- Återställd notering rörande Langfelder ur registreringsjournalen över kallelse till förhör av Lefortovofängelsets fångar.15 augusti 1945.
- Återställd notering över Langfelder ur registreringsjournalen över kallelse till förhör av Lefortovofängelsets fångar.3 juli 1946.
- Återställd notering rörande R.G.Wallenberg ur registreringsjournalen över fångars avresa från Lefortovofängelset (Wallenberg skulle föras till Inre fängelset).26 februari 1947.
- Anteckningar i journal över händelser i Inre fängelset i juli.
- Brev från Donskajakrematoriet till KGBs centrala arkiv den 22 maj 1991.

vol 118 Bil 3,skr nr 200 den 910905 (anteckning om R.G.Wallenbergs ryggsäck) vol 118 2

✓ Bil 2,skr nr 200 den 910905 (Demtchenkos rapport den 14 januari 1945 till politiska avdelningens chef för 7 Armen)

✓ Bil 1,skr nr 200 den 910905 LISTA över dokument om Wallenberg,överlämnade till Sveriges ambassadlr den 4 september 1991:

- Från journalen över registrering av arresterade,vari Wallenberg är registrerad.6 i 6 februari 1945.
- ✓ - brev från tyske korporalen vid spaningskompani Hans Loyd²/till chefen för Vladimir fängelset med påminnelse om att han skulle lämna underskrift om tystnadsplikt gällande uppgifter om fångar med vilken han suttit,däribland Wallenberg.25 januari 1953.
- Brev från vice-ordförande för KGBs inom ministerrådet i SSSR Lunjev K.F. till sovjetiska UD om Wallenbergs chaufförs öde och det förmodade förstörandet av dokument om dem "på order av f.d.ledningen för säkerhetsministeriet i SSSR. 12 juni 1957.

FNK. UTRIKES DEP.

D. No 84/03Z

92-04-21
92-03-26

P 2 Eu I

Datum

920324

1992-04-13/dr Hallqvist,
eh

skr t tit. 104/034V

Lars-Åke Nilsson

"Kabinettsekr"

Utrikesdepartementet

Stockholm

SWEDEN

Publicering av undersökningar

Angående Roul Wallenbergfallet

Jag vill gärna veta från Er om jag kan publicera den kriminalistk undersökningen som jag har genomfört i R. Wallenbergfall? (i the Journal of the National Association of Document Examiners, USA).

Vad jag vill publicera är bara vad jag avslöjade i min undersökning:

- Vem undertecknade rapporten?
- Vad händ med läkaren?
- Dog R. Wallenberg på grund av ett misstag?
- Anledningen att Kopiljanskij vägrar berättar om förhöret med R. W.

Vänliga hälsningar,

Mohamad Ali Said.

Jurist specialist i forensisk handskriftsundersökningar.

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

BITR POLCH

POL 1

SB

ÅTGÄRD:

1992-04-01

Pol 1, ds Hartelius/BO

Delges

Hallqvist, Pol 1

Westerlind, R 3

Salander, Pol 6

Hartelius, Pol 1

Exp 9.30.40/82

INKOM UD 1992-03-30

AMBASSADEN MOSKVA

1992-03-30

UD STOCKHOLM

FOER KABS, POLCH, POL 1 OCH SB (HAFSTROEM)

RE NAAGRA BILATERALA SVENSK-RYSKA AERENDEN

92-03 34

orig. AP 1 Er
P 2 Eu¹

FORTS

RE NAAGRA BILATERALA SVENSK-RYSKA AERENDEN

FRAAN SAMTAL MAGNUSSON HAFT MED ZJURAVLJOV, BITR CHEF FOER ANDRA EUROPEISKA AVDELNINGEN, KAN FOELJANDE NOTERAS.

PRIMO: AKTUELLA BESOEK

S J A C H R A J S BESOEK INSTAELLIDES INTE BARA TILL FOELJD AV DE UPPDRAG HAN ERHAALLIT AV JELTSIN INFOER KONGRESSEN DEN 6 APRIL UTAN AEVEN DAERFOER ATT HAN MAASTE GENOMGAA MEDICINSKA UNDERSOEKNINGAR.

P R I M A K O V S BESOEK. DET HAR BEKRAEFTATS ATT DETTA AEGER RUM DEN 28-30 APRIL.

ZJURAVLJOV BETONADE DET ANGELAEGNA I ATT INVOLVERA ALLA BEROERDA MYNDIGHETER I SAMARBETET PAA OLIKA OMRAADEN.

EV BESOEK AV J E L T S I N. INGET AER AENNU BESTAEMT OM ETT BESOEK AV JELTSIN I SVERIGE I SOMMAR. KOZYREV HADE NYLIGEN MED DEN FINLAENDSKA LEDNINGEN, I ANSLUTNING TILL ESK-MOETET, DISKUTERAT ETT BILATERALT RYSKT PRESIDENTBESOEK I FINLAND I SAMBAND MED ESK-TOPPMOETET I JULI. INGENTING KUNDE UTESLUTAS VAD GAELLER SVERIGE MEN ZJURAVLJOVS PERSONLIGA BEDOEMNING VAR ATT DET NOG VORE OSANNOLIKT ETT BESOEK SKULLE BLI AV DAER I DENNA OMGAANG.

SECUNDO: RAOUL WALLENBERG

AATERUPPTAGANDET AV ARBETSGRUPPENS ARBETE DRAR YTTERLIGARE UT PAA TIDEN. DETTA BEROR INIE, SAA VIIT VI KAN BEDOEMA, PAA NAAGON OND VILJA, UTAN FRAEMST PAA ATT DEN NYE SAEKERHETSMINISTERNES, BARANNIKOV, NAERMASTE MEDARBETARE LYSKOV VILL SAETTA SIG IN ORDENTLIGT I HELA MATERIAN. MOEJLIGEN KAN HAN, MED SIN BAKGRUND SOM PROFESSIONELL BROTTSSUTREDARE, KOMMA MED VISSA NYA UPPSLAG ROERANDE UPPLAEGGNINGEN AV ARBETE. BL A KAN DET EV HANDLA OM ATT BEGAERA HJAEHP FRAAN AAKLAGARAEMBETET, NAAGOT VI TIDIGARE DISKUTERAT.

TERTIO: FOERSVUNNA FARTYGG

MARINENS EXPERTER HADE GAATT IGENOM YTTERLIGARE ARKIV MEN EJ PAATRAEFFAT NAAGON NY INFORMATION. FORTFARANDE PAAGICK FORSKNINGAR I FD KGB:S OCH SMERSJS ARKIV SAMT I ARKIV FOER INTERNERADE OCH KRIGSFAANGAR. DETTA ARBETE BERAEKNADES TA YTTERLIGARE CA EN MAANAD. ZJURAVLJOV LAET ANTYDA ATT MAN I

FORTS

" MID INTE VAR HELT NOEJD MED DEN ENERGI ANDRA MYNDIGHETER VAR
BEREDDA LAEGGA NER PAA AERENDET. VI AVSER DAERFOER FOERSOEKA
FAA DIREKTKONTAKT MED DEM.

2

QUARTO

MAN AER PAA RYSK SIDA STARKT INTRESSERAD AV K A E R N -
S A E K E R H E T S S A M A R B E T E, GAERNA I ETT
REGIONALT SAMMANHANG. ZJURAVLJOV UTTRYCKTE
TILLFREDSSTAELLEELSE OEVER ATT MICHAJLOV INBJUDITS TILL
SVERIGE.

BERNER

AMB MOSKVA EZ

UTRIKESDEPARTEMENTET

Protokollet

Handläggare: Kr Charlotte Klingberg 1992-03-31

91/022
PROMEMORIA

C 90 A

h.v. P 2 E 1

Ex t
För synpunkter
Kabs
Expch
Rättsch

Ex t
För kännedom
Westerlind, R3
Protch
Bitr protch
Isaksson/Ståhlbrandt
Klingberg

exp 92-03-31/HH

Ex till:

Carl Persson

G von Dardel

Magnusson, Pal 1:1

Lyrvall, Pal 1:1

Olson, KM1

Exp. 95-02-23

920605

Kabinettspass

Likhetstest

Stora om kabinettspass

Ex om kabinettspass

Inform

2 öster, Kr.

5

Kabinettspass + (RW)

Enligt 6 § passförordningen (1978:30) kan särskilt pass utfärdas bl.a. som kabinettspass. Enligt 17 § i samma förordning får kabinettspass, liksom tjänstepass och diplomatpass, utfärdas enbart av chefen för utrikesdepartementet eller den han bemyndigar därtill.

Hovrättsassessor Lars Sjöström. justitiedepartementet, som håller på med en översyn av passförordningen, har frågat om bestämmelserna om kabinettspass ska kvarstå.

Med kabinettspass torde avses även s.k. kungapass.

Kabinettspasset består av ett dubbelvikt ark med stora riksvapnet samt en anmodan att låta innehavaren fritt och obehindrat passera samt att lämna honom skydd och bistånd i händelse av behov.

Kungapasset undertecknades av utrikesministern och övriga kabinettspass av protokollchefen.

Mellan 1860 och 1914 rådde i stort sett passfrihet. För vissa typer av resor kunde det ändå finnas behov av någon form av resedokument. I sådana fall lär kabinettspass ha utfärdats.

Senare synes kabinettspassen ha utfärdats för medlemmar av den Kungl.familjen, regeringen m.fl. personer med hög ställning eller särskilt officiellt uppdrag.

Enligt protokollets uppgifter har inget kabinettspass utfärdats sedan 1976.

Mellan 1966 och 1976 utfärdades kabinettpass enligt följande.

1976 - 2 st
1975 -
1974 -
1973 - 1 st
1972 -
1971 -
1970 - 2 st
1969 - 2 st
1968 - 2 st
1967 - 9 st
1966 - 5 st

Departementets föreskrifter innehåller inte några bestämmelser om kabinettpass.

Enligt UF 1988:14 får diplomat- och tjänstepass utfärdas av chefen för protokollet. Dessa föreskrifter har bl.a. föregåtts av

UF 1987:8

Departementsprotokoll 1987-02-18

Departementsprotokoll 1979-02-23

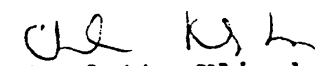
Departementsprotokoll 1971-12-22

I departementsprotokollet från 1971 började förteckningen över personer som kunde erhålla diplomatpass med "ledamot av statsrådet...".

1979 började den i stället med "Medlem av Kungl. Huset...".

Detta tyder på att Kungl. Husets medlemmar dessförinnan brukade eller i vart fall kunde få kabinettpass.

Mot bakgrund av ovanstående är det svårt att se att något behov av kabinettpass skulle kunna uppstå.

Charlotte Klingberg

Exk. L. i
L. H. L. medlem
av de delar
om st. H.
L. H. L. i
/ G

Wallenberg (Raoul-Gustaf)

244

Long note.

30.6.1944

Kab. pass
ligger i fönat
paribankens räkning
fin sek. dokument 4/1

Wallenberg (Raoul-Gustaf)

Direktör

689 10.10.41

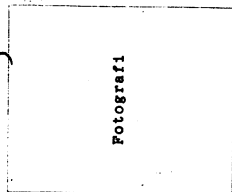
4?
Kab. pass i fönat
fin sek. dokument
14/2 - 56

1) Titulatur *Sekretäre vid K. H. E. Hansen*
1. Badegäst

2) Förnamn (samtliga) *Raoul Gustaf*
3) Tillnamn *Wallenberg*
4) Passinnehavaren åtföljes av sitt (sina) barn (under 12 år)
5) Resans mål (länder) *(Ungern) etc.*
6) Resans ändamål: offentl. uppdrag för

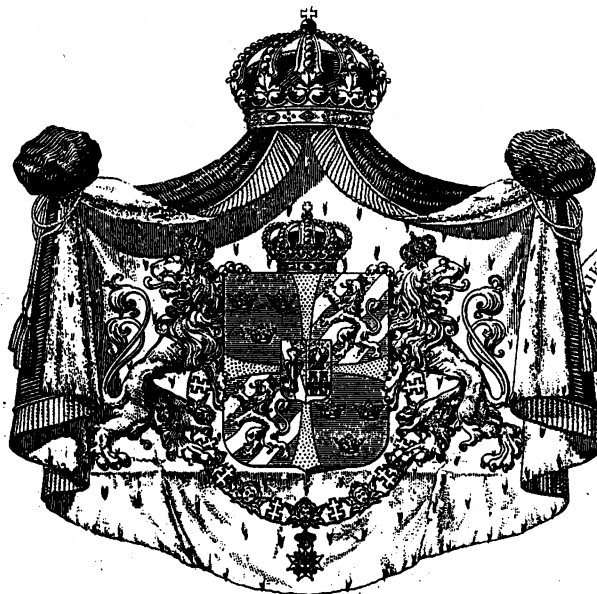
7) Födelseort *Stockholm*
8) Födelseår och -datum *4. 8. 1912*
9) Signalement:
kroppslängd: cm *176*
hår: ljusblont, mellanblont, mörkblont, brunt, svart, rött,
gråsprängt, grått, vitt. Skallig.
ögon: blå, grå, ljusbruna, mörkbruna.
skägg: mustascher, pipeskägg, halskägg, slät
ansikte: ovalt, runt, avlångt
särsk. kännetecken: ärr, födelsemärke, glasögon, pinoeser,
monokel

10) Referenser *Bankdirektör Jacob Wallenberg*
Stockholm den *30. 6* 19*44*
Adress: *Ryckbergsgatan 12, SRB*
Tel. nr *209272, 672283*

För Utrikesdepartementets anteckningar:
Blå bok. Kabinetspass med påskrift "Passeport Diplomatique".
Passets giltighetstid *31. 12. 1944* Länder: *Ungern*
Utan avgift. Avgift: stämpel *5 kr.*
Översättningar: *engelska franska tyska*

Nr 689

Nr 304.
Gällig för Reis
ins Auslands bis 3
30. Juni 1942.
Stockholm den 22. de

G.W. Samuel
Protokollsche
F. R.

Kunigl. Majt

till Sverige &c. &c. &c. Minister för Utrikes Ärendena
anmodar alla vederbörande att låta svenske undersåten,
Direktören Maorl Gustaf
Wallenberg, vilken avser till
utlandet,

frött och obehindrat passera samt lämna honom skydd och bistånd
i händelse av behov

Stockholm den 10 oktober 1941.

A. Ministerns vägnar:

Wallenberg
Innehavarens namnteckning

G.W. Samuel
Byråchef

Nr 247.

Gällig för Reis
ins Auslands bis zum
31. Dezember 1942.
Stockholm den 16. Septem

Bergenstråhl
Pehrson
F. R.

Aterställes efter resans slut.

Gäller för resor och ärenden intill 31 December 1941

5 NOV 1954

Traduction.

Uebersetzung.

81

Au nom
de Sa Majesté le Roi
de Suède &c. &c. &c.
Nous Son Ministre des Affaires Etrangères,

prions et requérons toutes les autorités civiles
et militaires de laisser passer librement

Jo. Warrenberg. (Rosl. Gustaf)
Sous-secrétaire, Directeur
se trouvant à l'étranger.

Sr. Königl. Majestät des Königs
 von Schweden &c. &c. &c.
 Minister der Auswärtigen
 Angelegenheiten

ersucht alle Civib- und Militair-Behörden,

dem Schwedischen Sta-
at an gehörigen Herren Sir
Raoul Gustaf Wallenberg
welcher sich uns Anse-
hen gibt.

et de lui donner aide et protection au
besoin.

Fait à Stockholm le 10 octobre 1941.
Pour le Ministre:

Pour le Ministre:

Signé: O. Ramel

Chef de Section

frei und ungehindert reisen, auch nöthigen
Falls im Fluge und Beistand an-
deuten zu lassen.

Stockholm, den 10. Oktober 1941

Im Auftrage

Gez. O. V. Zander
Lektionschef

Lektionschef.

Valable pour le voyage d'aller et retour jusqu'au 31 décembre 1941

Gültig für Reise hin und zurück bis zum 31. Dezember

Hierdurch wird amtlich be-
scheinigt, dass der Passir-
Lager tatsächlich die durch
die Photographie darge-
stellte Person ist und die
unterstehende Unterschrift
eigenhändig vollzogen hat.

Königlich Schwedisches
Ministerium des Aeussern
Stockholm, den 10/12 1941

Sektionschef

28 DEZ 1941
R.: 8

3206

Gebühr 3.40

Durchreisepflichtvermerk
Ravul, H. Wallenberg
(Name des Inhabers)
zur Reise durch das Reichsgebiet und zurück
über die Grenzübergangsstelle (n) ...
Der Grenzvermerk ist bis zum ...
18. Januar 1942 ...
Reisezeit ...
von Grenzübertritt ab ...
Grenzübertritt ab erfolgen.
Stockholm, den 28. Dez. 1941

Deutsche Gesandtschaft
Wien
(Unterschrift)

Nr. 1337/41 Nr. Bern

TRANSIT - VISUM
Gültig zur Einreise in die Schweiz
Zahl der Einreisen: Eine
GEBÜHR: 3.40
Grenzübertrittsort: GENEVE CORNAVIN
Zweck: Durchreise ohne Aufenthalt
Dieses Visum wird ungültig, wenn es nicht vor dem 13. Nov. 1941 benutzt wird.
Gebühr: Fr. 3.40
Für die Schweiz, Gesandtschaft in Stockholm
den 13. Okt. 1941
Der Schweizerische Gesandte:
I. A. Alfred Willi
Der Konsleicher: Alfred Willi

Consulat de France à Stockholm

VISA D'ENTRÉE
utilisable pour le franchissement de la frontière jusqu'au 31 décembre 1941
Valable pour un seul voyage et un séjour en France de deux mois (2) à dater du passage à la frontière française.
Motif du voyage: affaires
Fait à Stockholm le 15.11.41
Le Secrétaire-archiviste de la Légation

STOCKHOLMS STADS LANDFLYGPLATS I BROMMA
LIDVISAT vid ankomst
21 JAN 1942
POLISEN I STOCKHOLM

STOCKHOLMS STADS LANDFLYGPLATS I BROMMA
LIDVISAT vid avresa
11 FEB 1942
POLISEN I STOCKHOLM

STOCKHOLMS STADS LANDFLYGPLATS I BROMMA
LIDVISAT vid ankomst
23 OKT 1942
POLISEN I Malmö

STOCKHOLMS STADS LANDFLYGPLATS I BROMMA
LIDVISAT vid avresa
11 FEB 1942
POLISEN I STOCKHOLM

MAGYAR KIRALYI KÖVETESÉK
LÉGATION ROYALE DE HONGRIE
Nó. 38/I. szám. Héték 2.40 szék
Táxe
Érvényes Magyarországba való egyeztető utazásra
Egy évi utazási engedély
1942 MAR. 10.
Stockholm 10. FEB. 1942

le ministre de Suisse
par Ordre:
Frontière suisse d'entrée: Faux-Vives ou Courm
Frontière suisse de sortie: idem

CONFÉDÉRATION SUISSE
No. 19 No. Berne
VISA: Simple
Valable pour entrer en Suisse
Nombre d'entrées: une
Durée du séjour: trois jours
Lieu de séjour: Bâle
Motif: Affaires avec M. Thierler
Pour la Légation de Suisse à VICHY
14 JAN 1942
P. le Ministre de Suisse
par Ordre: [Signature]

MAGYAR KIRALYI KÖVETESÉK
LÉGATION ROYALE DE HONGRIE
Nó. 38/I. szám. Héték 2.40 szék
Táxe
Érvényes Magyarországba való egyeztető utazásra
Egy évi utazási engedély
1942 MAR. 10.
Stockholm 10. FEB. 1942

Passage s. 308
27.10.62
Belle-jour

FRONTIÈRE SUISSE
Entrée - 5 FEV. 1942
GENÈVE CORNAVIN

Office fédéral de guerre pour l'Assistance
POSTE SANITAIRE DE FRONTIÈRE Genève

22. FEB 1942
2 MRD 1942

2 MRD 1942

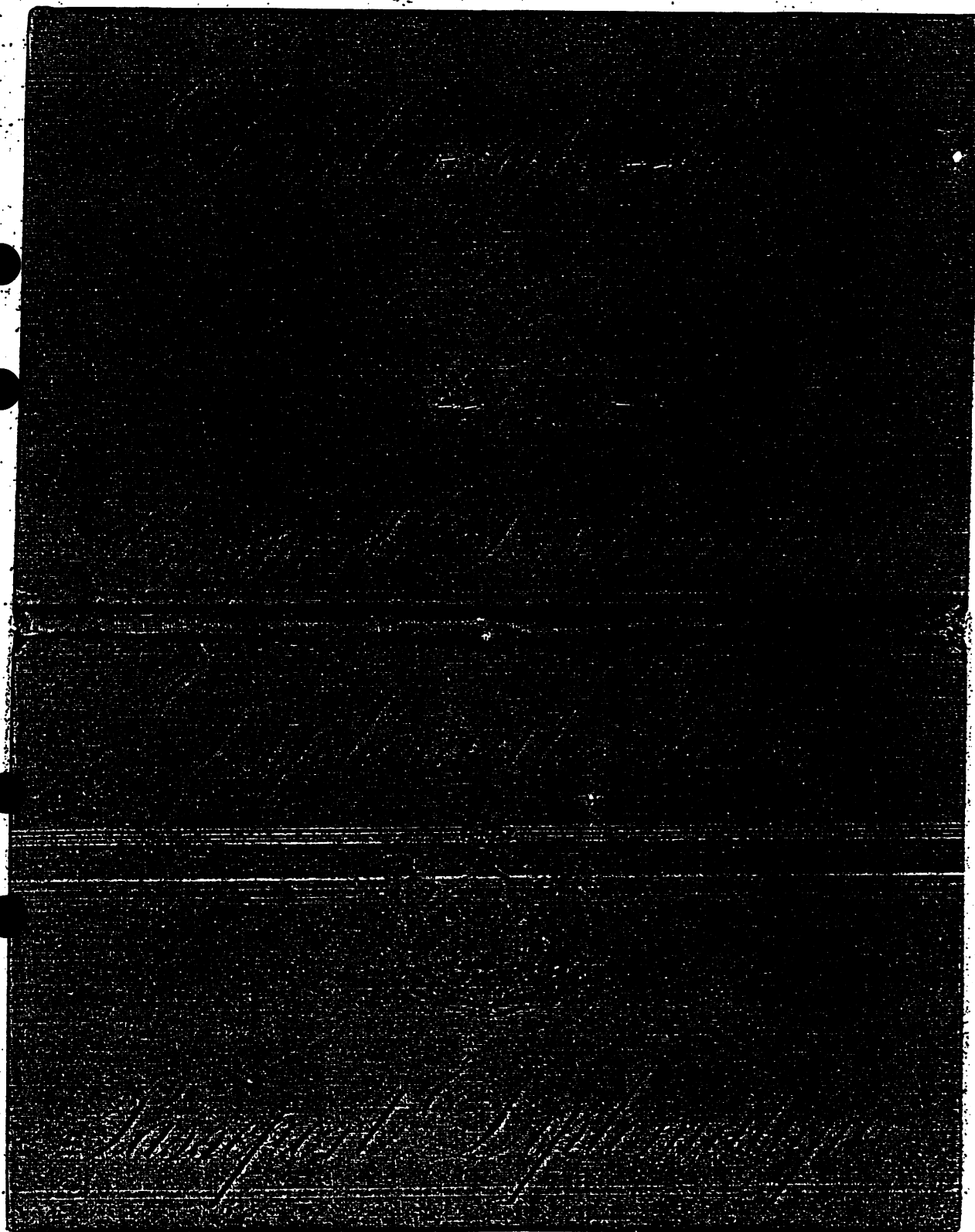
Nr. 1188
Gebühr 3.40
Durchreisepflichtvermerk
für Raul, H. Wallenberg
(Name des Inhabers)
zur Reise durch das Reichsgebiet und zurück
über die Grenzübergangsstelle (n) ...
Der Grenzvermerk ist bis zum 15. May 1942 ...
Reisezeit ...
von Grenzübertritt ab ...
Grenzübertritt ab erfolgen.
Stockholm, den 10. Feb. 1942
Der Schweizerische Gesandte:
I. A. Alfred Willi
Der Konsleicher: Alfred Willi

SCHWEIZ
A - 7. FEB. 42
ZOB

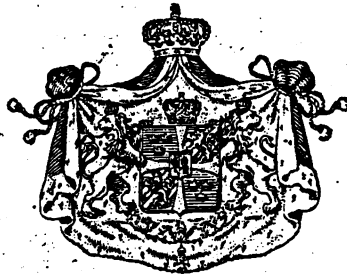
5. FEB. 1942
Mouren

7. FEB. 1942

Verwaltungsamt Berlin-Mittel
Kartensstelle für Ausländer
1/16 v. L. - 3.3.72. = 276.

N° 248.

Son nom
de Sa Majesté le Roi de Suède
etc. etc. etc.

Nous, Son Ministre des Affaires Etrangères,
prions et requérons toutes les autorités civiles et militaires
de laisser passer librement

M. Wallenberg (Paul-Gustaf), sujet suédois
Secrétaire de la Légation de Suède à Budapest,
se rendant à l'étranger,

donner aide et protection au besoin.

Stockholm, le 30 juin 1944.

Pour le Ministre:

E. K. Rasmussen

Chef de Section

PROTÉGÉ ET
VALABLE JUSQU'AU 30/6/1945
INDÉPENDANT LE 30/12/1944
Per Anger

Valable jusqu'au 31/12/1944

Rasmussen
Signature du porteur

Translation.

*We the undersigned,
Minister for Foreign Affairs of His
Majesty the King of Sweden etc, etc, etc,
herely request all civil and military authorities
to permit safely and freely to pass*

*Mr. Paul Gustaf Wallenberg, a Swedish
subject, Secretary to the Swedish Legation in
Budapest, who now proceeds abroad,
and in case of need to give him all lawful
aid and protection.*

Stockholm, June 30th 1944.

For the Minister.

(signed) O. Rannel

Chief of Division

Le soussigné déclare par la présente que
la photographie collée sur ce passeport repré-
sente 1 R. porteur du passeport, et que
sa signature est autographe.

Stockholm, au Ministère des Affaires
Étrangères, le 30 juin 1944

Carl Rönne
Chef de Section

Signalement:

Taille 176 cm.

Cheveux châtain

Yeux marron foncé

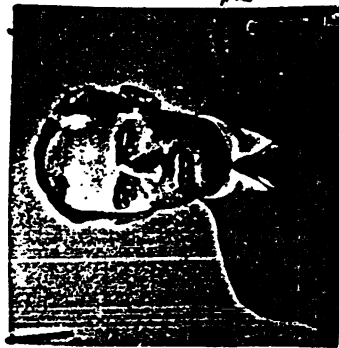
Barbe

Visage ovale

Signes particuliers

Né 4/8 1912 à Stockholm

Copyright: Esselte, Blåm

Uebersetzung:

Königl. Majestät
von Schweden

cc. cc. cc.

Minister der Auswärtigen
Anglegenheiten

ersucht alle Civil- und Militär-Behörden:

den schwedischen Staatsangehörigen Herrn Paul Gustaf
Wallenberg, Sekretär an der Schwedischen Gesandtschaft
im Botschaft, welcher sich ins Ausland begeben,
frei und ungehindert reisen, auch nöthigen Falls ihm
Schutz und Beistand angedeihen zu lassen.

Stockholm den 30. Juni 1944

Im Auftrage:

Geg. O. Ramel

Leitungschef

50-
 Priv. Guthaben gezahlt
 a. Reg. Guthaben
 Wien - 3. JULI 1944
 Geb. 1911.
 Geburtsort: Kolln, ungar. A. G.

Legation Wien

*Summe 170/60 - 942 v. rend.
 abgezogen*

MÁGYAR KIRÁLYI KÖVETSÉG
 KÖZVETLEN HUNGARISCHER GESANDTSCHAFT

1944. 11. 12. d. 11. 12. 1944.

Einreise nach Ungarn

Einreise nach Ungarn

Einreise nach Ungarn

Einreise nach Ungarn

Einreise nach Ungarn

Einreise nach Ungarn

Einreise nach Ungarn

Einreise nach Ungarn

Einreise nach Ungarn

Einreise nach Ungarn

Diplomatisches Sichtvermerk

Nr. 1581 Gehilfr. Einreise

Sichtvermerk
 für Paul Gustav Wallenberg
 (Name des Inhabers)

zur ein- maligen Einreise in das Reichsgebiet/über
 jede amtlich anzuweisende deutsche Grenzübergangsstelle

Niederlande für den großen Reiseverkehr

Der Sichtvermerk kann zum Grenzübergang bis zum
30. Okt. 1944 einschließlich benutzt werden.

Reisezeit: 1 Tage vom Grenzübergang ab
 (Einreisezeit eingerechnet).

Budapest, den 13. Okt. 1944

Deutsche Gesandtschaft

*Wappen
 stempel*

UND WIEDERAUSREISE

Paßbegleitschein Nr. 1581/44

Zusatz zum Sichtvermerk
Nr. 2383 vom 6.7.44:

Zielland: Ungarn
Durchgangslande: Polen
und Protektorat Böhmen
und Mähren

Stockholm den: 6. JULI 1944

Wenger

Deutsche Grenzpolizei
Flughafen Berlin-Tempelhof
E - 7. JUL 1944

DIPLOMATISCHER SICHTVERMERK

Passagierkennzeichen Nr. 2115

Nr. 2383. Gebühr *entfällt*

Durchreisegesichtsvermerk
für *Herrn Kasimir Pallenberg*
(Name des Inhabers)

zur Reise durch das Reichsgebiet — und zwar über die Grenzübergangsstelle(n) *Mosonmagyaróvár und Ungvár, Wien od. Bruck a. d. Th.*

Der Sichtvermerk kann zum Grenzübertritt bis zum 15. Juli 1944... einschließlich benutzt werden.

Währung: % Tage Die Durchreise muss innerhalb von... Tagen vom Grenzübertritt ab (einschließlich) Grenzübertritt ab erfolgen.

Stockholm den: 6. JULI 1944

Deutsche Gesandtschaft
Wenger
(Unterschrift)

STOCKHOLMS STADS
LANDFLYGLATS I BROMMA
UPPVISAT vid avresan
7 JULI 1944
POLISEN I STOCKHOLM